

ΟΥΙΛΛΙΑΜ ΣΑΙΞΠΗΡ

Μάκβεθ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
Κ ΚΑΡΘΑΙΟΣ

ΕΚΤΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΥΣΑΝ

ΟΥΙΛΛΙΑΜ ΣΑΙΞΠΗΡ

Μάκβεθ

ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΣΕ ΠΕΝΤΕ ΠΡΑΞΕΙΣ

·ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ
ΑΓΓ. ΤΕΡΖΑΚΗ

ΕΚΤΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

Εκδόσεις Πατάκη – Θέατρο
Ουίλλιαμ Σαίξπηρ, *Μάκβεθ*
Τίτλος πρωτοτύπου: *Macbeth*
Μετάφραση: Κ. Καρθαίου
Εισαγωγή: Άγγ. Τερζάκη
Υπεύθυνη εκδοτικού τμήματος: Βασιλική Γιαννέλη
Διορθώσεις: Άρτεμις Πατίστα
Σελιδοποίηση, φιλμ: Παναγιώτης Καπένης
Μοντάζ: Παναγιώτης Σαράτσης
Copyright© για την ελληνική μετάφραση Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ
(Εκδόσεις Πατάκη) και Ρένα Καρθαίου-Μπρούσαλη, Αθήνα, 2000
Πρώτη έκδοση της μετάφρασης από τις εκδόσεις Ι. Γ. Βασιλείου
Πρώτη έκδοση από τις Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, Οκτώβριος 2003
Ακολούθησαν οι ανατυπώσεις Δεκεμβρίου 2006, Οκτωβρίου 2013,
Δεκεμβρίου 2013, Μαρτίου 2016
Η παρούσα είναι η έκτη εκτύπωση, Οκτώβριος 2018
ΚΕΤ 4912 ΚΕΠ 843/18
ISBN 978-960-16-0862-4

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΥΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 210.36.50.000, 210.52.05.600, 801.100.2665 - FAX: 210.36.50.069
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ, ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ. 210.38.31.078
ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΒΟΡΕΙΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ: ΚΟΥΤΣΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ – ΠΕΡΙΟΧΗ Β' ΚΤΕΟ),
570 09 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, Τ.Θ. 1213
ΤΗΛ. 2310.70.63.54, 2310.70.67.45 - FAX: 2310.70.63.55
Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗ	9
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	11
ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΤΟΥ ΣΑΙΞΠΗΡ	17

ΜΑΚΒΕΘ

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ	20
--------------------------------	----

ΠΡΑΞΗ ΠΡΩΤΗ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ	22
ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΗ	22
ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ	26
ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ	33
ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ	36
ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ	40
ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ	42

ΠΡΑΞΗ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ	47
ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΗ	50
ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ	55
ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ	63

ΠΡΑΞΗ ΤΡΙΤΗ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ	66
ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΗ	73

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ	76
ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ	77
ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ	85
ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ	87

ΠΡΑΞΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ	90
ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΗ	98
ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ	102

ΠΡΑΞΗ ΠΕΜΠΤΗ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ	115
ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΗ	118
ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ	120
ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ	124
ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ	125
ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ	128
ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ	129

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗ	136
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΜΑΚΒΕΘ	138
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΑΠΟ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ ΜΑΚΒΕΘ ΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ	141

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗ

Ο Κ. Καρθαίος (το πραγματικό του όνομα Κλέανδρος Λάκων) υπήρξε αναμφισβήτητα ένας σπουδαίος ποιητής και μεταφραστής του εικοστού αιώνα, όπως επίσης ένας μαχητικός απολογητής του δημοτικισμού με σημαντικότετη δράση. Το κυρίως δημιουργικό του έργο είναι το ποιητικό, συγκεντρωμένο στα τρία τυπωμένα από τον ίδιο βιβλία: *Τα τραγούδια του νησιού μου και Οι κηφισώτικες μελωδίες* (1921), *Sotto voce* (1940) και *Ο κήπος του Μελχισεδέκ* (1955). Ότι όμως δίνει μεγαλύτερη βαρύτητα στην πνευματική φυσιογνωμία του Καρθαίου και αποτελεί το σημαντικότερο μέρος της προσφοράς του είναι το μεταφραστικό του έργο, με το οποίο πέτυχε να μεταφέρει στη γλώσσα μας μεγάλα έργα της ξένης λογοτεχνίας. Ανάμεσα στις πολυάριθμες μεταφράσεις του ξεχωρίζει η συστηματική μετάφραση του Σαίξπηρ, και συγκεκριμένα των παρακάτω εννέα έργων του κορυφαίου δραματουργού: *Μάκβεθ*, *Ιούλιος Καίσαρας*, *Οθέλλος*, *Ο βασιλιάς Ριχάρδος ο Β΄*, *Ο βασιλιάς Ριχάρδος ο Γ΄*, *Ρωμαίος και Ιουλιέττα*, *Η στρίγγλα που έγινε αρνάκι*, *Οι εύθυμες κυράδες του Ουίντσορ*, *Κυμβελίνος*. Αξίζει μάλιστα να σημειωθεί ότι τα έργα του Σαίξπηρ, καθώς και η ελληνική τους μετάφραση από τον Καρθαίο, είναι σε έμμετρο λόγο.

Οι Εκδόσεις Πατάκη, θεωρώντας το μεταφραστικό έργο του Καρθαίου μια ανεκτίμητη πνευματική παρακαταθήκη του λογοτέχνη προς τις νεότερες γενιές των Ελλήνων αναγνωστών, έκριναν σκόπιμο και αναγκαίο να

επανεκδώσουν τα πολύτιμα αυτά έργα, που αποτελούν ξεχωριστή πνευματική δημιουργία και ουσιαστική προσφορά στα γράμματά μας. Για το λόγο αυτό η επιμέλεια των μεταφράσεων αυτών παρέμεινε πιστή στην πρωτότυπη γραφή του μεταφραστή, προβαίνοντας μόνο σε μια ισοδύναμη φωνολογικά γλωσσική απόδοση του κειμένου σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες ορθογραφίας της νεοελληνικής γλώσσας.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Έχουμε ξεπεράσει —ή ελπίζουμε να έχουμε ξεπεράσει— τον καιρό όπου κάθε μεγάλο έργο του Σαίξπηρ, για να φανεί προσιτό, ευκολονόητο, το περιορίζαν σ' έναν απλουστευτικό χαρακτηρισμό: ο Άμλετ ήταν η τραγωδία της αμφιβολίας, ο *Οθέλλος* η τραγωδία της ζήλιας, ο *Βασίλεας Ληρ* της αγνωμοσύνης. Τον ίδιο εκείνο καιρό, ο *Μάκβεθ* γινόταν, φυσικά, η τραγωδία της φιλοδοξίας. Ο *Σαίξπηρ* εμφανιζόταν θεματογράφος που διάλεγε μέσ' από το σωρό ένα πάθος, μιαν οποιαδήποτε ψυχική ροπή, και την εικονογραφούσε με ζωηρά χρώματα, σ' ένα είδος λαϊκής χρωμολιθογραφίας.

Την ίδια εκείνη ωστόσο εποχή άνθρωποι με λιγότερη πνευματική οκνηρία και περισσότερη οξυδέρκεια, ένιωθαν πως κάθε σαιξπηρική τραγωδία, όχι μόνον από *εκείνες* της κορυφαίας ώρας του ποιητή αλλά κι από τις νεανικές του, ήταν κάτι ασύγκριτα περισσότερο από όσο μια λέξη, ακριβέστερα μια *αφαίρεση*, μπορεί να χωρέσει. Και πως η μόνη *ελπίδα* να προσεγγίσουμε το περιεχόμενο μιας σαιξπηρικής τραγωδίας ήταν να γυρίσουμε αποφασιστικά τη ράχη σ' αυτές ακριβώς τις *απλουστεύσεις*, που έπαιρναν αυτόχρονα *διαστάσεις* προλήψεων, τύφλωναν. Η μέθοδος είναι καλή, *προπάντων* για τον *Μάκβεθ*. Γιατί στο έργο τούτο, υπάρχει μια *φαινομενική* *ακαμψία* τόσο στη γενική στάση του κεντρικού προσώπου όσο και στην πορεία του

μύθου: Ο Μάκβεθ θέλει να γίνει βασιλιάς. Ο Μάκβεθ σκοτώνει για ν' ανέβει στο θρόνο. Τότερα σκοτώνει για να στερεωθεί στο θρόνο. Ο Μάκβεθ, στο τέλος, σκοτώνεται.

Υπήρχαν ωστόσο μέσα στο έργο μερικά σημάδια που θα έπρεπε να έχουν κάνει προσεχτικούς κάπως τους εύκολους ερμηνευτές. Λόγου χάρη: η **δυσαναλογία** στις ομάδες των προσώπων — δύο **πελώριες κεντρικές** μορφές μέσα σ' έναν κάπως ισχνό γι' **αντίβαρό** τους **περίγυρο**. Η **συγκεκριμένη**, έπειτα, αλλά και **διάχυτη** στην **ατμόσφαιρα** του έργου παρουσία του υπερφυσικού στοιχείου. Η **δεύτερη** τούτη θα έπρεπε να τους κάνει ν' αναρωτηθούν μήπως περιορίζει, ή τουλάχιστον τραυματίζει, την υπεύθυνη πρωτοβουλία των κεντρικών προσώπων. Η **πρώτη** μήπως μεταθέτει επικίνδυνα το αισθητικό ενδιαφέρον στους δύο ήρωες, με άμεση **συνέπεια** να τους ωραΐζει και ηθικά. Είναι ακριβώς η εσωτερική **ισορροπία** του Ριχάρδου Γ': Εκεί, ο **πρωταγωνιστής** ξεχωρίζει τόσο, που ν' **αναρωτιόμαστε** **χρυφά** μήπως, παρ' όλες τις ανομίες του, δεν είναι αυτός το πιο **αξιοπρόσεχτο** ανθρώπινο υπόδειγμα μέσα στην εποχή του, οπότε το άδικο του αλλοιώνεται, η ηθική **καταδίκη** **αλλάζει** σημασία. Στον Μάκβεθ ο κεντρικός **ήρωας** δεν έχει μήτε την **αταραξία** μήτε την **κυνική ψυχρότητα** του Ριχάρδου. Πλάι του —σ' αντίθεση πάλι μ' εκείνον— στέκεται, συμπαραστάτης του **αναγκαίως**, μια άλλη **σπουδαία** μορφή, του άλλου, αυτή, φύλου. Κι από τη σχέση τους αναδίνεται κάτι το περίεργα **αινιγματικό**, ένας **κολασμένος, άγονος** οίστρος, που έχει μέσα του την **άγρια τριφερότητα** του **απεγνωσμένου** ερωτικού δεσμού και μαζί τη **διαβρωτική** **δίψα** του **απολύτου**.

Αλλά ποιο μπορεί να είναι αυτό το απόλυτο; — ίσως

στο ερώτημα να κρύβεται κάτι από το μυστικό του έργου. Για να το διαισθανθεί κανένας, θα πρέπει πρώτα ν' απαλλαγεί από την ηθοπλαστική απλούστευση «ο φιλόδοξος Μάχβεθ, αφού πρώτα θύσει και απολύσει, τιμωρείται τέλος με την εσχάτη των ποινών, από τις δυνάμεις του Αγαθού». Ο Σαίξπηρ έγραφε μεν έργα για ένα κοινό απλοϊκό, ήξερε όμως και να τα οικοδομεί σε πολλά, επάλληλα επίπεδα, ή και τα οικοδομούσε έτσι γιατί εξερευνούσε τα θέματά του σε βάθος. Κάτω από το μελοδραματικό μύθο άδραχνε μιαν ουσιαστική αλήθεια· κάτω από την αλήθεια ένα ερώτημα ηθικό· κάτω από το ηθικό ερώτημα ένα αίνιγμα μεταφυσικό. Τα τραγικά του έργα φωτίζονται παράδοξα από ένα εσωτερικό φως, που ξεκινάει από τη μυστική τούτη εστία. «Μεταφυσικό», εδώ άλλωστε, δεν σημαίνει θεωρητική σκέψη κι ενασχόληση με τα έσχατα ερωτήματα. Το μεταφυσικό της τραγωδίας δίνει έκφραση δραματική (και με τις δύο σημασίες), παραστατική, σε μιαν αγωνία ψυχής μπροστά στο αναπάντητο της ανθρώπινης μοίρας.

«...wich fate and metaphysical aid doth seem
to have thee crown'd withal»,

λέει η λαίδη Μάχβεθ στο μονόλογο της Α' 5, και ο Καρθαίος μεταφράζει, σωστά:

«...που η μοίρα και μια δύναμη υπερκόσμια
σου έχουν βάνει».

Ο λόγος είναι για το στέμμα, η λέξη όμως metaphysical συναντιέται εδώ για μοναδική φορά στον Σαίξπηρ μ' αυτή τη σημασία. Αλλού, σημαίνει «φιλοσοφικός» (στο Ημέρωμα της στρίγγλας λόγου χάρη). Είναι φανερό πως η

έγνοια του υπερκόσμιου, η θέληση, η επενέργεια του υπερκόσμιου, παρακολουθούσε τον ποιητή όταν έγραφε τον Μάκβεθ. Η φιλοδοξία εδώ δεν είναι απλή πολιτική φιλοδοξία.

Για να φτάσει κανένας εκεί, σ' αυτό το επίπεδο, πρέπει να μην καταδικάζει εύκολα, όπως το συνηθίζει η ηθικολογούσα σκέψη. Ο τραγικός ποιητής ενδιαφέρεται για τους αμαρτωλούς ήρωές του περισσότερο παρά για τους ενάρετους, κι αυτό για τον απλούστατο λόγο πως οι αμαρτωλοί είναι εκείνοι που προκαλούν τις βαθιές απορίες. Σ' αυτούς εντοπίζεται ό,τι αινιγματικό περιβάλλει και υφαίνει την ανθρώπινη ζωή. Το Κακό σ' όλες τις μορφές του και σ' όλα του τα επίπεδα είναι μια από τις συγκλονιστικότερες για τον άνθρωπο απορίες.

Αλλά το Κακό, όπως έχει μεγέθη ή ποιότητες, ντύνεται και διάφορες μορφές. Στον Άμλετ, στον Οθέλλο, στο Βασιλέα Ληρ, παρουσιάζεται ενσαρκωμένο. Είναι ο Κλαύδιος, είναι ο Ιάγος, είναι η Γονερίλη, η Ρεγάνη κι ο Εδμόνδος. Στον Μάκβεθ θα ήταν επιπόλαιο να πούμε πως το Κακό ενσαρκώνεται στον ήρωα και την ηρωίδα. Η ίδια η δομή του έργου μάς ειδοποιεί για κάτι διαφορετικό. Αν ο Ριχάρδος Γ' αρχίζει με το κεντρικό πρόσωπο που μονολογεί και δηλώνει απερίφραστα τις προθέσεις του, ο Μάκβεθ αρχίζει με εξωπραγματικά όντα, πρόσωπα θολά, τρεις Μάγισσες που μοιάζουν με συμπακνώσεις ενός μολυσμένου αέρα, κάτω από έναν άλαμπο, βαρύ ουρανό θύελλας κι ενώ κάπου μακριά στο βάθος γίνεται μια ανθρωποσφαγή.

«Στο πέραςμα του Μάκβεθ να βρεθούμε...»

Κι ο Μάκβεθ, λίγο πριν τις πρωτοδεί, θα πει:

«Ημέρα τόσο αμαρτωλή κι όμορφη δεν είδα άλλη».

Πρόκειται λοιπόν για μια συνάντηση — το λιγότερο. Συνάντηση όμως προσχεδιασμένην, άρα ενέδρα, από τις Μάγισσες; Ή μήπως απόκριση σε πρόσκληση βουβή, που τους έχει γίνει από την ένοχη κιόλας σκέψη του Μάκβεθ; Το θέμα είναι αντιλεγόμενο. Μπορεί να συνδυαστεί με τον ελλειπτικό τρόπο της πρώτης συνομιλίας Μάκβεθ-λαίδης, όπου οι δύο τους συνεννοούνται με μισόλογα, σαν για κάτι αυτονόητο, γνωστό, συζητημένο παλαιότερα μεταξύ τους. Μπορεί να συνδυαστεί ακόμα με τα λόγια, σε κατοπινή σκηνή, της λαίδης:

«Ποιο ζώο σε είχε βαλμένο
λοιπόν, να πεις σε μένα τους σκοπούς σου;
Τότε που 'χες καρδιά για να τολμήσεις,
τότε ήσουν άντρας...».

Τον Μάκβεθ ν' ανακοινώνει τους σκοπούς του αυτούς στη λαίδη δεν τον έχουμε ιδεί. Υπάρχουν όμως κι άλλες ενδείξεις. Ο αρχικός μονόλογος της λαίδης λόγου χάρη, εκεί που τη βλέπουμε να επιστρατεύει τις πιο μύχιες δυνάμεις της ενόψει του ερχομού του Μάκβεθ, για να τον συντρέξει. Παντού σ' όλο το έργο, έχουμε το αίσθημα πως υπάρχει, επικρέμεται σαν οιωνός, μια αρχική σκέψη αμαρτωλή, προπατορικό αμάρτημα, κάτι που κάνει τις συνεννοήσεις των δύο καταδίκων συνθηματικές, ανταλλαγές σημάτων μάλλον παρά διαλόγους. Οι πλατιές αυτές ζώνες σκιάς, τα σκοτεινά διάκενα όπου κυκλοφορεί μαζί με ανατριχιαστικά προαισθήματα ένας μολυσμένος αέρας, αποτελούν στοιχείο συστατικό ολόκληρου του έργου.

Το Κακό στον Μάκβεθ είναι διάχυτο. Ο ήρωας περισ-

σότερο παρά που το εκκρίνει, μοιάζει να το εισπνέει. Η ηρωίδα, αυτή, μοιάζει να το εκκρίνει, αλλά δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι στην πρώτη της εμφάνιση, όταν διαβάζει το γράμμα, είναι απονήρευτη ακόμα. Μόνο που η ψυχосύνθεσή της τη δείχνει προετοιμασμένη να μπει στον πειρασμό. Σα γνήσια γυναίκα, θα ξιπαστεί αμέσως, και τότε θα καλέσει σε βοήθεια πρώτα τη δική της αποφασιστικότητα κι έπειτα, σ' ενίσχυση, τις απόκρυφες δυνάμεις της νύχτας:

«Ελάτε, πνεύματα,
..αλλάξτε το γυναίκειο φυσικό μου...».

«Unsex me here» λέει το πρωτότυπο. Μήπως η φιλοδοξία είναι ένα από τα προσωπεία που φοράει ο πειρασμός για ν' απεργαστεί τον όλεθρο του ανθρώπου, να επιβάλει το κράτος του;

Το ερώτημα έχει σημασία, γιατί τότε ο κύκλος πλαταίνει, το δράμα παύει να είναι προσωπικό και συμπτωματικό. Ας μην ξεχνάμε ότι, σ' αντίθεση με τους τρίτους, που βλέπουν τη σταδιοδρομία του ζεύγους Μάκβεθ απ' έξω, τα θύματά τους δηλαδή, εμείς πιο ενήμεροι αφού παρακολουθούμε από κοντά το μαρτύριό τους, βλέπουμε όχι απλά δυο διεστραμμένα όντα, αλλά δυο θύματα του Κακού. Εμφορούνται απ' αυτό αλλά και μαστίζονται. Είναι δυο βαρυποινίτες του Άδη. Από εκεί και η ατμοσφαίρα της Κόλασης που διαπνέει το έργο. Στην Κόλαση αυτή —που δεν σημαίνει τιμωρία αλλά μαρτύριο— έχουμε όλοι μας δικαίωμα εισόδου...

ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΕΡΖΑΚΗΣ

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ
ΤΟΥ ΣΑΙΞΠΗΡ

<i>Ερρίκος ΣΤ' (2ο μέρος)</i>	γράφτηκε το	1590-1591
<i>Ερρίκος ΣΤ' (3ο μέρος)</i>	»	1590-1591
<i>Ερρίκος ΣΤ' (1ο μέρος)</i>	»	1591-1592
<i>Αλλα αντ' άλλων</i>	»	1592-1593
<i>Ο βασιλιάς Ριχάρδος ο Γ'</i>	»	1592-1593
<i>Τίτος Ανδρόνικος</i>	»	1593-1594
<i>Η στρίγγλα που έγινε αρνάκι</i>	»	1593-1594
<i>Οι δυο άρχοντες απ' τη Βερόνα</i>	»	1593-1594
<i>Αγάπης αγώνας άγονος</i>	»	1594-1595
<i>Ρωμαίος και Ιουλιέττα</i>	»	1594-1595
<i>Ο βασιλιάς Ριχάρδος ο Β'</i>	»	1595-1596
<i>Όνειρο καλοκαιρινής νύχτας</i>	»	1595-1596
<i>Ο βασιλιάς Ιωάννης</i>	»	1596-1597
<i>Ο έμπορος της Βενετίας</i>	»	1596-1597
<i>Ερρίκος Δ' (1ο και 2ο μέρος)</i>	»	1597-1598
<i>Πολύ κακό για τίποτα</i>	»	1598-1599
<i>Ερρίκος Ε'</i>	»	1598-1599
<i>Ιούλιος Καίσαρας</i>	»	1599-1600
<i>Όπως αγαπάτε</i>	»	1599-1600
<i>Δωδέκατη νύχτα</i>	»	1599-1600
<i>Άμλετ</i>	»	1600-1601
<i>Οι εύθυμες κυράδες του Ουίντσορ</i>	»	1600-1601
<i>Τρωίλος και Χρυσήίδα</i>	»	1601-1602
<i>Τέλος καλό, όλα καλά</i>	»	1602-1603
<i>Με το ίδιο μέτρο</i>	»	1604-1605
<i>Οθέλλος</i>	»	1604-1605

ΜΑΚΒΕΘ

<i>Βασιλιάς Ληρ</i>	»	1605-1606
<i>Μάχβεθ</i>	»	1605-1606
<i>Αντώνιος και Κλεοπάτρα</i>	»	1606-1607
<i>Κοριολανός</i>	»	1607-1608
<i>Τίμων ο Αθηναίος</i>	»	1607-1608
<i>Περικλής</i>	»	1608-1609
<i>Κυμβελίνος</i>	»	1609-1610
<i>Χειμωνιάτικο παραμύθι</i>	»	1610-1611
<i>Η τρικυμία</i>	»	1611-1612
<i>Ερρίκος Η΄</i>	»	1612-1613

Ο χρονολογικός αυτός πίνακας των έργων του Σαίξπηρ είναι παρμένος από το βιβλίο SHAKESPEARE του E. K. Chambers (1930). Οι νεότερες έρευνες δεν επηρέασαν βασικά το κύρος του, αλλά δεν πρέπει να θεωρείται και απόλυτα οριστικός.

ΜΑΚΒΕΘ

ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΣΕ ΠΕΝΤΕ ΠΡΑΞΕΙΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΑΙ ΕΙΣΑΓΩΓΗ
ΑΝΔΡΕΑ ΜΑΡΤΙΝΟΥ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΕΤΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΑΙ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΕΤΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΑΙ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΕΤΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΑΙ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΕΤΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΑΙ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΕΤΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΑΙ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΕΤΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΑΙ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΕΤΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΑΙ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΕΤΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΑΙ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΕΤΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΑΙ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΕΤΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΑΙ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΕΤΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΑΙ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΕΤΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΑΙ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΕΤΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΑΙ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΕΤΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΑΙ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΕΤΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΑΙ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΕΤΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΑΙ

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

ΝΤΟΝΚΑΝ	Βασιλιάς της Σκοτίας
ΜΑΛΚΟΜ ΝΤΟΝΑΛΜΠΕΙΝ	Οι γιοι του
ΜΑΚΒΕΘ ΜΠΑΝΚΟ	Στρατηγοί του
ΜΑΚΝΤΟΦ ΛΕΝΝΟΞ ΡΟΣ ΜΕΝΤΙΘ ΑΓΚΟΣ ΚΑΙΘΝΕΣ	<u>Σκότοι αριστοκράτες</u>
ΦΛΙΝΣ	Ο γιος του Μπάνκο
ΣΙΓΟΥΑΡΤ	Κόμης του Νορθούμπερλαντ, στρατηγός του αγγλικού στρατού
Ο ΝΕΟΤΕΡΟΣ ΣΙΓΟΥΑΡΤ	Γιος του
ΣΙΠΤΟΝ	Λεωματικός στην ιδιαίτερη υπηρεσία του Μάκβεθ
ΕΝΑΣ ΑΙΓΛΟΣ ΓΙΑΤΡΟΣ – ΕΝΑΣ ΣΚΟΤΟΣ ΓΙΑΤΡΟΣ	
ΕΝΑΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΦΡΟΥΡΑΣ	
ΕΝΑΣ ΘΥΡΩΡΟΣ – ΕΝΑΣ ΓΕΡΟΣ	
Η ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ	
Η ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΝΤΟΦ	

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΗΣΣΕΣ ΣΤΗΝ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΗΣ ΛΑΙΔΗΣ ΜΑΚΒΕΘ
Η ΕΚΑΤΗ - ΤΡΕΙΣ ΜΑΓΙΣΣΕΣ - ΦΑΝΤΑΣΜΑΤΑ

Λόρδοι, αριστοκράτες, αξιωματικοί, στρατιώτες,
φονιάδες, ακόλουθοι και αγγελιοφόροι.

Η σκηνή στη Σκοτία και, στην *τελευταία* σκηνή
της *τέταρτης πράξης*, στην Αγγλία.

ΠΡΑΞΗ ΠΡΩΤΗ

ΣΚΗΝΗ 1η

Αγρός, βροντές και αστραπές.

(Μπαίνουν οι ΤΡΕΙΣ ΜΑΓΙΣΣΕΣ).

Α' ΜΑΓ. Πότε θα σμίξουμε άλλη μια
στην μπόρα, στις βροντές, στην τρικυμία;

Β' ΜΑΓ. Άμα η βαβούρα του πολέμου σβήσει,
τη μάχη ποιος τη χάσει, ποιος κερδίσει.

Γ' ΜΑΓ. Αυτό θα γίνει πριν ο ήλιος δύσει.

Α' ΜΑΓ. Σε ποια μεριά;

Β' ΜΑΓ. Στον κάμπο να σταθούμε.

Γ' ΜΑΓ. Στο πέρασμα του Μάκβεθ να βρεθούμε.

Α' ΜΑΓ. Έρχομαι, γριά Κατσοούλα!

Β' ΜΑΓ. Ο φρούνος κράζει.

Γ' ΜΑΓ. Ευτύς! Ευτύς!

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ^{το χάος} ^{σωστό} Τ' αμαρτωλά είναι ωραία, τ' ό σωστό είναι χόδος
τα ωραία 'ν' αμαρτωλά.
Βουτούμε στην αντάρα,
πετούμε στα θολά.

(Φεύγουν.)

ΣΚΗΝΗ 2η

Στρατόπεδο κοντά στο Φόρρες.

(Πολεμικά σαλπίσματα από μέσα. Μπαίνουν ο ΝΤΟΝΚΑΝ, ο ΜΑΛΚΟΜ, ο ΝΤΟΝΑΛΔΜΠΕΙΝ, ο ΛΕΝΝΟΣ και η ακολουθία τους.
Ανταμώνονται μ' ένα λαβωμένο ΣΤΡΑΤΙΩΤΗ της Βασιλικής Φρουράς.)

ΝΤΟΝΚ. Ποιος είναι αυτός ο λαβωμένος; Όπως φαίνεται απ' τη θωριά του, θα μας φέρνει νέα από την ανταρσία.

ΜΑΛΚ. Αυτός είν' ο γενναίος, που άφοβα πολεμώντας, σαν πωτός στρατιώτης, μ' έσωσε από του εχθρού τα χέρια όπου είχα πέσει. —

Γεια σου, γενναίε μου! Τώρα εσύ διηγήσου στο βασιλιά τι έφερες, και σε ποιο σημείο την άφηκες τη μάχη.

ΣΤΡΑΤ. Τίποτα κανέναν να πει δε θα μπορούσε ακόμα για τη νίκη: σα δυο άνθρωποι στη θάλασσα, που κολυμπώντας παλεύουν κουρασμένοι, αρπαγμένοι σφιχτά: έτσι έμοιαζαν την ώρα εκείνην. Ο σκληρός ο Μακντόναλντ — που 'ναι άξιος να 'ναι επαναστάτης,

γιατί, για το σκοπόν αυτό τον έγει η φύση στολίζει μ' όλες τις καχίες — επικουρία τώρα έγει απ' τα νησιά, τα δυτικά. Κι η τύχη γαμογελώντας λες, μπρος στο καταραμένο το μακελειό, σαν πόρνη ήθελε να δοθεί, βαρρούσες, στον αντάρτη. Μα όλ' αυτά του κάκου:

γιατί ο γενναίος ο Μάκβεθ — έτσι να ονομάζεται του πρέπει αληθινά — την τύχη αιφνώντας, στο χέρι το σπαθί, που άχνιζε απ' τη σφαγή — θα 'λεγες της Αντρειάς ο γιος ο χαϊδεμένος — ανοίγει δρόμο και περνά, μες στην αντάρα, και βρίσκεται μπροστά σ' εκείνον τον αγρείο.

και μήτε καλημέρα του 'πε, ούτε έχε γεια
ωσότου απ' την κοιλιά τον άνοιξε ως το στόμα,
και το κεφάλι του έστήσε ψηλά στα τείχη.

ΝΤΟΝΚ.

Ω τον αντρείο μου Εάδερχο, τον τιμημένο!

ΣΤΡΑΤ.

Καθώς απ' τη μεριά που πάει να λάμψει ο ήλιος
ξεσπάει μεμιάς η μπόρα η καραβοτσακίστρα,
και τ' άγρια αστροπελέκια: έτσι κι απ' την πηγήν,
όθε παρηγοριά προσμέναμε όλοι. τώρα
η ανησυχία αναβρούζει.

Άκουσε, της Σκοτίας ω βασιλιά, άκουσέ με:
Μόλις το Δίκιο εμπρός, με της Αντρείας τ' ατσάλι
προχωρώντας, του εχτρώ το στρατόν είχε ρίξει
σε ντροπερή φυγή· και να, των Νορβηγών
ο βασιλιάς ευτός, την ευκαιρία ζητώντας,
με αλέκιαστα σπαθιά κι απείραχτα στρατεύματα
καινούριο αρχίζει αγώνα.

ΝΤΟΝΚ.

Πες μου, τάχα

αυτό δεν τάραξε τον Μάκβεθ και τον Μπάνκο;

ΣΤΡΑΤ.

Ναι· όσο τα σπουργίτια τους αίτους,
ο λαγός το λιοντάρι.

Για να μιλήσω την αλήθεια, θα 'λεγα
πως μοιάζουν κι οι δυο τους σαν κανόνια
γεμισμένα ως τις μπούκες με διπλά γεμίσματα.
Έτσι ορμήσαν διπλά, με διπλή την ορμή,
δίνοντας στον εχτρό τα βαριά τους χτυπήματα:
Αν θέλαν να λουστούνε στο ζεστό τους αίμα,
ή κάποιον νέο να στήσουν Γολγοθά, δεν ξέρω...

Όμως νιώθω πως σώνομαι
οι πληγές μου γυρεύουνε βοήθεια.

ΝΤΟΝΚ.

Όπως τα λόγια που είπες, έτσι σου ταιριάζουν

κι οι πληγές σου: τιμή σου κάνουν και τα δυο. —
Να τον δουν οι γιατροί.

(Οδηγούν έξω το ΣΤΡΑΤΙΩΤΗ.)

Ποιος έρχεται;

(Μπαίνει ο ΡΟΣ.)

ΜΑΛΚ. Του Ρος ο τιμημένος θάνης.

ΛΕΝΝ. Πόση βιασύνη λάμπει μέσ' από τα μάτια του!
Έτσι βλέπουν τα μάτια ενός που 'χει να πει
μεγάλα νέα.

ΡΟΣ. Πολλά σου τα έτη, βασιλιά!

ΝΤΟΝΚ. Πόθ' έρχεσαι, γενναίε μου θάνη;

ΡΟΣ. Από το Φάικ.

μεγάλε βασιλιά, όπου της Νορβηγίας
οι σημαίες απειλούν τον ουρανό
και ριπίζουν με χρύον αέρα τους δικούς μας.

Η Νορβηγία με τρομερό πλήθος στρατού,
κι από τον άπιστο του κάουντο βοηθημένη
το θάνη — τον προδότη — ανοίγει σκληρή μάχη·
ώσπου εκείνος, της νίκης ο αγαπητικός
τρομερός, τρέχει εμπρός να μετρηθεί μαζί του.

Σπαθί αντιπνίζει με σπαθί, στήθος με στήθος,
και λυγίζει του αντίπατη την άγρια ορμή.

Με λίγα λόγια: η νίκη είναι δική μας.

ΝΤΟΝΚ. Ω μεγάλη ευτυχία!

ΡΟΣ

Και τώρα ο Σβένος.

των Νορβηγών ο ρήγας, ζητιανεύει ειρήνη.

Μα εμείς δεν τον αφήνουμε ούτε τους νεκρούς του
να θάψει, αν δεν πληρώσει πρώτα στο ταμείο μας

δέκα γιλιάδες τάλιαρ.

ΝΤΟΝΚ. Δεν πρέπει να προδώσει του κάουντορ ο θάνης
της χώρας τα ιερά πια. Σύρε να μηνύσεις
το θάνατό του ευτύς, και μ' εκείνου τον τίτλο
χαιρέτησε από μέρος μου τον Μάχβεθ.

ΡΟΣ Θα γίνει αυτό που ο βασιλιάς ορίζει.

ΝΤΟΝΚ. Ότι αυτός χάνει
ο τιμημένος Μάχβεθ το κερδίζει.

(Φεύγουν.)

ΣΚΗΝΗ 3η

(Αγρός. Αστραπόβροντο. Παρουσιάζονται οι ΤΡΕΙΣ ΜΑΓΙΣΣΕΣ.)

Α' ΜΑΓ. Πού ήσουν, αδερφή μου;

Β' ΜΑΓ. Χοίρους σκότωνα.

Γ' ΜΑΓ. Και συ, αδερφή μου, πού;

Α' ΜΑΓ. Κάστανα κράταε στην ποδιά της
ενού θαλασσινού η γυναίκα
και μάσαε, μάσαε, μάσαε, μάσαε. —
«Δώσ' μου» της λέω «και μένα δυο». —
«Γκρεμίσου, στρίγγλα, άμε από δω»
μου κράζει η σκύλα μ' άγρια φόρα.
Ο άντρας της με τον «Τίγρη» τώρα
πήγε ταξίδι στο Χαλέπι.
Μα σ' ένα κόσκινο θα μπω
και θα τραβήξω να τον βρω,
και σαν ποντίκια κολοβή
θε να τον κάνω που θα δει,
θα δει, θα δει!

- Β' ΜΑΓ. Γερόν αγέρα θα 'χεις από μένα.
 Α' ΜΑΓ. Σ' ευχαριστώ.
 Γ' ΜΑΓ. Κι από μέν' άλλον ένα.
 Α' ΜΑΓ. Όλους τους άλλους τούς έχω εγώ
 και τα λιμάνια που αυτοί φυσούνε
 κι όλες τις χώρες που τις κοιτούνε
 μέσα στους χάρτες οι ναυτικοί.
 Σαν το καλάμι θα τον ξεράνω:
 μερόνυχτα ύπνος δε θά 'ρθει απάνω
 στα βλέφαρά του· τυραγνισμένος
 θα ζει, σαν άνθρωπος αφορεσμένος.
 Εννιά φορές, εννιά βδομάδες
 σιγά θα λιώνει, θα μαραζώνει,
 και θα σουρώνει.
 Κι αν δεν μπορώ να τον βουλιάξω,
 στις άγριες μπόρες θα τον τινάξω.
 Δες τι έχω εδώ!
- Β' ΜΑΓ. Για να δω! Για να δω!
 Α' ΜΑΓ. Το δάχτυλο μιανού πιλότου,
 που πνίγηκε στο γυρισμό του!

(Τύμπανα στο βάθος.)

- Γ' ΜΑΓ. Ταμπούρλα ηχάνε:
 ο Μάχβεθ θα 'ναι!
 Α', Β', Γ' Τρεις Μοίρες είμαστε, τρεις αδερφές,
 που ταξιδεύουμε πέλαα, στεριές
 χέρι με χέρι, κι έτσι γυρνούμε.
 Τρεις γύροι είμενα και τρεις εσένα
 και τρεις μεριά, και
 κάνουν εννιά.

Εἰ Ἐνα ὁλο
 Διαβολικὴ Τριάδα
 Εἰ Ἀντίθεση εἰ τῇ Ἀγία Τριάδι

υπερβολικὴ - ἡττάται
 υδερμεινί, μικροί, ἀπρόβλεπτοι
 Εὐκατασταίς
 αὐτοῦ καὶ θεοῦ
 ΔΑΙΜΟΝΑΣ
 &
 ΤΡΙΚΛΗ
 ΤΡΙΤΗΛΟΣ ΣΥΛΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΩ
 ΔΕΝΕΙ

Τώρα μιλά! — Τα μάγια δέθηκαν.

(Παρουσιάζεται ο ΜΑΚΒΕΘ και ο ΜΠΑΝΚΟ.)

ΣΤΡΑΤΙΩΤΕΣ πιο μακριά.)

ΜΑΚΒ.

ΜΠΑΝ.

Ημέρα τόσο αμαρτωλών και όμορφη δεν είδα άλλη.
Πόσο μακριά να 'ναι το Φόρρες; — Τι 'ναι εκείνα
τα ζαρωμένα πλάσματα, τ' αναμαλλιάριχα,
που δε μοιάζουν σαν κάτοικοι της γης μας, κι όμως
το χώμα της πατούνε; — Είστε όντα ζωντανά,
ή τέτοια καν που να μπορεί να σας μιλήσει
κανένας; Μα θαρρώ πως νιώθετε τι λέω
γιατί βλέπω καθέννας σας το συνθρομένο
δάχτυλό του μεμιάς στ' άσπαρχά του τα χείλια
με νόημα να σηκώνει. Θα 'λεγα πως είστε
γυναίκες, αν αυτά δεν είχατε τα γένια
στα πρόσωπα.

ΜΑΚΒ.

Α' ΜΑΓ.

Β' ΜΑΓ.

Γ' ΜΑΓ.

ΜΠΑΝ.

Μιλήστε, αν μπορείτε! — Ποιος είστε;
Χαίρε ο Μάκβεθ, εσύ, χαίρε ο θάνης του γαλάμης!
Χαίρε ο Μάκβεθ, εσύ, χαίρε ο θάνης του κούντορ!
Χαίρε ο Μάκβεθ, εσύ, που βασιλιάς θα γίνεις!
Φίλε! Γιατί τρομάξεις, σα να σε φοβίζουν
λόγια που ηχούνε τόσο ωραία; — Σας εξορκίζω:
Φαντάσματα είστε ή πλάσματα είστε αληθινά
όπως σας βλέπω εμπρός μου; Τον ευγενικό μου
συμμαχητή τον χαιρετάτε με μεγάλα
μηνύματα για χάρες τωρινές και δόξες
βασιλικές που θά 'ρθουν. Έτσι, που 'χει μείνει
εκστατικός. Σ' εμένα δε μιλάτε.
Αν μπορείτε τους σπόρους να κοιτάτε
του καιρού και να λέτε ποιος θέλει φυτρώσει
και ποιος όχι, μιλήστε και σ' εμένα,

Καίε Καίε

που μήτε ζητιανεύω, μήτε και φοβάμαι
τη φίλια ή την έχτρα σας.

Α' ΜΑΓ. Χαίρε!

Β' ΜΑΓ. Χαίρε!

Γ' ΜΑΓ. Χαίρε!

Α' ΜΑΓ. Μικρότερε απ' τον Μάκβεθ, μα και πιο τρανέ!

Β' ΜΑΓ. Όχι με τόσο τύχη, μα πιο τυχερό!

Γ' ΜΑΓ. Θα βγάλεις βασιλιάδες, μα εσύ δε θα γίνεις.

Λοιπόν χαίρετε, Μάκβεθ και Μπάνκο μαζί!

Α' ΜΑΓ. Μπάνκο μαζί και Μάκβεθ, χαίρετε κι οι δυο!

ΜΑΚΒ. Σταθείτε, γλώσσες σκοτεινές, μιλήστε ακόμα!

Αλήθεια, ο θάνατος του Σίνελ μ' έχει κάμει

θάνη του γκλάμις; μα του κάουντορ, πώς;

Του κάουντορ. Ξέρω, ο θάνης ζει και βασιλεύει

και πως θα γίνω βασιλιάς δεν είναι μέσα

στον πιστευτού τον κύκλο περισσότερο

παρ' ό,τι πως θα γίνω κάουντορ. Πέστε μου,

πούθε φέρνετε αυτό το παράξενο μήνυμα;

Και για ποιο λόγο εδώ, στ' άξενα τούτα μέρη,

με τους προφητικούς αυτούς χαιρετισμούς σας

μας σταματήσατε; Μιλήστε, σας ξορκίζω.

(Οι ΜΑΓΙΣΣΕΣ φεύγουν.)

ΜΠΑΝ. Η γη έχει φουσκαλίδες, όπως το νερό,
και τέτοιο πράγμα ήταν κι αυτές. — Πού πήγαν;

ΜΑΚΒ. Χαθήκανε μες στον αέρα, κι ό,τι φαινόταν
πως ήτανε κορμί, σκορπίστη σαν καπνός.

Θα 'θελα να είχαν μείνει!

ΜΠΑΝ. Είδαμε τάχ' αληθινά τα όντα που λέμε;

Ή μην τυχόν εφάγαμε εκείνη τη ρίζα,

που σκλαβώνει του ανθρώπου, όταν τη φάει, το νου;
 ΜΑΚΒ. Βασιλιάδες θα γίνουν τα παιδιά σου!

ΜΠΑΝ.

θα γίνεις βασιλιάς.

Εσύ

ΜΑΚΒ.

Και του κάουντορ θάνης.

Δεν είπαν έτσι;

ΜΠΑΝ.

Ναι, μ' αυτά ακριβώς τα λόγια.

Ποιος είν' εκεί;

(Παρουσιάζονται ΡΟΣ και ΑΓΚΟΣ.)

ΡΟΣ

Ο βασιλιάς εδέχτη, ω Μάκβεθ, με μεγάλη χαρά της νίκης σου το μήνυμα. Κι όταν μαθαίνει με πόση αντρεία στων ανταρτών τη μάχη ερίχτης, σώμα με σώμα, ο θαυμασμός και η δόξα φιλονικούνε μέσα του τι είναι δικό σου και τι δικό του κι αφώνος, της ίδιας μέρας λογιάζοντας το τέλος, μέσα στων αντρείων των Νορβηγών σε βλέπει τις γραμμές, ατρόμητο, των δικών σου χεριών ν' αντικρίξεις τα έργα: φριχτού θανάτου εικόνες! Σα χαλάζι, ο ένας πάνω στον άλλον, οι μαντατοφόροι του εφτάναν' κι ο καθένας τού έφερνε έναν ύμνο του γενναίου σου αγώνα για το θρόνο του.

ΑΓΚ.

Ο βασιλιάς μάς έστειλε για να σου πούμε το ευχαριστώ από μέρος του, και με τιμή να σ' οδηγήσουμε κοντά του, μοναχά, κι όχι να σ' ανταμείψουμε.

ΡΟΣ

Και ως πρώτον αρραβώνα μιας τιμής ακόμα πιο μεγάλης, με πρόσταξε «θάνη του κάουντορ» από μέρους του εγώ να σε ονομάσω. Λαίφε,

λοιπόν, μ' αυτό τον τίτλο, τιμημένε θάνη!
Γιατί σου ανήκει.

ΜΠΑΝ.

ΜΑΚΒ.

(Μονάχος.) Όστε είπε ο Σατανάς αλήθεια;
Του κάουντορ ο θάνης ζει. Γιατί με ντύνετε
με τίτλους δανεικούς;

ΑΓΚ.

Αυτός που ήταν θάνης
του κάουντορ ζει· μα ένα βαρύ κάθεται κρίμα
απάνω στη ζωή του.
παι' είν' άξιός να τη χάσει. (Αν) με τους Νορβηγούς
σύμμαχος είχε γίνει (ή) τον αντάρτη
κρυφά βοηθούσε (ή) με τους δυο συνεργαζότανε
για την καταστροφή του τόπου του, δεν ξέρω.
(Μα η προδοσία αποδείχτη πια) κι ομολογήθη,
κι είναι ο χαμός του.

ΜΑΚΒ.

(Μονάχος.) Γκλάμις και του κάουντορ θάνης!

Το πιο τρανό είναι πίσω

(Στον ΡΟΣ και στον ΑΓΚΟ.)

Ευχαριστώ για τους κόπους σας.

(Στον ΜΠΑΝΚΟ.) Ε, δεν ελπίζεις

τώρα να γίνουν τα παιδιά σου βασιλιάδες,

αφού εκείνες που με είπανε θάνη του κάουντορ

δεν επρρηφέψαν λιγότερο γι' αυτά;

ΜΠΑΝ.

(Στον ΜΑΚΒΕΘ.)

Αν ήταν να πιστέψεις όλα, θα μπορούσαν

τον πόθο να σου ανάψουν, ύστερ' από θάνης

του κάουντορ, και βασιλιάς να γίνεις. Όμως

παράδοση είναι αλήθεια· και πολλές φορές,

για να μας σώρουν στο γαιμό

τα όργανα αυτά του σκοταδιού, (μας λένε αλή-

θειες:

καυιά δική μου ενέσγεια.

ΜΠΑΝ.

Οι νέοι του τίτλοι του 'ρχονται σαν καινούρια στολή, που μόνο με τη χρήση ταιριάζει στο κορμί.

ΜΑΚΒ.

(Μονόχος.) Ό,τι θα γίνει, ας γίνει!

Τις ώρες που περνούν ούτ' η πιο τριμερή να τις κρατήσει ημέρα δεν μπορεί.

ΜΠΑΝ.

ΜΑΚΒ.

Τους ορισμούς σου καρτερούμε, γενναίε Μάκβεθ. Με συμπαθάτε! Ο νους μου σκοτισμένος έτρεχε σε ξεχασμένες ιστορίες. Καλοί μου φίλοι, τους κόπους σας τους έχω γράψει στο βιβλίο, που κάθε μέρα θα γυρνά τα φύλλα του να τους διαβάζω. —

Πάμε στο βασιλιά! — (Στον ΜΠΑΝΚΟ.) Τα όσα γίνανε στοχάσου τα καλά: Και μια άλλη μέρα, που να 'χουμε καιρό, κι αφού ζυγιάσουμε στο μεταξύ τα πράγματα, ξαναμιλούμε ανοίγοντας ο ένας του άλλου τις καρδιές μας.

ΜΠΑΝ.

(Στον ΜΑΚΒΕΘ.) Μετά χαράς.

ΜΑΚΒ.

(Στον ΜΠΑΝΚΟ.) Τώρα ούτε λέξη. Ελάτε, φίλοι!

(Φεύγουν.)

ΣΚΗΝΗ 4η

Στο Φόρρες. Μέσα στο παλάτι.

(Σάλπιγγες. Παρουσιάζονται ο ΝΤΟΝΚΑΝ, ο ΜΑΛΚΟΜ, ο ΝΤΟΝΑΛΜΠΕΪΝ, ο ΛΕΝΝΟΣ και ακολουθία.)

ΝΤΟΝΚ.

Η εκτέλεση του κάουντορ έγινε; Δεν ήρθαν ακόμα πίσω εκείνοι που τους είχα στείλει

ΥΠΟΣΤΙΛΗ

μ' αυτή την εντολή;

ΜΑΛΚ.

Ακόμα, κύριέ μου.

Όμως εμίλησα με κάποιον που τον είδε να πεθαίνει μπροστά του: μου διηγήθηκε πως ανοιχτά ομολόγησε την προδοσία του· πως γύριψε συχώρεση απ' τη Μεγαλειότητά σου, και μετάνοια φανέρωσε βαθιά. Τίποτα στη ζωή του δεν είχε δείξει τόσο ωραίο, όσο αυτή την ώρα που ήταν να την αφήσει. Πέθανε σαν ένας που πρόσμενε το τέλος του, έτοιμος να ρίξει μακριά το πιο ακριβό που είχε, ως να πετούσε το πιο σημαντικό πράγμα.

ΝΤΟΝΚ.

Δεν υπάρχει τέχνη

για να μπορεί κανένας να διαβάζει στο πρόσωπο του ανθρώπου την ψυχή του. Σ' αυτόν τον άνθρωπο έτρεφα (μια απόλυτη εμπιστοσύνη).

(Μπαίνουν ο ΜΑΚΒΕΘ, ο ΜΠΑΝΚΟ, ο ΡΟΣ και ο ΑΓΚΟΣ.)

Ω αιτημένη Ελδερφε!

Βαρύ, τούτη την ώρα, της αγαριστίας το κρίμα την καρδιά μου ένιωθα να πλακώνει. Τραβάς τόσο μπροστά, που της ανταμοιβής τα πιο γοργά φτερά δεν μπορούν να σε φτάσουν. Θα 'θελα να μην είχες τόσα κατορθώσει για να μπορούσα να κρατήσω (αναλογία) της δικής σου αμοιβής και της ευγνωμοσύνης μου! Τώρα σου λέω μονάχα: το χρέος μου είναι τόσο, που, ό,τι κι αν κάνω, δεν μπορώ να σ' το πληρώσω.

ΜΑΚΒ.

^{αγορεύει}
Οι υπηρεσίες στη πίστη, που σου οφείλω βρίσκουν
με την εκτέλεσή τους και την πληρωμή τους.

Το μεγαλείο σου έχει έργο μόνο να τις δέχεται.
Γιατί οι υπηρεσίες μας παιδιά 'ναι και δούλοι
του θρόνου και του κράτους σου, και τίποτ' άλλο
δε θα 'χουν κάνει εξόν από το χρέος τους
όσα κι αν κάμουν

ΝΤΟΝΚ.

για την αγάπη τη δική σου και τη δόξα σου.
Καλώς μας ήρθες!... Με το φύτεμά σου τώρα
έκανα την αρχή, και θα φροντίσω πλούσια
να γίνει η βλάστησή σου. — Ευγενικό μου Μπάνκο,
ούτ' εσένα λιγότερα σου αξίζουνε,
κι ούτε πρέπει για σένα να ειπωθεί λιγότερο
πως έχεις πράξει το ίδιο. Έλα να σ' αγκαλιάσω
και να σε βάλω στην καρδιά μου.

ΜΠΑΝ.

ΝΤΟΝΚ.

Εξεί αν αυξήσω
θα 'ναι ο καρπός δικός σου.

ΔΙΑΘΗΚΗ Η περισσή χαρά,
που την καρδιά μου ξεχειλά, κάτω απ' του πόνου
τους σταλαγμούς γυρεύει να κρυφτεί. Γι' ακούστε,
γιοι μου, ξαδέφια θάνηδες και οι άλλοι που 'ναι
η θέση σας κοντά μου. Το μεγάλο γιο μου,
τον Μάλχορ, διάδοχό μου ορίζω, κι από τώρα
θα τον καλούμε πρίγκιπα του Κοόμπερλαντ.

Κι αυτή η τιμή δε θα δοθεί ασυντρόφευτη
μόνο σ' αυτόν: παρά βαθμοί και τίτλοι, για όλους
τους άξιους, σαν τ' αστέρια θα λαμπροστολίσουν
τα στήθη τους. Και τώρα στο Τυβερνεςας πάμε
να μας φιλοξενήσεις και να χρεωθούμε
ακόμη περισσότερο σ' εσένα.

ΜΑΚΒ. Η ανάπαυση είναι κόπος όταν φεύγουν οι ώρες
 δίχως να υπηρετώ το μεγαλείο σου.
 Τώρα τρέχω να γίνω πρόδρομός σου
 και να γαροποιήσω με τον ερογομό σου
 την ακοή της γυναίκός μου. Και για τούτο
 ζητώ την άδειά σου.

ΝΤΟΝΚ. Ευγενικό μου χάουντο!

ΜΑΚΒ. (Μανάχος.) Πρίγκιπας του Κούμπερλαντ!
 Το σκαλοπάτι αυτό
 πρέπει να το πηδήσω, αλλιώς θα συντριφτώ.
 Τους σκοτεινούς μου πόθους κο φως σας, αστέρια,
 να μην τους δει, κρυφτείτε. Μην κοιτάς τα χέρια,
 μάτι. Μα ας γίνει εκείνο που σαν το κοιτάζουν,
 όμα γίνει, τα μάτια, θα τρομάζουν.

(Φεύγει.)

ΝΤΟΝΚ. Τόντι, ακριβέ μου Μπάνκο, έχει ψυχή μεγάλη.
 Να λέω τον έπαινό του είναι τροφή για μένα
 και συμπόσιο. Και τώρα ας φύγουμε για εκεί,
 που πάει μπροστά η αγάπη του να μας δεχτεί.
 Ο ατίμητός μου ξάδερφος!

(Σάλλιγγες. Φεύγουν.)

ΣΚΗΝΗ 5η

Ινβερνες. Μέσα στο παλάτι του Μάκβεθ.

(Μπαίνει η ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ, διαβάζοντας ένα γράμμα.)

Λ. ΜΑΚΒ. «Με απάντησαν την ημέρα της νίκης· κι εσχιμά-
 τισα την πεποίθησή, απ' όσα μου είπαν και βγή-

καν όλα αληθινά, πως ξέρουν περισσότερα πράγματα παρ' ό,τι μπορεί να ξέρει ένα απλό ανθρώπινο πλάσμα. Και ενώ ακόμη καιγόμουν από την επιθυμία να τις ρωτήσω να μου πούνε κι άλλα, γίνηκαν έξαφνα αέρας και εχάθησαν. Ήμουν ακόμα σα ζαλισμένος για όσα είχα ιδωμένα, όταν ήρθαν κάτι άνθρωποι σταλμένοι από το βασιλιά, και με χαϊρέτησαν ονομάζοντάς με θάνη του κάσιντορ· με τον ίδιο τίτλο που, λίγο πρωτότερα, με είχανε χαϊρέτησει κι εκείνες οι αδερφές οι μάγισσες, και μου είχαν τάξει ακόμα περισσότερα για το μέλλον με το "Χαίρε, εσύ, που θα γίνεις βασιλιάς!". Αυτά νόμισα καλό να σου τ' ανακοινώσω, πυλαγαπημένη του μεγαλείου μου συντρόφισσα, για να μη χάσεις κι εσύ το μερτικό σου απ' τη χαρά μου, με το να μη γνωρίζεις ποια υπόσχεση δόξας έχει δοθεί για σένα. Φύλαξέ το αυτό μες στην καρδιά σου, και έχε γεια».

Είσαι γκλάμις και κάουντορ· κι ακόμα θα γίνεις ό,τι σου τάξαν. Μα η καρδιά σου με φοβάει: πάρα πολύ γεμάτη είν' απ' της καλοσύνης το γάλα, ώστε φοβάμαι πως δε θα μπορέσεις να πάρεις τον πιο σύντομο το δρόμο. Αλήθεια, μεγάλος να γενείς το θέλεις, κι ούτε η φιλοδοξία σου λείπει· μα σου λείπει η μοχθηρία που πρέπει να τη συντροφεύει. Ότι ποθείς να γίνει το θες μ' αγιοσύνη. Στα χαρτιά για να κλέφεις δεν το θέλεις, όμως τ' άνομο κέρδος το ποθείς. Και θες, μεγάλε γκλάμις, κάτι να σου κράξει:

37
ΜΟΧΘΗΡΙΑ = Κακουρχίικ

Αἰτία - Αποτέλεσμα

ΜΑΚΒΕΘ

«Αυτό πρέπει να κάνεις, αν θέλεις εκείνο
αυτό που πióτερο φοβάσαι να το κάνεις,
παρά που θέλεις να μη γίνει» 12. 13

γρήγορα εδώ, σ' επείνω, για να σου σταλάξω
στ' αυτιά το θάρος, και με τη γενναία μου
γλώσσα

κάθε τι να νικήσω,
που σε κρατεί μακριά από το χρυσό στεφάνι,
που η μοίρα και μια δύναμη υπερκόσμου
σου έχουν βάνει.

(Μπαίνει ένας ΥΠΗΡΕΤΗΣ.)

Τι τρέχει;

ΥΠΗΡ. Ο βασιλιάς έρχεται απόψε!

Λ. ΜΑΚΒ.

Είσαι τρελός!

Ο κύριός σου είναι μαζί του· κι αν αλήθευε
αυτό που λες, θα μας το 'χε μηνύσει
για να προετοιμαστούμε.

ΥΠΗΡ.

Να με συμπαθάτε.

Σας λέω αλήθεια. (Ο θάνης έρχεται.) Όμως έστειλε
έναν ιππέα μπροστά, που από το τρέξιμο
δεν είχε ανάσα πióτερη απ' όση χρειάζονταν
το μήνυμά του για να ειπεί.

Λ. ΜΑΚΒ.

Τρέξε και πες τους

να τον περιποιηθούνε·
γιατί πολύ μεγάλα νέα μάς φέρνει.

(Φεύγει ο ΥΠΗΡΕΤΗΣ.)

Κι ο κόρακας ακόμη είναι βραχνός που κρώζει
μηνώντας το μοιραίο ερχομό του Ντόνκαν

ΠΑΙΔΗ

ΠΡΑΞΗ ΠΡΩΤΗ - ΣΚΗΝΗ 5η

στο δικό μου τον πύργο! — Ελάτε, πνεύματα,
σείς που τους φονικούς βοηθάτε στοχασμούς μου,
αλλάξτε το γυναικείο φυσικό μου
κι απ' την κορφή ως τα νύχια πλημμυρίστε με
με τρομερή ασπλαγνία! Το αίμα μου πλῆξτε!
Φράξτε τον κάθε δρόμο
προς τη συνείδησή μου, ώστε η συμπίνα
να μην ταραξεί (τους φρενιτούς σκοπούς μου)
υπό να βάλει ειρήνη ανάμεσα στην πράξη
και σ' αυτούς! Στα γυναικεία μου ελάτε τα στήθια
και βάλτε τους χολή για γάλα, ω εσείς
μέσιτες του θανάτου, όπου κι αν είστε
με την αέρινη ουσία σας και δουλεύετε
τον όλεθρο του κόσμου... Έλα, μαύρη νύχτα,
και μες στους πιο πυκνούς της Κόλασης τυλίξου
καπνούς, για να μη δει το κοφτερό μαχαίρι μου
την πληγή που θ' ανοίξει,
και μήτε ο ουρανός να με κοιτάξει
μέσ' απ' του σκοταδιού το καταπέτασμα
και κρῖξει: «Στάσου! Στάσου!».

(Μπαίνει ο ΜΑΚΒΕΘ.)

Τμημένη γκλάμς!

Μεγάλε κάουντορ! Πιο μεγάλη κι απ' τα δυο,
καθώς το 'πε το «γαίρε» που ακολούθησε!
Το γράμμα σου με πήρε απ' το αδειανό
το σήμερα, και νιώθω
το μέλλον τώρα μέσα στο παρόν.

ΜΑΚΒ.

Αγαπητή μου, απόψε έρχεται ο Ντόνκαν
στο σπίτι μας.

Ανασκόπηση 39

Γυναικεία του Αδρα - Γυναικεία:
Τό κακό στοιχείο μέσα στον Αδρα: ~~Φιλοσοφική~~ ~~Μακαρί~~

ΜΑΚΒΕΘ

Λ. ΜΑΚΒ.

Και πότε φεύγει πάλι;

ΜΑΚΒ.

Αύριο, όπως λογαριάζει.

Λ. ΜΑΚΒ.

Ω, ποτέ δε θα φέξει αυτό το αύριο ο ήλιος!

Το πρόσωπό σου, θάνη μου,

είναι βιβλίο όπου μπορεί κανένας μύρια να διαβάσει παράξενα πράγματα. Αν θέλεις τον κόσμο να γελάς, κάνε όπως κάνει ο κόσμος.

Έχε στα μάτια σου, στα γέονα σου, στα χείλη γλύκα κι αγάπη: φαίνου σαν τ' αθώο λουλούδι, μα εσύ το φίδι να είσαι, που από κάτω στέκει.

Αυτός, που είναι να 'ρθει, την περιποίηση πρέπει να βρει που του ταιριάζει: κι άφησ' στα δικά μου τα χέρια το μεγάλο έργο αυτής της νύχτας.

που σ' όλες μας τις νύχτες και τις μέρες πια θα χαρίσει εξουσία και στέμμα βασιλιά.

ΜΑΚΒ.

Τα εναλάμπε ανώτερα.

Λ. ΜΑΚΒ.

Το νου σου τώρα:

το μάτι σου καθαρία κι ίσια να θεωρεί.

Η ξαλλαγμένη η όψη φόβο μαρτυρεί: και τ' άλλα είναι δικά μου.

ΣΚΗΝΗ 6η

Στον ίδιο τόπο. Μπροσ από το παλάτι του Μάχβεθ.

(Ο ΞΕΥΒΑΣ, ΥΠΗΡΕΤΕΣ του ΜΑΚΒΕΘ με πυρσούς.

Έρχονται ο ΝΤΟΝΚΑΙ, ο ΜΑΛΚΟΜ, ο ΝΤΟΝΔΑΛΜΠΕΪΝ, ο ΜΠΑΝΚΟ, ο ΛΕΝΝΟΣ, ο ΜΑΚΝΤΟΦ, ο ΡΟΣ, ο ΑΓΚΟΣ και ακολουθία.)

ΝΤΟΝΚ.

Ωραία η θέση αυτού του παλατιού: ο αέρας καθαρός κι αλαφρός, φιλόξενα του ανθρώπου

ΜΠΑΝ.

γλυκαίνει την καρδιά.

Τούτος ο μουσαφίρης,

της άνοιξης το χελιδόνι, που φωλιάζει
μες στους ναούς, με τα χτισίματά του
το βεβαιώνει πως εδώ γλυκά ευωδιάζει
η ανάσα τ' ουρανού. Δεν υπάρχει μπαλκόνι,
στόλος, κορνίζα, ή κάπως φυλαγμένη κόχη,
που να μην έχει το πουλάκι αυτό κρεμάσει
το κρεβατάκι του και λίκνο των μικρών του.
Όπου αυτά συνηθούν να στήνουν τις φωλιές τους,
έχω παρατηρήσει, είν' έξοχος ο αέρας.

(Μπαίνει η ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ.)

ΝΤΟΝΚ.

Ω, να κι η τιμημένη λαίδη! (Η αγάπη)
που 'ρχεται να μας βρει, μας φέρνει χάποτε
ανησυχία, κι όμως της λέμε ευχαριστώ
γιατί είν' αγάπη. Γι' αυτό πρέπει να ζητήσεις
απ' το Θεό να μας πληρώσει για τον κόπο σου,
και να μας πεις κι ευχαριστώ για την ενόχληση.

Λ. ΜΑΚΒ

Όλες οι υπηρεσίες μας,
κι αν γίνουν δυο φορές αφού διπλασιαστούνε,
δε θα 'ναι παρ' απλές κι ανάξιες λόγου πράξεις
μπροστά στις τόσο υψηλές τιμές που πάντα
στο σπίτι μας γαράζει η Μεγαλειότητά σου.
Τόσο για τα παλιά, καθώς και για τα νέα
τ' αξιώματα, που απάνω σ' άλλα ένευ προστέσει,
θα ζούμε σε μια αιώνια προσευχή για σένα.

ΝΤΟΝΚ.

Πού 'ναι ο θάνης τού κάσιντορ; Έτρεχα από πίσω
για να τον προσπεράσω, κι ήθελα να γίνω
πρόδρομός του. Μα αυτός είναι άξιος καθαλάρης.

κι η μεγάλη του αγάπη, σαν καφερό σπιρούνι,
τον οδήγησε εδώ πριν από μας. Απόψε
θα εφίμαστε ξένοι σας, ευγενικά οικοδέσποινα.

Λ. ΜΑΚΒ. Οι δούλοι σου έχουν πάντα τους εαυτούς τους
κι ό,τι είναι δικό τους, μόνο σα διαχειριστές σου·
κι είναι έτοιμοι, αν προτάξει η Μεγαλειότητά σου,
να δώσουνε λογαριασμό και να επιστρέψουν
αυτό που της ανήκει.

ΝΤΟΝΚ. Δώσε μου το χέρι
κι οδήγησέ με στο γενναίο μας θάνη.
Τον αγαπώ πολύ και πάντα θα του δείχνω
την ευχαρίστησή μου με τις πράξεις μου.
Με την άδειά σας, λαίδη.

(Την παίρνει από το χέρι και την οδηγεί μες στο παλάτι.
Οι ΑΛΛΟΙ ακολουθούνε.)

ΣΚΗΝΗ 7η

Προθάλαμος στο ίδιο παλάτι του Μάκβεθ.

(Οξυβόες και πυρσοί. Περνούν από τη σκηνή ένας ΑΡΧΙΤΡΙΚΛΙΝΟΣ
και κάμποσοι ΥΠΗΡΕΤΕΣ με πιατέλες και άλλα σκεύη.

Τότερα παρουσιάζεται ο ΜΑΚΒΕΘ.)

ΜΑΚΒ. Αν ήτανε να γίνει και να τελειώνε,
τότε θα ήταν καλό να γίνει αμέσως.
Αν ο χρόνος μπορούσε
ν' άφηνε έξω από τα δάχτυλα του όλα
τ' ακολουθήματά του, και να σύρει
μόνο το κέρδος· ώστε με το χτύπημα,

που θα δώσω, να τελειωναν όλα εδώ.
μονάχα εδώ, σε τούτο το ακρογιάλι
 του καιρού, δε θα μ' ένοιαζε καθόλου
για την άλλη ζωή. Μα οι τέτοιες πράξεις
βρίσκουν πάντα εδώ κάτω
την κρίση τους. Γιατί δεν κάνουμε άλλο
παρά να δίνουμε μονάχα ματωμένα
μαθήματα, που εντός ως διδάσκουνε
γυρίζουν στου δασκάλου το κεφάλι.
Αυτή η ισχυρισμένη Δικαιοσύνη

42190-42191

μάς παίρνει από το χέρι
το κύπελλο όπου ρίξαμε φαριμάκι
 και το προσφέρει στο δικό μας στόμα.
 Αυτός βρίσκεται εδώ με διπλή προστασία:
πρώτα πρώτα γιατί είμαι εξάδερφός του
 κι υιήκοός του· και τα δυο κρατούνε
 τα χέρια μου απ' την πράξη·
 και δεύτερο είναι ξένος μου, κι οφείλω
 στο φονιά του τις θύρες να σφαλίσω,
 κι όχι εγώ να σπρώσω το μαχαίρι
 απάνω του. Κι ακόμη ο Ντόνκιαν πάντα
με τόση έχει κρατήσει καλοσύνη
το αξίωμά του· στα υψηλά καθήκοντά του
τόση άσπιλος εστάθη, που οι αρετές του
σαν άγγελοι με σάλπιγγας φωνή θα κράξουν
τη θεία δίκη γυρεύοντας για το χαμό του.
 Κι η Συμπόνια, ως γυμνό νεογέννητο παιδάκι,
 μες στον αχό πετώντας, ή σα χερουβείμ,
 του αέρα καβαλώντας τα αόρατα αλόγατα,
 θα φέρει τη φριχτή πράξη στο κάθε μάτι:

έτσι που να πνιγεί ο αέρας μες στα δάκρυα.
Δεν είναι τίποτ' άλλο που κεντρίζει
τη θέλησή μου, παρά μόνο μια εγρία
φιλοδοξία, που ορμώντας στο σκοπό της
τον ξεπερνάει και πέφτει.

(Παρουσιάζεται η ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ.)

ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΗ

ΜΑΚΒ.

Ε, τι νέα;

Λ. ΜΑΚΒ. Κοντεύει ν' αποφάσει. Γιατί μας άφησες;

ΜΑΚΒ. Με ζήτησε;

Λ. ΜΑΚΒ. Τι, δεν τον ξέρεις;

ΜΑΚΒ.

Ακου.

μην προχωρήσουμε άλλο
στην υπόθεση αυτή! Μ' έχει τιμήσει
με τόσες χάρες, τελευταία, ο Ντόνκαν,
κι έχω αποκτήσει μέσα στους ανθρώπους
μια υπόληψη χρυσή, που πρέπει τώρα
να τη χαρώ με την καινούρια λάμπη της,
κι όχι να την πετάξω ευτός μακριά μου.

Λ. ΜΑΚΒ. Λοιπόν ήταν πιωμένη η ελπίδα που 'θρεψες!

Κοιμόταν από τότε, και ξυπνάει
τώρα και βλέπει, πράσινη κι αχνή,
το λεύτερο δημιούργημά της; Τώρα
καταλαβαίνω πια πως τέτοια θα είναι
κι η αγάπη σου. Φοβάσαι να 'σαι στα έσοχα
και στην αντρεία, τι είσαι και στον πόθο;
Θέλεις να 'χεις αυτό που είναι για σένα
η ομορφιά της ζωής, και στη δική σου
την εχτίμηση να 'σαι ο φοβητσιάρης,
που έχει το «δεν τολμώ» πάντα να κρύβεται

από πίσω από το «θέλω», σαν τη γάτα στην παρουσία:

ΜΑΚΒ.

Σώπα, παρακαλώ.

Τολμώ να κάνω κάθε τι που στέχει στον άντρα. Όποιος περισσότερα τολμάει δεν είν' άντρας.

Λ. ΜΑΚΒ.

Ποιο ζώο σε είχε βαλμένο, λοιπόν, να πεις σ' εμένα τους σκοπούς σου; Τότε που 'χες καρδιά για να τολμήσεις, τότε ήσουν άντρας· κι αν περισσότερη ήταν η τόλμη σου, περισσότερο άντρας θα 'σουν. Τότε δε σε βοηθούσαν ούτε ο κόπος ούτε η ευκαιρία, μα συ ήθελες να κάνεις να 'ρθουνε και τα δυο. Και τώρα που ήρθαν αλλάζεις δρόμο. Ήμουν μάννα και ξέρω με τι γλύκα αγαπούσα το μωρό που με θήλαζε· κι όμως θα 'μουν έτοιμη, ενώ θα μου γαμογελούσε, ξεκολλώντας τα απαλά του τα γούλια από το στήθος μου, να του συντρίψω το κρανίο στον τοίχο, αν ποτέ μου είχα δώσει τέτοιον όρκο, καθώς εσύ για τούτο.

ΜΑΚΒ.

Αν αποτύχουμε;

Λ. ΜΑΚΒ.

Θ' αποτύχουμε! Σφίξε όμως το θάρρος σου καλά ως την άκρη, και δε θ' αποτύχουμε. Όταν ο Ντόνκαν κοιμηθεί —κι ο κόπος του ταξιδιού θα τον βυθίσει γρήγορα σε βαθύν ύπνο— εγώ τους δυο αυλικούς του θα τους ζαλίσω με κρασί και σπέρτα σε βαθμό, που καπνός θα γίνει η μνήμη τους,

ο φύλακας του νου. και το δοχείο
του λογικού τους θα 'ναι ένα καζάνι
γεμάτο ατμό. Κι όταν στου ζώου τον ύπνο,
 σα σε θάνατο, θα 'χουν βυθιστεί
 τα χορτασμένα πια κορμιά τους, τότε
 τι δεν μπορούμε εμείς οι δυο να κάνουμε
 στον αφύλαχτο Ντόνκαν;
 Και τι δε θα μπορούμε να φορτώσουμε
 στη ράχη των πιωμένων αυλικών του,
 που θα πάρουν απάνω τους το βάρος
 του μεγάλου μας φόνου;

ΜΑΚΒ.

Γέννα μου αρσενικά γιατί πρέπει άντρες
 να πλάθονται μονάχα
απ' την αδάμαστη σου (την ουσία!) Συγάρι
 δε θα πιστέψουν όλοι, όταν βιάσουμε
 μ' αίμα τους δυο αποκοιμισμένους αυλικούς
 και μεταχειριστούμε τα μαχαίρια τους,
 πως το 'καναν αυτοί;

Λ. ΜΑΚΒ.

Ποιος θα τολμήσει
 να σκεφτεί τίποτ' άλλο, άμα ακουστούνε
 του μεγάλου μας πόνου οι στεναγμοί
 κι οι θρήνοι για το φόνο του;

ΜΑΚΒ.

Το κάθε νεύρο μου είναι τεντωμένο
για το φριχτό μας έργο. Πάμε τώρα
και τον κόσμο ας γελάει το γαρωπό μας βλέμμα.
Ψέμα στην όψη ας κρύβει της καρδιάς το φέμα.

(Φεύγουν όλοι.)

ΜΕΤΡΟ

ΠΡΑΞΗ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΣΚΗΝΗ 1η

Στο Τυβερνεσ Αυλή στο παλάτι του Μάκβεθ.

(Μπαίνει ο ΜΠΑΝΚΟ και ο ΦΑΙΝΣ.

Ο δεύτερος προπαρασκευάζεται μ' έναν πυρσό στο χέρι.)

ΜΠΑΝ.

ΦΑΙΝΣ

Τι ώρα είναι, παιδί μου;

Το φεγγάρι έχει δύσει. Το ρολόι
δεν τ' άκουσα.

ΜΠΑΝ.

ΦΑΙΝΣ

ΜΠΑΝ.

Στις δώδεκα είν' η δύση.

Θα 'ναι αργότερα.

Πάρε το σπαθί μου.

Ο ουρανός κάνει απόψε, βλέπω, οικονομία:
έχει όλα τα καντήλια του σβησμένα.

Πάρ' το κι αυτό. — Μια μολυβένια νύστα
με βαραίνει, κι ωστόσο θα ήθελα
να μην κοιμόμουν. — Σπλαχνικοί ουρανοί,
φυλάχτε με απ' τους μαύρους λογισμούς
που μας στέλνει την ώρα που ησυχάζουμε
η φύση! Δώσ' μου το σπαθί μου!

Ποιος είναι;

(Μπαίνει ο ΜΑΚΒΕΘ κι ένας ΥΠΗΡΕΤΗΣ με πυρσό.)

ΜΑΚΒ.

ΜΠΑΝ.

Φίλος!

Πώς, ακόμα για ύπνο;

Ο βασιλιάς πήγε να γείρει.

Είχε σπάνια ευθυμία κι έκανε, αλήθεια,
δώρα βασιλικά στους υπηρέτες σου

και τούτο το διαμάντι
το στέλνει στη γυναίκα σου (γι' ανάμνηση)
(της φιλικής φιλοξενίας της). Τότερα
αποτραβήχτηκε πολύ ευχαριστημένος.

ΜΑΚΒ. Μας επρόφτασε ανέτοιμους,
κι η θέλησή μας με μισά πράγματα εργάστηκε
εκεί που αλλιώτικη ήθελε δειχτεί
αν μπορούσε.

ΜΠΑΝ.

Όλα γίνανε καλά. —

Χτες ονειρεύτηκα τις τρεις εκείνες μάγισσες.
Σ' εσένα είπαν κάμποσες αλήθειες.

ΜΑΚΒ.

Τις είχα λησμονήσει.

Όμως, όταν μας τύχει καμιά μέρα
η ευκαιρία, θα μπορούσαμε να πούμε,
αν θες, γι' αυτό το ζήτημα δυο λόγια.

ΜΠΑΝ.

Είμαι στη διάθεσή σου.

ΜΑΚΒ.

Αν θέλεις νά 'ρθεις
με την ιδέα μου, σα θα φτάσει η ώρα,
θ' αποκτήσεις τιμές.

ΜΠΑΝ.

Αν είναι τρόπος
να μη χάσω και τούτες που έχω τώρα,
ζητώντας περισσότερες,
και να κρατήσω (την ψυχή μου ελεύτερη)
κα (καθαρή την πίστη μου),
δε θα σου πω όχι.

ΜΑΚΒ.

Ωστόσο, καλόν ύπνο.

ΜΠΑΝ.

Ευχαριστώ, στρατηγέ σου εύχομαι επίσης.

(Φεύγουν ο ΜΠΑΝΚΟ και ο ΦΑΙΝΕ.)

ΜΑΚΒ.

Άμε πες της κυράς σου, άμα ετοιμάσουν

το πιετό μου να κρούσει το κουδούνι.

Και πήγαινε να πέσει.

(Φεύγει ο ΠΗΡΕΤΗΣ.)

Είνα' μαχαίρι αυτό που βλέπω ειπός μου, έχει

με τη λαβή στραμμένη προς το χέρι μου;

Λησσε να σε πιάσω! Δε σε βρίσκω· κι όμως
σε βλέπω πάντα... Δεν μπορούν απαίσουν όραμα

να σ' αιστανθούν τα χέρια όπως τα μάτια;

Η μη της φαντασίας είσαι μαχαίρι, φερόχο
πλάσμα, που σε γεννάει ο ταραγμένος νους μου;

Σε βλέπω τόσο αληθινό, πάντα μπροστά μου,
σαν τούτο που τραβώ!

Με οδηγείς προς το δρόμο που είχα για να πάρω,
και μουάξεις σαν κι αυτό που θα χρειάζομαι

Μη με γελούν τα μάτια, ή μήπως αυτά μόνο
βλέπουνε την αλήθεια; Σε βλέπω μπροστά μου

και στη λεπίδα σου θωρώ και στη λαβή σου
σταλαγματιές από αίμα, που δεν ήταν πρώτα.

Δεν είν' αληθινό· η αιματερή είν' η πράξη
που ζωντανεύει έτσι μπρος στα μάτια μου. —

Στο μισό, τώρα, κόσμος απάνω, σα νεκρή
φαίνεται η φύση, και μέσα στο ήσυχο κρεβάτι

όνειρα αμαρτωλά πλανούν τον ύπνο

Τώρα τα ξωτικά στοιχειά πανηγυρίζουν
τις θυσίες της χλωμόθωρης Εκάτης.

Κι ο φόνος ~~το~~ άσφαρκος πετιέται ξάφνου απάνω,
από τ' αγρία τα ουρλιασμάτα

του φρουρού του, του λύκου, που φυλάει τα σκο-
τάδια,

και με το μυστικό του βήμα δρασκελώντας
το διάστημα, σα φάντασμα, με του Ταρκύνιου
την άγρια απόφαση χινάει προς το σκοπό του.
Ω συ αιώνια κι ασάλευτη γη, μην ακούσεις
τα βήματά μου σε ποιο δρόμο θα βαδίσουν·
μην τύχει και μιλήσουν κι οι πέτρες σου ακόμη
και πουν για πού τραβώ, και πάρουν απ' την ώρα
τη βουβή φρίκη που της πρέπει τώρα. —
Μα εγώ απειλώ, κι εκείνος ζει. Ψυγρό εδώ πέρα
φέρνουν στων έργων τη φωτιά τα λόγια αέρα.

(Ακούγεται ένα κουδούνι.)

Τέλειωσε πια· πηγαίνω.
Το κουδούνι σημαίνει. Μην το ακούς,
Ντόνκαν! Τούτη η καμπάνα η νεκρική
στον ουρανό τη στον Άδη σε καλεί.

(Φεύγει.)

ΣΚΗΝΗ 2η

Στο ίδιο μέρος.

(Μπαίνει η ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ.)

Λ. ΜΑΚΒ. Ό,τι κομίζει αυτούς, εμένα με ξυπνάει,
ό,τι τους έσβησε, φωτιά μου δίνει. Για άκου!
Το στριγγλοπούλι σκούζει,
ο απαίσιος νυχτοφύλακας,
που λέει την τρομερή του καληνύχτα. Επήγε·
η θύρα είν' ανοιχτή· κι οι χορτασμένοι δούλοι

τη βάρδια τους κρατούν με τα ροχαλητά τους.
Είχα έτσι μαγειρέψει τα πιοτά τους.
που(ο Χάρος κι η Ζωή)μαλώνουν γύρω τους
(αν είναι πεθαμένοι ή ζωντανοί.)

ΜΑΚΒ. (Από μέσα.) Ποιος είναι; Τι είναι;

Λ. ΜΑΚΒ. Ω, δυστυχία, φοβάμαι πως θα ξύπνησαν
και δεν έγινε τίποτα.

Η αποτυχία κι όλη η πράξη είν' ο χαμός μας. —
Αχαρι! — Του είχα βαλμένα εκεί τα δυο μαχαί-
ρια τους.

Δεν μπορεί να μην τα 'δε. Αν, καθώς κοιόταν,
δε μου φαινότανε πως μοιάζει του πατέρα μου,
θα το 'χα κάμει εγώ. — Εσύ 'σαι;

(Μπαίνει ο ΜΑΚΒΕΘ.)

ΜΑΚΒ. Τέλειωσαν όλα, δεν άκουσες τίποτα;

Λ. ΜΑΚΒ. Άκουσα το πουλί να κράζει και τους γρύλους
που τρίζανε. Δε μίλησες εσύ;

ΜΑΚΒ. Πότε;

Λ. ΜΑΚΒ. Τώρα.

ΜΑΚΒ. Καθώς ερχόμουν;

Λ. ΜΑΚΒ. Ναι.

ΜΑΚΒ. Άκουσε! Ποιος κοιμάται
στο διπλανό δωμάτιο;

Λ. ΜΑΚΒ. Ο Ντόναλντμπέιν.

ΜΑΚΒ. (Κοιτάζοντας τα χέρια του.) Απαίσιο θέαμα!

Λ. ΜΑΚΒ. Ανοησία να λες απαίσιο θέαμα.

ΜΑΚΒ. Ο ένας στον ύπνο του γελούσε, ο άλλος φώναζε
«φονιάδες!»· κι ο ένας ξύπνησε τον άλλο.
Εστάθηκα ν' ακούσω· μα εκείνοι μουρμούρισαν

Ὁ μακβεθ σκωτώνει τὸν ὕπνον,
τὸν ὕπνον τοῦ Αἰθώ, τὸν ὕπνον τοῦ
εἰς ἐχνοίας τὰ μπερδεμένα νήματα ξεπλέκει

την προσευχή τους, και ξανάπεσαν στον ύπνο.

Λ. ΜΑΚΒ. Εχει κοιμούνται οι δυο τους.

ΜΑΚΒ.

Ο ένας είπε:

«Θεέ μου, βοήθησέ μας!» κι ο άλλος είπε: «Αμήν!»,
καθώς είδαν αυτά τα χέρια του φονιά,
που είχα σταθεί ν' αφιγκραστώ το φόβο τους.
Μου στάθη αδύνατο να ειπώ κι εγώ το «Αμήν»,
όταν εκείνοι λέγαν «Θεέ μου, βοήθησέ μας!».

Λ. ΜΑΚΒ. Μη βάσεις τέτοιες σκέψεις!

ΜΑΚΒ.

Μα γιατί δεν μπόρεσα

να πω κι εγώ το «Αμήν»; Είχα μεγάλη ανάγκη
τη θεία βοήθεια και το «Αμήν» κολλούσε
μες στο λαιμό μου.

Λ. ΜΑΚΒ.

Αυτά τα πράγματα δεν πρέπει

να τα συλλογιζόμαστε· ειδικά
μπορεί να τρελαθούμε.

ΜΑΚΒ.

Νόμιζα πως άκουγα

μια φωνή να φωνάζει: «Μην κοιμάστε πια!
Μην κοιμάστε, τι ο Μάκβεθ σκωτώνει τον ύπνο,
τον ύπνο τον αἰθώ, τον ύπνο που της ἐχνοίας
τὰ μπερδεμένα νήματα ξεπλέκει·
το θάνατο στην κάθε μέρα της ζωής·
το βάλαμο στον ύπνο της ψυχής· του κόπου
του σκληρού το λουτρό· της μεγάλης πλάσης
τη δεύτερη μορφή· τον τροφοδότη
στο γεύμα της ζωής»

Λ. ΜΑΚΒ.

Δε σε καταλαβαίνω.

ΜΑΚΒ.

Ακουγότανε πάντα: «Μην κοιμάστε πια!»
να κράζει μες στο σπύτι. —

«Μην κοιμάστε! Ο γλάμις σκότωσε τον ύπνο»

και γι' αυτό πια ο κάρουτος δε θα κοιμηθεί·
ο Μάκβεθ δε θα κοιμηθεί ποτέ του πια!»

Λ. ΜΑΚΒ. Ποιος φώναζε έτσι; Ξέρεις, τιμημένε θάνη,
πως μ' αυτές τις τρελές φαντασίες παραλείς
το ευγενικό σου θάρρος;

Πάρε λίγο νερό και ξέπλυνε αυτά τ' άθλια
σημάδια από τα χέρια σου!

Τι τα πήρες μαζί σου τα μαχαίρια;

Επρεπε να 'χουν μείνει εκεί κοντά τους.

Πήγαινε να τα βάλεις κι άλευιέ τους μ' αίμα
κείνους τους κοιμισμένους.

ΜΑΚΒ. Δεν Ξαναπάω! Μου 'ρχεται φρίκη να στοχάζο-
μαι

το ότι έχω κάνει... Πάλι να πάω να τ' αντικρίσω.

δε μου κρατάει η καρδιά!

Λ. ΜΑΚΒ.

Λιγόφυγε! Δώσ' μου

τα μαχαίρια σου εδώ!... Νεκροί και κοιμισμένοι

δεν είναι παρά εικόνες. Μόνο παιδαχίσια

μάτια στις ζωγραφιές το διάβολο φοβούνται.

Αν έτρεξε αίμα, θ' αλείψω μ' αυτό

τα πρόσωπα των δούλων του για να 'ναι από-
δειξη

και μαρτυρία του φόνου.

(Φεύγει. Από μέσα χτυπούν.)

ΜΑΚΒ.

Πού χτυπούν;

Τι έχω πάθει κι ο κάθε κρότος με τρομάζει;

Α, τι χέρια είν' αυτά; Μου εσπάζουν τα μάτια!

Θα μπορέσει ο ωκεανός όλος του Ποσειδώνα
να νίφει τούτα τα αίματα από τα χέρια μου;

Όχι! Ταύτα τα χέρια μου, μάλλον, θα βάψουν
τις απέραντες θάλασσες,
και θα κάνουν το πράσινο, άλικο να γίνει!

(Ξανάφγεται η ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ.)

Λ. ΜΑΚΒ. Τα χέρια μου έχουνε το χρώμα των δικών σου.
Μα θα ντρεπόμουν να 'χα τέτοια σκληρή καρδιά
όπως εσύ...

(Χτυπούν από μέσα.)

Χτυπούν στην πίσω πόρτα.

Πάμε στην κάμαρά μας...

λίγο νερό θα μας ξεπλύνει από την ποάξη.

και δε θα 'χουμε φόβο...

Η ψυχραμιά σου σ' έχει τέλεια αφήσει.

Άκου, πάλι χτυπούν.

(Χτυπούν από μέσα.)

Φόρεσ' το νυχτικό σου' αλλιώς θα 'προδοθούμε
πώς δεν πλαγιάσαμε... Μην είσαι έτσι αξιολύπητα
χαμένος μες στη σκέψη σου!

ΜΑΚΒ. Να ξέρω τι έχω κάνει! Καλύτερα θα 'ταν
να μην ξέρω ποιος είμαι... (Ξύπνησε τον Ντόνκιαν)
με τα χτυπήματά σου! Ας ήταν να μπορούσες!

(Φεύγουν.)

ΣΚΗΝΗ 3η

Στο ίδιο μέρος.

ΠΟΡΤΙΕΡΗΣ ΣΤΗ
ΚΟΛΛΑΣΗ

(Μπαίνει ο ΘΥΡΩΡΟΣ.)

Από μέσα ακούγεται που χτυπούν σε κάποια πόρτα.)

ΘΥΡΩΡ.

Μωρέ χτύπημα κι αυτό μια φορά! Αν κανένας ή-
τανε πορτιέρης στην Κόλλαση θα βαριότανε να
χυρίζει το κλειδί στην πόρτα. (Χτυπούν από μέ-
σα.) Χτύπα, χτύπα, χτύπα! Ποιος είναι, για τ' ό-
νομα του Βερζεβούλη; Να ένας σπεκουλαδόρος,
που κρεμάστηκε μονάχος του επειδή θα είχα-
νε, λέει, αυτό το χρόνο πλούσια σοδειά. Πέρασε
μέσα γρήγορα και να 'χεις μαζί σου κάμποσα
μαντίνια, γιατί εδώ έχεις να χύσεις πολύ ιδρω-
τα γι' αυτό που 'κανες. (Χτυπούν από μέσα.) Χτύ-
πα, χτύπα! Ποιος είναι, για τ' όνομα του αλλου-
νού διαβόλου; Στην πίστη μου, τούτος είναι έ-
νας κάλπης που μπορούσε να παίρνει όρχο για
τον καθένα από τους δυο δίσκους της ζυγαριάς
ενάντια στον άλλο το δίσκο. Έχανε κάμποσες α-
τιμίες για χάρη του Θεού. Κι όμως δεν τα κα-
τάφερε να παρουσιάσει κανένα κάλπικο εισιτή-
ριο για τον Παράδεισο. Ω, πέρασε μέσα, κύριε
κάλπη. (Χτυπούν από μέσα.) Χτύπα, χτύπα, χτύ-
πα! Ποιος είναι; Στην πίστη μου, αυτός είναι έ-
νας Εγγλέζος ράφτης που 'ρχεται εδώ γιατί έ-
κλειψε ύφασμα από ένα φραντσέζικο στενοβρά-
κι. Πέρασε μέσα, μάστορη· εδώ θα μπορείς να
πυρώνεις μια χαρά το παποράκι σου. (Χτυπούν

από μέσα.) Χτύπα, χτύπα! Ησυχία δεν έχουν! Ποιος είναι τέλος πάντων; Όμως εδώ κάνει πάρα πολύ κρύο αναλόγως για Κόλαση, και δίνω την παραίτησή μου από διαολοπορτιέρα. Έλεγα να μπάσω μέσα κάμποσους απ' όλα τα σινάφια που περπατούνε στον ανθισμένο δρόμο για τις αιώνιες φωτιές της χαράς. (Χτυπούν από μέσα.) Έφτασα, έφτασα! Παρακαλώ μην ξεχνάτε τον πορτιέρα!

(Ανοίγει τη θύρα.)

α γυνίς τῆς μακβέθ

(Μπαίνουν ο ΜΑΚΝΤΟΥ και ο ΛΕΝΝΟΣ.)

ΜΑΚΝΤ.

Πλάγιασες τόσο αργά, φίλε μου, χτες το βράδυ, ώστε ακόμα να κοιμάσαι;

ΘΥΡΩΡ.

Στην πίστη μου, αφεντικό, είχαμε γλέντι όσο που λάλησε κι ο δεύτερος ο πετεινός. Και το πιτό φέρνει αφεντικό μου, τρία πράγματα.

ΜΑΚΝΤ.

Και ποια είναι αυτά τα τρία πράγματα, που φέρνει και παλά το πιτό;

ΘΥΡΩΡ.

Μα την αλήθεια, αφεντικό: χόγκινη μύτη, ύπνο και συγνοχατούρημα. Τον έρωτα, αφεντικό, το-νε φέρνει και τονε παίρνει. (Φέρνει την αποθυμιά, μα παίρνει το αποτέλεσμα). Γι' αυτό το πολύ πιτό μπορεί κανείς να πει πως είναι κάληψ απέναντι στον έρωτα, ένας διτλοπρόσωπος, το-νε γεννάει από τη μια μεριά, και τον καταστρέφει από την άλλη. τονε σπρώχνει εμπρός, και τον κρατάει πίσω, τον θρασεύει και τον αποδειλιάζει, τονε δυναμώνει από δω, και τον αδυνατίζει από κει. τέλος πάντων, τονε γελάει βυθίζο-

ντάς τονε στον ύπνο, και αφού τονε βγάλει ψεύ-
τη, τον παρατάει και φεύγει.

ΜΑΚΝΤ. Θαηρώ πως το πιστό σ' έβγαλε σένα ψεύτη, ψες
βράδυ.

ΘΥΡΩΡ. Ναίσκε, αφεντικό, μου το κατάφερε και μάλι-
στα ίσα μες στο λαιμό μου. Μα του το πλέρω-
σα το ψέμα του. Και, μου φαίνεται, βγήκα πιο
δυνατός εγώ από δαύτο· αν και μου τράβηξε
κάνα δυο φορές τα πόδια, από κάτω. Γιατί του
εσχάρωσα κι εγώ μια κατεργαριά και το πέτα-
ξα έξω.

ΜΑΚΝΤ. Σηκώθηκε ο αφέντης σου;

Οι χτύποι μας τον ξύπνησαν· να που έρχεται!

(Έρχεται ο ΜΑΚΒΕΘ.)

ΛΕΝΝ. Καλή σου μέρα, στρατηγέ. Ευχαριστώ Κ'νρι.
ΜΑΚΒ. Καλή σας μέρα.

ΜΑΚΝΤ. Ξύπνησε ο βασιλιάς, γενναίε λόρδε;

ΜΑΚΒ. Οχι. Ακόμα.

ΜΑΚΝΤ. Μου 'δωσε διαταγή να τον ξυπνήσω
από νωρίς· και, φοβάμαι, είναι αργά.

ΜΑΚΒ. Εγώ στην κάμαρά του θα σε πάω.

ΜΑΚΝΤ. Το ξέρω
που 'ναι για σένα ευχάριστος αυτός ο κόπος·
μα κόπος είναι πάντα.

ΜΑΚΒ. Η ευχάριστη δουλειά είναι γιατρού του κόπου.
Αυτή 'ναι η πόρτα του.

ΜΑΚΝΤ. Τολμώ να τον ξυπνήσω
τι έγω ορισμένη διαταγή.

(Φεύγει.)

ΛΕΝΝ.

ΜΑΚΒ.

ΛΕΝΝ.

Σήμερα φεύγει ο βασιλιάς;

Ναι σήμερα: έτσι το 'χει αποφασίσει.

Απαίσια νύχτα ήταν αυτή: στην κάμαρά μας γκρεμίστη κάτω η καμινάδα απ' τον αέρα: και κάτι θρήνοι ακούστηκαν, καθώς μου λένε, μες στα σκοτάδια: αλλόκοτες φωνές θανάτου, και προφητείες σε τόνους άγριους, τρομερούς, για φριχτούς χαλασμούς και ταραχές καινούριες, και για συφοριασμένες μέρες που θα 'ρθουνε. Το μαυροπούλι φώναζε όλη νύχτα. Η γη είχε, λέγανε κάποιου πυρετού κι έτρεμε ολόκερη.

ΜΑΚΒ.

ΛΕΝΝ.

Ναι: ήταν άγρια η νύχτα απόψε.

Η θυμωσή μου

μες στα λίγα της γράνια, δεν απάντησε άλλη που να της μοιάζει.

(Ξανάρχεται ο ΜΑΚΝΤΟΥΦ.)

ΜΑΚΝΤ.

Ω, φρίκη! Φρίκη! Φρίκη! Γλώσσα ούτε καρδιά δεν μπορεί να σε νιώσει, δεν μπορεί να σε πει.

ΜΑΚΒ. και ΛΕΝΝ.

Τι είναι; Τι τρέχει;

ΜΑΚΝΤ.

Τώρα η καταστροφή το πιο φριχτό κατόρθωμά της έχει κάνει! Ο ιερόσυλος φόνος μπήκε στου Κυρίου, τον αγιασμένο ναό, κι έκλειψε τη ζωή από το άδυτο μέσα!

ΜΑΚΒ.

Τι λες; Τη ζωή;

ΛΕΝΝ.

Τι θες να πεις; Το βασιλιά;

ΜΑΚΝΤ.

Πηγαίνετε στη σάλα εκεί, να τυφλωθείτε από μια νέα Γοργώ! — Μη μου ζητάτε

ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

να σας μιλήσω — ιδέτε,
και μιλήστε μονάχοι!

(Φεύγουν ο ΜΑΚΒΕΘ και ο ΛΕΝΝΟΣ.)

Ξυπνήστε, Ξυπνήστε!

Χτυπήστε την καμπάνα του κινδύνου! Τρέξτε!

Φόνος και προδοσία! Μπάνκο και Ντόναλμπεϊν!

Μάλκομ! Ξυπνήστε! Αφήστε το γλυκό σας ύπνο,

τ' ομοίωμα του θανάτου, ν' αντικρίστε εδώ

το θάνατο τον ίδιο! Απάνω, απάνω! Ελάτε

να δείτε εικόνα της Δευτέρας Παρουσίας!

Ελάτε, Μπάνκο, Μάλκομ!

Βγείτε σαν απ' τους τάφους σας, και σαν τα
πνεύματα

ελάτε για να δείτε αυτή τη φρόνη.

(Σημαίνει η καμπάνα του συναγερμού.)

(Μπαίνει η ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ.)

Λ. ΜΑΚΒ. Τι τρέχει; Τι μας προσκαλεί απ' τον ύπνο
αυτός ο απαίσιος ήχος; Μιλήστε, μιλήστε!

ΜΑΚΒ. Ω πανέμπνοστη αρχόντισσα,
ό,τι μπορώ να πω, δεν πρέπει να τ' ακούσεις.
Αν πέσουνε τα λόγια μου σ' αυτί γυναίκας
θα τη σκοτώσουν.

(Μπαίνει ο ΜΠΑΝΚΟ.)

Μπάνκο, Μπάνκο!

Σκοτώσανε το βασιλιά μας!

Λ. ΜΑΚΒ.

Δυστυχία!

Μέσα στο σπίτι μας;

ΜΠΑΝ.

Απαίσιο, όπου και να 'ταν!

Ω καλέ μου Μακντόφ, πάρ' το λόγο σου πίσω,
πες πως δεν είναι αλήθεια.

(Επανάρχεται ο ΜΑΚΒΕΘ και ο ΛΕΝΝΟΣ.)

ΜΑΚΒ.

Αν είχα μοναχά πεθάνει μια ώρα
πριν απ' αυτή τη συφορά, η ζωή μου
θα 'ταν ευτυχισμένη. Τώρα πια δεν είναι
τίποτα σοβαρό σ' αυτόν το θνητό κόσμο.
Για πάντα είναι γελοία, χαρά και δόξα πέθαναν·
το κορσί της ζωής έχει σωθεί, κι απόμεινε
το κατακάθι μόνη περηφάνια πια
για τούτο εδώ το θολωτό κελάρι.
(Μπαίνουν ο ΜΑΛΚΟΜ και ο ΝΤΟΝΑΛΔΜΠΕΙΝ.)

ΝΤΟΝ.

Ποιος έπαθε;

ΜΑΚΒ.

Οι βίοι εσείς, και δεν το ξέρετε!

Η ρίζα, η φλέβα, η βρύση του αίματός σας
έχει στερέψει, η ίδια η πηγή του έχει στερέψει.

ΜΑΚΝΤ.

Το βασιλιά μας, τον πατέρα σας εσκότωσαν.

ΜΑΛΚ.

Α! Ποιος;

ΛΕΝΝ.

Εκείνοι οι δυο αυλικοί του, ως φαίνεται,
το κάμανε· τα χέρια και τα πρόσωπά τους
ήταν βαμμένα στο αίμα, όπως και τα μαχαίρια
τους,

που ασχούπιστα βρεθήκαν στα προσκέφαλά τους.
Μας κοιτούσαν στα μάτια σαν τρελοί. Κοντά τους
ανθρώπινη ζωή δεν είχε ασφάλεια.

ΜΑΚΒ.

Αχ! Τώρα μετανοώ που απάνω στη μανία μου
τους σκότωσα.

ΜΑΚΝΤ.

Γιατί να κάνεις τέτοιο πράγμα;

ΛΑΘΟΣ Κακή Σίμωση: η--η KANT ΠΡΑΞΗ ΔΕΥΤΕΡΗ - ΣΚΗΝΗ 3η ΑΛΥΤΗ ΑΝΤΙΦΑΣΗ

ΜΑΚΒ.

Ποιος μπορεί να 'ναι φρόνιμος και ταραγμένος
φυγρός και μανιακός πιστός κι αδιάφορος μαζί.
σε μια στιγμή; Κανείς. (Η ορμητική μου αγάπη
είρεξε πω γοργά απ' του λογικού μου
τους διαταγμούς. Εδώ κείτονταν στο χρεβάτι
νεκρός ο βασιλιάς, με το αργυρό κορμί του
να του πλουμίζει το χρυσό του αίμα.
Και οι ανοιχτές πληγές του μοιάζαν σα ραχίσματα
της πλάσης, που από μέσα θα πενούσε ο όλεθρος
να 'ρθει στον κόσμο. Πάρα πέρα οι δυο φονιάδες,
βουτηγμένοι στο χρώμα του έργου τους: τ' απαίσια
μαχαίρια τους γεμάτα αίμα πηχτό!
Ποιος θα μπορούσε εκεί να κρατηθεί, σαν είχε
μια καρδιά που αγαπά, και σ' αυτή την καρδιά
θάρος για ν' αποδείξει την αγάπη του;

Α. ΜΑΚΒ.

Βοήθεια, πάρτε με έξω!

ΜΑΚΝΤ.

Κοιτάξτε τη λαίδη!

ΜΑΛΚ.

(Στον ΝΤΟΝΑΛΜΠΕΙΝ ιδιαιτέρως.)

Γιατί εμείς δε μιλούμε, αφού πιότερο απ' όλους
εμάς χτυπάει τούτη η συμφορά;

ΝΤΟΝ.

(Στον ΜΑΛΚΟΜ.)

Τι να πούμε εδώ μέσα, όταν ο θάνατος,
κρυμμένος σε μια τρύπα,
μπορεί, κάθε στιγμή, να ορμήσει απάνω μας;
Έλα να φύγουμε από δω. Τα δάκρυά μας
δεν είν' ώρμα ακόμη.

ΜΑΛΚ.

(Στον ΝΤΟΝΑΛΜΠΕΙΝ). Ούτε ο σκληρός μας πόνος
λείτερος να ξεσπάσει.

ΜΠΑΝ.

Κοιτάξτε τη λαίδη!

(Πηγαίνουν τη ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ στα χέρια έξω.)

Λαίδη και γαίης και τα δυο αντίθετα
Είχα ίδια ένδοξα

Κι όταν σχεπάσουμε τ' αψύλαχτα κορμιά μας,
ας μαζευτούμε να εξετάσουμε βαθύτερα,
το αιματερό κακούργημα.

Φόβοι και αμφιβολίες μās συνταράζουν.

Είμαι παραδομένος

στο μέγα χέρι του Θεού. Θα πολεμήσω
 τους σκοτεινούς της μαύρης προδοσίας σκο-
 πούς.

ΜΑΚΝΤ. Κι εγώ το ίδιο.

ΟΛΟΙ Κι όλοι μας.

ΜΑΚΒ. Πάμε γοργά

τις αντρίχειες να βάλουμε στολές μας, κι ύστερα
ας μαζευτούμε στη μεγάλη σάλα.

ΟΛΟΙ

Πάμε.

(Φεύγουν όλοι, εξόν από τον ΜΑΛΚΟΜ και τον ΝΤΟΝΑΛΔΜΠΕΙΝ.)

ΜΑΛΚ.

Συ τι θα κάνεις; Ας μη μείνουμε κοντά τους!

Για τον άπιστο είν' εύκολο να δείχνει θλίψη
 που δεν τη νιώθει. Εγώ θα φύγω στην Αγγλία.

ΝΤΟΝ.

Κι εγώ στην Ιρλανδία.

Χωρισμένους τους δύο θα μας φυλάξει
 η τύχη μας καλύτερα. Εδώ που 'μαστε,
χρύβουν μαχαίρια των ανθρώπων τα χαμόγελα.

Κι όσο το αίμα πιο σιμά, τόσο σιμότερα
οι αιματεροί οι σκοποί του.

ΜΑΛΚ.

Η φωνική σαγίτα

που 'χουνε ρίξει δε χτύπησε ακόμη!

και το πιο σίγουρο για μας είναι να βγούμε
 απ' το στόχο. Γι' αυτό στ' άλογά μας! Ας λείψουν
 οι αποχαρκτησμοί, κι ας φύγουμε. Η κλειδιά

που τον εαυτό της κλέβει είναι συγχωρεμένη,
όπου συμπόνια ανθρώπου πια δε μένει,

(Φεύγουν.)

ΣΚΗΝΗ 4η

Έξω από το παλάτι του Μάχβεθ.

(Μπαίνει ο ΡΟ. μ' ένα ΓΕΡΟ.)

ΓΕΡΟΣ

Έβδομήντα χρόνια ολάκερα τώρα θυμάμαι,
κι έχω σ' αυτό το διάστημα ιδωμένα
ώρες φριχτές και πράγματα παράξενα· όμως
μπροστά σ' αυτή τη νύχτα, όσα έχω δει μου φαί-
νονται
σαν τιποτένια πράγματα.

ΡΟΣ

Α, χαλοπατέρα,

κοίταξε: ο ουρανός, λες κι είναι θιμωμένος
με τις πράξεις του ανθρώπου, το ματαβαμμένο
θέατρό του απειλεί να καταστρέψει. Τώρα,
κατά την ώρα, πρέπει να 'ναι ημέρα, κι όμως
μία νύχτα μαύρη πνίγει τον πλανήτη λύχνο.

Νύησε άραγε η νύχτα, (ή) η ντροπή της μέρας
θάφτει το πρόσωπο της γης μες στο σκοτάδι,
ενώ έπρεπε να το φιλεί της ζωής το φως;

ΑΠΕΙΡΗ
ΛΟΓΙΚΗ
ΚΡΙΣΗ

ΓΕΡΟΣ

Αφύσικό 'ναι' όπως και τούτη η πράξη.

Την περασμένη Τρίτη,

την ώρα που έχανε ν' ανέβει στα περήφανα

ώψη του (ένα γεράκι) χίμησε άεσπρνα

μία κουκουβάγια και το σκότωσε.

ΡΟΣ

Και τ' άλογα

του Ντόνκαν — πράγμα απίστευτο μα αληθινό —
γοργοπόδαρα κι ωραία, καμάρια του σογιού τους,
αγρίεψαν μεμιάς, έκοψαν τα λουριά τους,
κι ορμήσαν όξω από τους στάβλους, αντιτιέχοντας
σε κάθε υποταγή· λες κι ήθελαν ν' ανοίξουν
πόλεμο με το γένος των ανθρώπων.

ΓΕΡΟΣ

Λένε,

πως φαγωθήκαν μεταξύ τους.

ΡΟΣ

Είν' αλήθεια.

Και φρίξανε τα μάτια μου που το είδαν.

Νά, κι ο καλός Μακντόφ.

(Μπαίνει ο ΜΑΚΝΤΟΦ.)

Τι γίνεται στον κόσμο, κύριε;

ΜΑΚΝΤ.

Δεν τα βλέπεις;

ΡΟΣ

Μαθεύτηκε ποιος έχει κάνει
αυτή την πράξη, που 'ναι λίγο να την πει
κανένας φόνο.

ΜΑΚΝΤ.

Αυτοί, που τους σκότωσε ο Μάχβεθ.

ΡΟΣ

Συφοριασμένη μέρα!

Και τι είχαν να κερδίσουν;

ΜΑΚΝΤ.

Ήτανε βαλμένοι!

Ο Μάλχουμ, τον Ντόναλντ, οι γιοι του Ντόνκαν,
έφυγαν στα κρυφά, αυτό ρίχνει απάνω τους
την υποψία του φόνου.

ΡΟΣ

Αφύσικο κι αυτό!

Φιλοδοξία ολέθρια, που ζητάς τη δύναμη
της ίδιας σου ζωής να καταπιείς! Και τώρα,
πιο πιθανό, θα πέσει η βασιλεία στον Μάχβεθ.

ΜΑΚΝΤ.

Αυτόν κήρυξαν κιόλα·

κι έφυγε για το Σκον, όπου θα γίνει η στέψη του.

ΡΟΣ

Και πού το 'χουν του Ντόνκαν το λείψανο τώρα;

ΜΑΚΝΤ.

Στο Κόμκιλ τον επήγαν· στων προγόνων του
το ιερό μαυσωλείο,

στο θησαυροφυλάκιο των οστών τους.

ΡΟΣ

Εσύ θα πας στο Σκον;

ΜΑΚΝΤ.

Όχι, καλέ μου ξάδερφε.

Θα πάω στο Φάιφ.

ΡΟΣ

Εγώ θα πάω στο Σκον.

ΜΑΚΝΤ.

Μακάρι να τα βρεις εκεί όλα όπως τα θέλουμε·

για να μην πούμε πως το ρούχο το παλιό

μου 'ρχόταν πιο καλά από τούτο που φοράω.

ΡΟΣ

Χαίρε, καλοπατέρα.

ΓΕΡΟΣ

Ο Θεός μ' εσάς, και μ' όσους προσπαθούν να γίνει

απ' το κακό καλό κι απ' την αμάχη ειρήνη!

(Φεύγουν.)

ΠΡΑΞΗ ΤΡΙΤΗ

ΣΚΗΝΗ 1η

Στο Φόρρες. Αίθουσα στα παλάτι.

(Παρουσιάζεται ο ΜΠΑΝΚΟ.)

ΜΠΑΝ.

Να, τα 'χεις τώρα: κάουντορ, γκλάμις, βασιλιάς,
όλα, καθώς σου τα έταξαν χείνες οι Μοίρες.
Και φοβάμαι πως έχεις παίξει απαίσιο ρόλο
σ' αυτή την ιστορία. Κι όμως είπαν ακόμη
πως δε θα πάνε αυτά στους δικούς σου απογόνους,
παρά πως ρίζα εγώ θα γίνω και πατέρας
μιας γενιάς βασιλιάδων. Αν μιλούν αλήθεια
—όπως για σένα, Μάκβεθ, δείχτηκαν τα λόγια
τους—

γιατί, μια που για σένα βγήκανε σωστά
τα όσα είπαν, να μην είναι

προφητείες και για μένα, και να μην υψώσουν
και τις δικές μου ελπίδες; Όμως, σώπα τώρα!

(Σάλλιγγες. Μπαίνουν ο ΜΑΚΒΕΘ βασιλιάς, η ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ
βασιλίσσα, ο ΛΕΝΝΟΞ, ο ΡΟΣ, ΛΟΡΔΟΙ ΛΑΙΔΕΣ και ακολουθία.)

ΜΑΚΒ. Να ο πιο καλός μας ξένος!

Λ. ΜΑΚΒ.

Αν τον λησμονούσαμε,

θα 'ταν μέγα κενό στη μεγάλη γιορτή μας,
και θ' ασκήμιζαν όλα.

ΜΑΚΒ.

Απόψε, σταυτηγέ, ^{εστ. τελεαίτες}
θα 'γούμε γεύμα επίσημο και σε καλώ κι εσένα
να 'σαι μαζί μας.

ΜΠΑΝ.

Η Υψηλότητά σου
έχει να με προστάξει μόνο:
σ' αυτήν είναι για πάντα δεμένο το χρέος μου
μ' ανέλυτους δεσμούς.

ΜΑΚΒ.

Θα μας λείψεις το απόγεμα;

ΜΠΑΝ.

Μάλιστα, βασιλιά μου.

ΜΑΚΒ.

Αλλιώς, θα επιθυμούσα,
στο σημερινό συμβούλιο, να 'κουγα τη γνώμη σου,
που στάθηκε πάντα σοφή και χρήσιμη.

ΜΠΑΝ.

Μου τη λες όμως αύριο. Θα πας μακριά;
Τόσο μακριά, κύριέ μου, όσο για να μου πάρει
την ώρα μου ως το δείπνο. Κι αν τυχόν δεν είναι
στις προκοπές του τ' άλογό μου, θα 'ναι ανάγκη
να δανειστώ μια δυο ώρες κι απ' τη νύχτα.

ΜΑΚΒ.

Απ' τη γιορτή να μη μας λείψεις.

ΜΠΑΝ.

Κύριέ μου,

δε θα σας λείψω.

ΜΑΚΒ.

Ακούω πως οι μεταβαλλόμενοι
οι εξάδερφοί μου κρύβονται στην Ιρλανδία
και στην Αγγλία μη θέλοντας να ομολογήσουν
την τρομερή πατροκτονία τους και γεμίζοντας
μ' ευρήματα παράδοξα των ακροατών τους
τις ακοές. Όμως αυτά θα τα πούμε αύριο,
που ή έτσι ή αλλιώς θα μας φέρουν σ' αντάμωση
του κράτους οι εργασίες. Και τώρα στο άλογό σου!
Καλό βράδυ! Θα 'ρθει κι ο Φλινς μαζί σου;

ΜΠΑΝ.

Μάλιστα, βασιλιά μου, κι η ώρα μάς προστάζει.

ΜΑΚΒ.

Εύχομαι σι' αλογά σας πόδια γοργά και στέρια:
κι έτσι σας εμπιστευομαι στη ραχή τους
Γρα καλή σας! (Ο ΜΠΑΝΚΟ φεύγει.)

Της ώρας του καθένας τώρα ας είναι κύριος
ως τις επτά το βράδυ και για να δεχτούμε
με πιότερη χαρά τη συντροφιά σας
θέλουμε να μείνουμε ως το δείπνο μόνοι.
 Ως τότε ο Θεός μαζί σας.

(Φεύγουν όλοι εξόν απ' τον ΜΑΚΒΕΘ κι έναν ΥΠΗΡΕΤΗ.)

Ε, παλικάρι, πες μου: ήρθαν εκείνοι οι άνθρωποι
που πρόσταξα;

ΥΠΗΡ.

Προσμένουν, βασιλιά μου,
στην ξώθουρα του παλατιού.

ΜΑΚΒ.

ΣΥΝΕΙΔΗΣΙ Πες τους να 'ρθουνε!
 (Φεύγει ο ΥΠΗΡΕΤΗΣ.)

Το να 'ναι έτσι κανείς, καμιά δεν έχει αξία:
το να 'σαι ασφαλισμένος έχει αξία. Οι φόβοι μου
 για τον Μπάνκο πηγαίνουν βαθιά.

Μες στο βασιλικό του χαρακτήρα υπάγει
κατίτι που κανείς πρέπει να το φοβάται.

Τολμάει πολλά: και με την άφοβη φυγή του
συνενώνει περισχέψη μεγάλη,
που οδηγεί την αντρειά του κι 'ασφάλεια στην
πράξη.

Άλλος δεν είναι, έξ' απ' αυτόν, που η ύπαρξή του
να με φοβίζει. Νιώθω το πνεύμα μου προς του
να ταπεινώνεται όπως, καθώς λένε,
του Μάρκου Αντώνιου προς στον Καίσαρα.

Εμάλωσε τις μάγισσες, όταν με ονόμασαν
εμένα βασιλιά, κι ήθελε να μιλήσουν
και σ' αυτόν τότε εκείνες τον χαϊρέτησαν
προφητικά, και τον ονόμασαν πατέρα

μίας γενιάς βασιλιάδων. Στο δικό μου κεφάλι
 φορέσαν ένα στείλο στέμμα· και μου δώσαν
 ένα άκαιοπο μονάχα σκήπτρο να κρατώ,
 για να το πάρουνε μια μέρα ξένα χέρια,
 κι όχι παιδί μου. Σαν είν' έτσι για τους γόνους
 του Μπάνκο έχω μολύνει την ψυχή μου·
 γι' αυτούς τον αγαθό σκάτωσα Ντόνκαν·
 μες στο ποτήρι της ειρήνης μου φαρμάκι
 έχω ριγμένο μοναχά γι' αυτούς·
 και τον αθάνατο έχω δώσει θησαυρό μου
 στον κοινό της γενιάς των ανθρώπων εχθρό, Σι. 26. 28
 για να τους κάνω αυτούς κατόπι βασιλιάδες! —
 Το σόι του Μπάνκο βασιλιάδες!

Τότε καλύτερα,
 έλα μαζί μου στην παλαιστρα, ω Μοίρα,
 για τον αγώνα της ζωής και του θανάτου! —
 Ποιος είναι;

(Μπαίνει ο ΥΠΗΡΕΤΗΣ με δυο ΦΟΝΙΑΔΕΣ.)

Τώρα, άμε εσύ και πρόσμενε έξω ως να σε κρῖνω.

(Φεύγει ο ΥΠΗΡΕΤΗΣ.)

Δεν είστε σεις που είχα μιλήσει εχτές μαζί σας;
 Α' ΦΟΝ. Μάλιστα, βασιλιά μου, εμείς, στους ορισμούς σου.
 ΜΑΚΒ. Καλά λοιπόν, σκεφθήκατε τα λόγια μου;
 Ξέρετε πως εκείνος σας κρατούσε πάντα
 στη δυστυχία· και όχι εγώ —καθώς νομίζετε—
 που 'μουνα τέλεια αθώος. Το είδατε αυτό καλά
 στη χτεσινή ομιλία μας; Καθαρά σας το 'δειξα:
 πώς σας γελούσε, ποιες σας έστηνε παγίδες,
 ποια τα όργανα, και ποιος μ' αυτά εργαζόταν,

και τόσα πράγματ' άλλα που 'θελε μιλήσουν
και σ' ένα μισό κι αποσβησμένο ακόμη πνεύμα
για να του ειπουν: Ο Μπάνκο τα 'χει κάνει!
Μας το 'δειξες.

Α' ΦΟΝ.

ΜΑΚΒ.

Σας τα 'δειξα όλα, και πιο πέρα
τράβηξ' ακόμη· κι είν' αυτός ο λόγος τώρα
που σας κάλεσα εδώ για δεύτερη φορά.
Νιώθετε τόση υπομονή να 'χει υποτάξει
όλη σας την ψυχή, που να τα δέχεστε
αυτά που γίναν, έτσι; Τόσο περπατάτε
με το βαγγέλιο, τάχατε, ώστε να προσεύχεστε
γι' αυτόν τον άγιον άνθρωπο και τη γενιά του,
που το βαρύ του νέοι σάς έφερε κύλα
στον τάφο, κι έχει κάνει ζητιάνους για πάντα
τις φαμελιές σας;

Α' ΦΟΝ.

ΜΑΚΒ.

Είμαστ' άντρες, βασιλιά μου!
Ναι, στα χαρτιά γι' άντρες είστε γραμμένοι·
καθώς μαντρόσκυλα, μπουλντόκια, μολίσσοι,
λαγωνικά, λεβρέτες, λύκοι, χασαπόσκυλα
και μούργοι λέγονται όλοι σκύλοι.
Όμως η αξία τούς ξεχωρίζει τον καθένα:
τον έξυπνο, το γοργοπόδη, τον οκνό,
τον πιστό φύλακα, τον κινηγάρη, κι όλους,
σύμφωνα με τις χάρες που με καλοσύνη
η φύση στον καθένα έχει χαρίσει.
Και σύμφωνα μ' αυτές παίρνει ο καθένας
το χαρακτήρισμό του
στον κατάλογο που όλοι είναι γραμμένοι
κάτω απ' τον ίδιο τίτλο. Έτσι και με τους άντρες.
Αν έχετε, λοιπόν, κι εσείς μια κάποια θέση

στης αντροσύνης τον κατάλογο, μιλήστε
και θα σας βάλω εγώ μες στις καρδιές μια πράξη,
που θα σας απαλλάξει, αν γίνει, απ' τον εχθρό σας,
και θα σας βάλει αιώνια κοντά στην καρδιά μου
και στην αγάπη μου. Γιατί η ζωή του αρρώστια
για μένα είναι κακιά. (κι ο θάνατός του υγεία.)

Β' ΦΟΝ.

Εγώ είμαι, βασιλιά μου, ένας που τα χτυπήματα
κι οι προσβολές του κόσμου μου έχουν την καρδιά
τόσο αγριέψει, που είμαι πρόθυμος να κάνω
στο πείσμα αυτού του κόσμου, ό,τι μπορώ.

Α' ΦΟΝ.

Και εγώ είμαι
τόσο απ' τη δυστυχία αποκαμωμένος, τόσο
από τη μοίρα συντριμμένος, που έχω απόφαση
να παίξω τη ζωή μου· κι ή να γίνει
καλύτερη ή ν' απολαγχτώ απ' αυτήν.

ΜΑΚΗ

ΟΙ ΔΥΟ ΦΟΝ. Μάλιστα, βασιλιά μου.

ΜΑΚΗ.

Το ίδιο και δικός μου·
κι έτσι θανάσιμο είν' αυτό που μας χωρίζει,
ώστε η κάθε στιγμή που αυτός ακόμη υπάρχει
δίνει και μια βαθιά μαχαίριά στη ζωή μου.
Και θα μπορούσα βέβαια με τη δύναμή μου
να τον βγάλω από μπρος μου
κάνοντας φανερά το θέλημά μου· ωστόσο
δεν πρέπει να φανώ, για χάρη κάποιων
που 'ναι δικοί του φίλοι και δικοί μου,
και δε θέλω να χάσω την αγάπη τους·
μόνο θα κλάψω κιόλα για το θάνατό του,
ενώ θα 'χει από μένα πεθάνει. Γι' αυτό
τώρα ζητώ να με βοηθήσετε εσείς και θέλω

να κρίνω αυτή την πράξη απ' τα μάτια του κόσμου
για πολλούς σοβαρούς λόγους.

Β' ΦΟΝ.

Η προσταγή σου
θα γίνει βασιλιά μου.

Α' ΦΟΝ.

Αγκαλιά οι ζωές μας...

ΜΑΚΒ.

Μες στα μάτια σας φαίνεται η απόφασή σας.

Σε μια ώρα, το πολύ, θα σας πω σε ποιο μέρος
θα πάτε να σταθείτε.

τότε θα στήσετε καρτέρι τη στιγμή
που θα ενεργήσετε. Γιατί θα γίνει απόψε,
και λίγο μακριά από το παλάτι.

Και μην ξεχνάτε πως εγώ θέλω να μείνω
καθαρός απ' αυτό που θα γίνει. Μ' εχέινω
μαζί για να γενεί η δουλειά σωστή,

κι ο Φλινς ο γιος του, που τον συνοδεύει
—και που για μένα το να λείπει από τη μέση
είναι τόσο σπουδαίο όσο και το να λείπει
ο πατέρας του— πρέπει ν' αγκαλιάσει
κι αυτός τη μοίρα αυτής της μαύρης ώρας.
Σκεφθείτε το μονάχοι σας,
κι αποφασίστε. Εγώ σε λίγο θα επιστρέψω.

ΟΙ ΔΥΟ ΦΟΝ. Έχουμε αποφασίσει βασιλιά μου.

ΜΑΚΒ. Θα σας φρονάξω αμέσως. Περιμένετε έξω!

(Φεύγουν οι ΦΟΝΙΑΔΕΣ.)

Αποφασίστη! — Μπάνκο αν είναι οι ουρανοί
να δεχτούν την ψυχή σου, απόψε πάει εκεί.

(Φεύγει.)

ΣΚΗΝΗ 2η

Άλλη αίθουσα στο παλάτι.

(Μπαίνει η ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ κι ένας ΥΠΗΡΕΤΗΣ.)

Λ. ΜΑΚΒ. Έφυγε ο Μπάνκο απ' το παλάτι;

ΥΠΗΡ.

Ναι, κυρά μου.

μα θα γυρίσει απόψε.

Λ. ΜΑΚΒ. Άμε να πεις του βασιλιά πως περιμένω την άδειά του, να του πω δυο λόγια.

ΥΠΗΡ. Ο ορισμός σου, κυρά μου.

(Φεύγει.)

Λ. ΜΑΚΒ. Όλα πάνε χαμένα, όταν το θέλημά σου γίνει (και μένει η δυσσάρεσκα στην καρδιά σου).
Κάλλιο να 'σαι αυτό που αφάνισες, παρά ο αφανισμός του να σου πνίγει τη χαρά.

(Μπαίνει ο ΜΑΚΒΕΘ.)

Ε, λοιπόν, βασιλιά μου! Γιατί μένεις μόνος με συντροφιά τις θλιβερές σου φαντασίες, και βάζεις στο μυαλό σου στοχασμούς που τώρα έπρεπε να 'χουνε κι αυτοί μαζί πεθάνει μ' εκείνους που στοχάζεσαι; Ό,τι δεν ξεγίνεται πρέπει να λησμονιέται. Ό,τι έγινε, έγινε.

ΜΑΚΒ. Το κόψαμε το φίδι, μα δεν το σκοτώσαμε.

Θα κλείσουν οι πληγές του, και θα 'ναι όπως πρώτα και η αθλία μοχθηρία μας θα βρεθεί και πάλι κάτω από του δοντιού του την παλιά φοβέρα.

Μα πιο καλά να γκρεμιστεί, να πέσει η χτίση.

Μηναι Κακί

να φρίξουν κι οι δυο κόσμοι, παρά να καθόμαστε με τρόμο στο τραπέζι,

και να κοιμούμαστε μ' εκείνα τα φοιχτά όνειρα,

που μας ταράζουν όλη τη νύχτα. Καλύτερα

να 'χαμε πάει κι εμείς εκεί, μαζί μ' εκείνον.

που, για να βρούμε εμείς ειρήνη, στην ειρήνη

τον έχουμε αποστείλει, παρά να βρισκόμαστε

σ' αυτό τ' αδιάκοπο μαρτύριο της ψυχής.

Ο Ντόνκαν είναι πια στον τάφο του, κοιμάται

ησυχασμένος, ύστερ' απ' τον ταραγμένο

της ζωής κύρετό· η προδοσία έχει πράξει

το πιο φοιχτό της έργου· μήτε ατσάλι, μήτε

φαρμακί, μήτε των δικών του η μοχθηρία,

μήτ' η έχρητα των ξένων — τίποτα εκεί πέρα

δεν τονε φτάνει πια.

Λ. ΜΑΚΒ.

Έλα, καλέ μου φίλε,

μέρωσε τ' αγριεμένο πρόσωπό σου·

κοίταξε να 'σαι απόψε με τους καλεσμένους μας

θερμός και χαρωπός.

ΜΑΚΒ.

Θα είμαι, αγαπημένη μου·

κι έτσι να 'σαι κι εσύ. Να 'χεις πάντα το νου σου

στον Μπάνκο· και σ' αυτόν να δίνεις με τα λό-

για σου

και με τα μάτια σου την πρώτη πάντα θέση.

Δεν υπάρχει για μας ασφάλεια όσο είμαστε

στην ανάγκη (να λούζουμε το μεγαλείο μας)

με χολακείας ποτάμια και να κάνουμε

τα προσώπα μας προσωπίδες της καρδιάς μας!

Λ. ΜΑΚΒ. Άφησ' τα τάχα αυτά.

ΜΑΚΒ.

Ω, γεμάτη σκορπιούς είν' η ψυχή μου, αγάπη μου!

Το ξέρεις πως ο Μπάνκο με το γιο του ζούνε

Λ. ΜΑΚΒ. Όμως η φύση δεν τους έχει πλάσει αιώνιους.

ΜΑΚΒ. Ναι, αυτό είναι μια παρηγοριά.

Τρωτοί 'ναι και θνητοί κι αυτοί. Για τούτο

να 'σαι χαρούμενη. Προτού το ερμηικό της

ή νυχτερίδα να τελειώσει πέταγμα,

προτού, στις σκοτεινές Εκάτης το προσκάλεσμα,

οι λεπιδόπτεροι αρχινήσουν σκαραβαίοι

με το νωθρό μурμουρητό τους να σημαίνουν

το νυσταγμένο εσπερινό τούτης της νύχτας,

θα γίνει κάτι τρομερό.

Λ. ΜΑΚΒ.

Τι είναι να γίνει!

ΜΑΚΒ.

Καλύτερα, πουλί μου, ανήξερη να μείνεις

σ' αυτή την ιστορία, όσο που να μπορείς

να παϊνέσεις την πράξη. Έλα, τυφλώτρα νύχτα,

σκέπασε με το μαύρο πέπλο σου τα μάτια

της σπλαχνικής ημέρας; και, με τ' αόρατό σου

κι αιματωμένο γέρι, ~~αφάνισε~~ και σκίσε

χίλια κομμάτια εκείνο το μεγάλο ομόλογο,

που περιχύνει με ώχρα τη μορφή μου!...

Το φως θαμπώνει. Τα κοράκια φτερουγάνε

προς τους γκρεμινούς του δάσους.

Τ' αγαθά πλάσματα της μέρας, νυσταγμένα,

πέφτουν να κοιμηθούν· ενώ τα σκοτεινά όργανα

της νύχτας βγαίνουν για ν' αρπάξουν τη λεία τους.

Απορείς με τα λόγια μου

Μα σώπαινε! Ό,τι αμαρτωλή έχει την αρχή του

πάλι στην αμαρτία θα βρει τη δύναμή του.

Έλα μαζί μου τώρα.

(Φεύγουν.)

ΣΚΗΝΗ 3η

Δάσος μ' ένα δρόμο, που βγάζει στο παλάτι.

(Μπαίνουν τρεις ΦΟΝΙΑΔΕΣ.)

Α' ΦΟΝ. Και ποιος σου 'πε να 'ρθεις εδώ μ' εμάς;
Γ' ΦΟΝ. Ο Μάκβεθ.
Β' ΦΟΝ. Δεν έχει λόγο να 'χουμε υποψίες γι' αυτόν,
αφού μας ξέρει τι είμαστε και ποια ακριβώς
παραγγελιά μάς έχουν δώσει.

Α' ΦΟΝ. Τότε μείνε.
Στη δύση ακόμα θαμποφέγγει η μέρα.
Τώρα με βιάση ο αργοπορημένος
στρατολάτης κεντά το άλογό του, να φτάσει
στο χάνι πριν νυχτώσει. Κι όπου να 'ναι φτάνει
κι αυτός που καρτερούμε.

Γ' ΦΟΝ. Σταθείτε! Ακούω άλογα!

ΜΠΑΝ. (Από μέσα.) Ε, σεις! Φέρτ' ένα φως εδώ!

Β' ΦΟΝ. Εκείνος θα 'ναι.

Οι άλλοι έχουν έρθει κιόλα στο παλάτι.

Α' ΦΟΝ. Τ' άλογά του πηγαίνουν απ' το γύρο.

Γ' ΦΟΝ. Κάπου ένα μίλι χάνουν. Μα αυτός συνηθίζει,
καθώς οι πιο πολλοί, να πηγαίνει ως τη θύρα
του παλατιού πεζός.

Β' ΦΟΝ. Ένα φως, ένα φως!

Γ' ΦΟΝ. Αυτός είναι!

Α' ΦΟΝ. Το νου σας!

(Μπαίνουν ο ΜΠΑΝΚΟ και ο ΦΑΙΝΣ μ' έναν πυρσό.)

ΜΠΑΝ. Τη νύχτα θα 'χουμε βροχή!

Α' ΦΟΝ.

Καλώς να πέσει.

(Χτυπούν τον ΜΠΑΝΚΟ.)

ΜΠΑΝ.

Ω προδοσία!

Φύγε γρήγορα. Φλίνε! Φύγε, φύγε, φύγε!

Και γίνε εκδυκητής μου Ω άθλιε!...

(Πεθαίνει. Ο ΦΛΙΝΣ φεύγει.)

Γ' ΦΟΝ.

Ποιος έσβησε το φως;

Α' ΦΟΝ.

Δεν έπρεπε να σβήσει;

Γ' ΦΟΝ.

Μονάχα ο ένας είναι χάμω. Ο γιος μας έφυγε.

Β' ΦΟΝ.

Πάει η μισή δουλειά, κι η πιο καλή, χαμένη.

Α' ΦΟΝ.

Πάμε τώρα να πούμε αυτό που κάναμε.

(Φεύγουν.)

ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ

ΣΚΗΝΗ 4η

Μεγάλη αίθουσα του παλατιού.

Στραμένο τραπέζι.

(Μπαίνουν ο ΜΑΚΒΕΘ, η ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ, ο ΡΟΣ,
ο ΛΕΝΝΟΣ, ΛΟΡΔΟΙ και ακολουθία.)

ΜΑΚΒ.

Ξέρετε τη σειρά σας. Περάστε, καθίστε!

Απ' την καρδιά σάς εύχομαι, καλώς ορίσατε!

ΛΟΡΔΟΙ

Πολλά σου τα έτη, βασιλιά!

ΜΑΚΒ.

Εγώ τώρα

στη συντροφιά, μαζί σας, θ' ανακατωθώ,

να σας περιποιηθώ σα φίλος. Η βασιλίσσα

θα 'χει την προεδρία και, στην καλή στιγμή,
παρακαλώ το καλωσόρισμά της

ν' ακούσει η συντροφιά μας.

Λ. ΜΑΚΒ.

Πες το εσύ για μένα
σ' όλους τους φίλους, βασιλιά: γιατί η καρδιά μου
τους λέει καλώς ορίσατε!

(Υποκλίνονται οι ΚΑΛΕΣΜΕΝΟΙ.)

ΜΑΚΒ.

Κι αυτοί

με τις καρδιές τους, σου απαντούν «ευχαριστώ»...
Κι οι δυο μεριές είναι πιασμένες όμοια.
Θα καθίσω στη μέση. Ας ευθυμήσουμε!

(Παρουσιάζεται ο Α' ΦΟΝΙΑΣ στην πόρτα.)

Κι όλοι ας πιούμε ένα γύρο τώρα στο τραπέζι. —
Έχεις αίμα στο πρόσωπο!
Είναι του Μπάνχο.

ΦΟΝ.

ΜΑΚΒ.

Πιο καλά σ' εσένα απ' έξω,
παρά σ' εκείνον μέσα. Λοιπόν, τον εστείλατε;

ΦΟΝ.

ΜΑΚΒ.

Του 'χουμε κόψει το λαιμό. Εγώ τον έκοψα.
Είσαι ο καλύτερος του κόσμου λαμοχόφτης.
Μα καλός είναι κι όποιος έχει κάνει
το ίδιο και για τον Φλινς.

ΦΟΝ.

ΜΑΚΒ.

Αν το 'χεις κάνει εσύ, τότε είσαι ο άφταστος.
Αφέντη βασιλιά μου, ο Φλινς μάς έφυγε.

Τότε με ξαναπιάνει η αρωστία μου.) Αλλιώς θα
'μουν

τέλεια καλά: γερός καθώς το μάρμαρο,
στέριος καθώς ο βράχος.

Λεύτερος κι αλαφρός σαν τον αέρα γύρω μας.
Μα τώρα είμαι σφιγμένος, πνιγμένος, δεμένος,
φυλακισμένος μες στις άθλιες μου υποθήκες

και τους αιώνιους φόβους... Μα ο Μπάνκο είναι σίγουρος;

ΦΟΝ. Ναι, βασιλιά μου: σίγουρος σ' ένα χαντάκι, με είκοσι μαχαιριές, κείται στο κεφάλι, που κι η μικρότερη μονάχα θα 'φτανε να τον σκοτώσει.

ΜΑΚΒ. Ευχαριστώ γι' αυτό. — Νεκρό είναι τώρα το μεγάλο φίδι.

Το σκουλήκι που ξέφυγε είναι φυσικό του μια μέρα να γενεί φαρμακερό· μα ακόμη δεν έχει δόντια. — Τώρα πήγαινε. Αύριο σε περιμένω πάλι.

(Φεύγει ο ΦΟΝΙΑΣ.)

Λ. ΜΑΚΒ.

Βασιλιά μου,

δε δίνεις τη χαρά στη συντροφιά. Η γιορτή μουάζει σαν πληρωμένη, αν αυτός που τη δίνει δε δείχνει πως τη δίνει μ' ευχαρίστηση. Να φάει κανείς μπορεί καλύτερα στο σπίτι του· μα έξω απ' αυτό το νοστιμίζει το φαγί κάποια φιλοφροσύνη, που χωρίς αυτήν άχαρη θα 'ταν κάθε συντροφιά.

ΜΑΚΒ. Καλή μου συμβουλευτριά! —

Τώρα (την όρεξη) προσμένει

χώνεψη καλή

* αρέσει τα δυο μαζί.

ΛΕΝΝ.

Δεν αγαπάει η χάρη σου

να καθίσει μαζί μας;

(Το ΠΝΕΥΜΑ του ΜΠΑΝΚΟ μπαίνει και καθίζει στη θέση του ΜΑΚΒΕΘ.)

ΜΑΚΒ. (Με τα νύχτα προς το ΦΑΝΤΑΣΜΑ.)
 Τώρα θα 'χαμε εδώ όλη συναγμένη
 του τόπου μας τη δόξα, αν ήτανε μαζί μας
 (να ο αγαπητός μου ο Μπάνκο)

Κι εύχομαι πιο καλά να τον κατηγορήσω
 για τον κακό του τρόπο,

παρά να λυπηθώ για κάνα ατύχημά του!

ΡΟΣ Το πως μας λείπει, βασιλιά, κάνει ντροπή
 στο λόγο που 'χει δώσει. Όμως ας μας τιμήσει
 με τη βασιλική της συντροφιά
 η χάρη σου.

ΜΑΚΒ. (Στρέφοντας.) Μα το τραπέζι είναι γεμάτο.

ΛΕΝΝ. Εδώ 'ναι, βασιλιά μου, μια άδεια θέση.

ΜΑΚΒ.

Πού;

ΛΕΝΝ. Εδώ 'ναι, βασιλιά μου.

Μα τι είναι που ταραίζει έτσι τη χάρη σου;

ΜΑΚΒ. Ποιος από σας το 'κανε αυτό;

ΛΟΡΔΟΙ

Ποιο, βασιλιά μου;

ΜΑΚΒ. (Προς το ΦΑΝΤΑΣΜΑ.)

Δεν μπορείς να μου ειπείς πως το 'χω κάνει εγώ.

Μη μου κουνάς τα ματωμένα σου μαλλιά!

ΡΟΣ

Άρχοντες, σηκωθείτε, ο βασιλιάς είν' άρρωστος.

Λ. ΜΑΚΒ

Καθίστε, φίλοι μου καλοί. Του βασιλιά μας
 του 'ρχεται αυτό συχνά: το 'χει από νέος.

Παρακαλώ καθίστε. Είναι περαστικό.

Σε μια στιγμή θα 'ναι πάλι καλά.

Αν τον προσέχετε πολύ θα πειραχτεί,
 και θα χειροτερέψει το κακό του.

Τρώτε και μην τονε κοιτάτε.

(Κρυφά στον ΜΑΚΒΕΘ.)

Είσ' άντρας;

ΜΑΚΒ. Ναι, είμ' άντρας και γενναίος, που τολμά να
κοιτάξει

κάτι που και το διάβολο θα τον τρομάζε.

Λ. ΜΑΚΒ. Όμορφες ανησυχίες! Αυτό 'ναι εικόνες μόνο ΕΙΚΟΝΕΣ
του φόβου σου· είναι σαν εκείνο το μαχαίρι,
μες στον αέρα, που 'λεγες πως σ' οδηγούσε
στον Ντόνκαν το κρεβάτι.

Ω, αυτά τα ξεπετάγματα και τα σκιαξίματα,
οι πλασταγοράφοι αυτοί του φόβου,

θα ταίριαζαν μπροστά στο τζάκι, το χειμώνα,
στο παραμύθι καμιάς γυναικούλας,

που το 'χει ακούσει απ' τη γιαγιά της. Τι ντροπή!

Τι κάνεις έτσι δα το πρόσωπό σου;

Το κάτω κάτω, μια καρέκλα βλέπεις μόνο!

ΜΑΚΒ. Παρακαλώ για κοίτα! Δες εκεί!

(Προς το ΦΑΝΤΑΣΜΑ.) Τι λες;

Ε, τι με νοιάζει; Σαν μπορείς να γνέφεις
με το κεφάλι, μίλησέ μου κιόλας.

Αν είναι να μας στέλνουνε τ' αστοφυλάκια
κι οι τάφοι πίσω όσους θάβουμε, ας γίνονται
των όρνιων τα στομάχια μνήματά μας.

(Το ΦΑΝΤΑΣΜΑ χάνεται.)

Λ. ΜΑΚΒ. Πώς,
όλο τον αντρισμό σου παίρνει η τρέλα σου;

ΜΑΚΒ. Τον είδα, όπως με βλέπεις.

Λ. ΜΑΚΒ. Πφου, ντροπή!

ΜΑΚΒ. Αίμα έχει τρέξει απ' τους παλιούς καιρούς πριν
φτιάξουν

Οι νόμοι οι ανθρωπινοί τα πικρωμένα κράτη
μα και κατόπι έχουνε γίνει φόνοι
παρά πολύ φοιχτοί γι' ανθρώπου ατί. Τότε,
άμα χυνόταν το μυαλό από το κεφάλι,
ο άνθρωπος απόθνησκε, και τέλειωναν
τα πάντα ίσαμε κει. Όμως τώρα σηκώνονται
με είκοσι φονικές μαχαριές στο κεφάλι,
κι έρχονται να μας διώξουν απ' το κάθισμά μας.
Αυτό είναι πιο παράξενο
κι απ' τον ίδιο το φόνο.

Λ. ΜΑΚΒ.

Τίμια βασιλιά μου,
σ' έχουνε χάσει οι ευγενικοί σου φίλοι.

ΜΑΚΒ.

Ξέχασα!

Μα μην παραξενεύεστε για μένα,
καλοί μου φίλοι. Έχω μια αρρώστια αλλόκοτη,
που όμως δεν είναι τίποτα για όσους με ξέρουν.
Ελάτε· υγεία κι αγάπη σ' όλους! Θα καθίσω.
Κερνάτε μου κρασί! Γεμίστε το ποτήρι!
Πίνω στην ευτυχία όλου του τραπέζιού
και του καλού μας φίλου, του Μπάνκο, που λείπει!
Είθε να 'ταν εδώ! Γι' αυτόν και για όλους πίνω!
Και σ' όλους όλα!

ΛΟΡΔΟΙ

Ευχαριστούμε, κι εις υγείαν!

(Ξαναπαρουσιάζεται το ΦΑΝΤΑΣΜΑ.)

ΜΑΚΒ.

Φύγε! Να μη σε βλέπω! Κρύψομαι στη γη!
Τα κόκαλά σου είν' άδεια, το αίμα σου είναι κρύο·
δεν έχουν δύναμη να δουν αυτά τα μάτια,
που τα γουρλώνεις έτσι!

Λ. ΜΑΚΒ.

Μη σας κάνει εντύπωση

αυτό που βλέπετε, άρχοντές μου· είναι συνήθιο του, και τίποτ' άλλο· μόνο που μας χάλασε όλη την ευχαρίστηση.

ΜΑΚΒ. Ό,τι τολμά ένας άντρας, το τολμώ κι εγώ.
Έλα σα μαλλιάρη ρούσικα αρκούδα,
σαν πάνοπλο ρινόκερος, έλα, σαν τίγρης
της Ιρκανίας, όποια άλλη θες μορφή πάρε
έξω απ' αυτή, και δε θα μου κλονίσεις
τα στέρεα νεύρα μου· ή Ξαναζωντάνεψε
κι έλα να χτυπηθείς σε μια ερημιά μαζί μου
με το σπαθί σου· κι αν γυρέψω τρέμοντας
να σ' αποφύγω, τότε μπορείς να με κράξεις
κούκλο μιανής μπεμπέκας. Φύγε, στιά φριχτή!
Άσαρκο πλάσμα! Φύγε!

(Το ΦΑΝΤΑΣΜΑ φεύγει.)

Βέβαια, μόλις φύγει,
γίνομαι πάλι άντρας. Παρακαλώ, καθίστε.

Α. ΜΑΚΒ. Εχάλασες τη διάθεσή μας, τάραξες
τη φιλική μας συντροφιά μ' αυτά τ' αλλόκοτα
καμώματά σου.

ΜΑΚΒ. Μπορούν τέτοια πράγματα
να γίνονται, και να περνοούν σαν ένα σύννεφο
καλοκαιρινό, χωρίς να μας Ξαφνιάζουν;
Με κάνετε ν' απορώ κι εγώ με τον εαυτό μου,
σα συλλογιέμαι πώς μπορείτε να κοιτάτε
μπροστά σας τέτοιο θέαμα, κι όμως να κρατάτε
το φυσικό στο πρόσωπό σας κοκκινάδι,
ενώ είναι το δικό μου άσπρο απ' το φόβο!

ΡΟΣ. Ποιο θέαμα, κύριέ μου;

Λ. ΜΑΚΒ. Περπατάω μη μιλάτε! Το πάθος του χειροτερεύει. Τα ρωτήματά σας τον αγριεύουν. — Καληνύχτα σ' όλους! Μην κρατάτε σειρά στο πώς θα βγείτε, μόνο φύγετε αμέσως.

ΛΕΝΝ. Καλή νύχτα! Ευχόμαστε περαστικά στο βασιλιά μας!

Λ. ΜΑΚΒ. Καλή νύχτα σας!

(Φεύγουν όλοι εξόν από τον ΜΑΚΒΕΘ και τη ΛΑΙΩΗ ΜΑΚΒΕΘ.)

ΜΑΚΒ. Θέλει αίμα! Έχουν να πουν το αίμα ζητάει αίμα. Είναι γνωστό πως έχουν πέτρες κουνηθεί, και δέντρα έχουν μιλήσει. Μυστικά σημάδια από κίσσες, κοράκια και κουρούνες έχουν πολλές φορές ξεφανερώσει τους πιο κρυφούς φονιάδες. Τι ώρα να 'ναι,

Λ. ΜΑΚΒ. Η νύχτα πολεμάει με τη ημέρα.

ΜΑΚΒ. Τι λες για τον Μακντόφ που αρνιέται να υπακούσει στο κάλεσμά μου;

Λ. ΜΑΚΒ. • Του στείλες κανέναν;

ΜΑΚΒ. Άκουσα να το λένε· μα θα του στείλω. Δεν είν' κανένας απ' αυτούς, που να μην έχω στο σπίτι του ένα δούλο πληρωμένο. Αύριο θα πάω — πρώι πρώι — για να βρω εκείνες τις αδερφές, τις Μοίρες. Πρέπει αυτές να μου πούνε κι άλλα ακόμη· γιατί τώρα έχω ανάγκη πια, με το χειρότερο τρόπο να μάθω τα χειρότερα. Σε ό,τι είναι ωφέλιμο για μένα

πρέπει το κάθε τι να υπαγορεύσει.

Έχω τόσο βαθιά στο αίμα περπατήσει,

ώστε, αν ζητήσω τώρα να γυρίσω πίσω,

θα 'ναι όμοια δύσκολο, όσο και να προχωρήσω.

Παράξενα το νου μου πράγματα κρατούνε,

που πρέπει ευτύς να γίνουν, πριν να μαθευτούνε.

Α. ΜΑΚΒ. Σου λείπει αυτό που ζωογονεί κάθε ζωή:

Ο ύπνος.

ΜΑΚΒ.

Έλα, κάμε να πλαγιάσουμε!

Η φαντασία μου αυτή είναι φόβος του πρωτάρη,

που ακόμη θάρρος στο έργο του δεν έχει πάρει.

Είμαστε ακόμη νέοι σ' αυτά.

(Φεύγουν.)

ΣΚΗΝΗ 5η

Λγρός.

(Βράντες. Μπαίνουν οι ΤΡΕΙΣ ΜΑΓΙΣΣΕΣ κι ανταμώνονται με την ΕΚΑΤΗ, που έρχεται από την άλλη τη μεριά.)

Α' ΜΑΓ. Τι τρέχει, Εκάτη Φαίνεσαι οργισμένη.

ΕΚΑΤΗ Πώς να μην είμαι, στρίγγλα αφορεσμένη,

δίχως ντροπή και σέβας; Πώς τολμάτε

τον Μάχβεθ μοναχές να συναντάτε,

για μυστήρια και φόνους να μιλάτε

κι εγώ η δασκάλα κάθε μαγγογείας

η μαστόρισσα, εγώ, κάθε κακιάς

δεν καλέστηκα εδώ για να σας διδάσω

τη γνώμη μου, την τέχνη μας να υψώσω.

Και, το χειρότερο, όλα αυτά για χάρη
ενός κακού, στροιμμένου, καυχησιάρη,
που, όπως όλοι, κι αυτός σας αγαπάει
μόνο για τους σκοπούς που κυνηγάει,
κι όχι για σας! Εμπρός τώρα, τραβάτε,
το κακό φέροισό σας να διορθώστε:

Στου Αχέροντα τη λίμνη οι τρεις ελάτε
με την αυγή να μ' ανταμώστε!

Θά 'ρθει εκεί πέρα

κι εκείνος αύριο μόλις φέξει η μέρα,
της μοίρας του να μάθει τα γραμμένα.

Ας έχει η καθεμιά σας, ένα ένα,
τα μαγικά της έτοιμα: κουτάλα,
κακάβι, ξόρκια — κι όλα τ' άλλα!

Εγώ τώρα στον άνεμο καβάλα
τη νύχτα στον αέρα θα περάσω,
μια πράξη σκοτεινή για να ετοιμάσω,
που θα συντελεστεί χέρι με χέρι
πριν να σημάνει μεσημέρι..

Από του φεγγαριού κρεμάει τη μια άκρη
κάποια σταλαματιά, βαρύ ένα δάκρυ,
πυκνούς, φαρμακερούς ατμούς γεμάτο:
θα το τσακώσω πριν να στάξει κάτω
θα το φιλτράρω τεχνικά, όπως ξέρω,
και τέτοια αγερικά στοιχεία θα φέρω,
που με τα μάγια ωραία θα τον τυλίξουν
και στο χαμό θα τον τραβήξουν.

Το Χάρο και τη Μοίρα θ' αιματηρώσει,
και τις ελπίδες του όλες θα τις στήσει
ψηλότερα από φόβο και σοφία

ΠΡΑΞΗ ΤΡΙΤΗ - ΣΚΗΝΗ 6η

και χάρη θεία.

Κι είναι γνωστό πως η μεγάλη ασφάλεια
έχει σπάσει πολλών θνητών κεφάλια.

(Μουσική και τραγούδια από μέσα.)

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ Έλα μαζί μας, έλα κτλ.

ΕΚΑΤΗ Ακούτε! Με φωνάζουν.

Κάθεται σ' ένα σύγνεφο ελαφρύ
το στοιχείό μου κι εμένα καρτερεί.

(Φεύγει.)

Α' ΜΑΓ. Έλα, ας κάνουμε γρήγορα· γιατί
σε λίγο θά 'ρθει πάλι να μας βρει.

(Φεύγουν.)

ΣΚΗΝΗ 6η

Στο Φόρρες. Αίθουσα στο παλάτι.

(Μπαίνουν ο ΛΕΝΝΟΣ κι ένας άλλος ΛΟΡΔΟΣ.)

ΛΕΝΝ.

Τα λόγια μου σου δώσαν να σκεφτείς μονάχα·
εσύ μπορείς να καταλάβεις περισσότερα.

Το μόνο που σου λέω είναι πως έχουν έρθει
πολύ παράξενα όλα. Τον καλό τον Ντόνκαν
τον εθρήνησε ο Μάχβεθ — βέβαια, πεθαμένον.

Κι ο γενναίος ο Μπάνκο άρχισε στο δρόμο
πάρα πολύ· κι αν θες, μπορεί να πει κανένας
πως τον σκότωσε ο Φλινς· γιατί ο Φλινς έφυγε.

Δεν πρέπει τόσο αργά να μένει κανείς έξω.

Και ποιος μπορεί να μη σκεφτεί πόσο φορτωτό ήταν
να σκοτώσουν ο Ντόναλμπεϊν κι ο Μάλχομ

το βασιλιά πατέρα τους!

Αφορεσμένη πράξη! Πόση ήταν η θλίψη,
που πήρε ο Μάκβεθ! Δεν είδες με πόση
ιερή μανία κατάσφαξε τους δυο κακούργους,
που κείτονταν ακόμα χάμω, σκλάβοι του ύπνου
και του κρασιού; Δεν ήταν τούτο γενναία πράξη;
Και φρόνιμη μαζί; γιατί ήθελε να κάνουν
ν' αγανακτήσει κάθε ανθρώπινη καρδιά
σα θα τους άκουγε ν' αρνιούνται το έγκλημά τους.
Γι' αυτό σου λέω πως όλα τα 'φερε να γίνουν
πολύ καλά; και λέω πως, αν τους γιους του Ντόνκαν
τούς έβαζε ποτέ στο χέρι του — που ελπίζω,
με τη βοήθεια του Θεού, να μην τους βάλει —
θα βλέπανε πόσο κακό είναι να σκοτώνει
κανένα τον πατέρα του. Το ίδιο κι ο Φλινς.
Όμως μιλά! Γιατί για κάτι λόγια που είπε
παράταγμα κομμάτι, κι επειδή δεν ήρθε
στη γιορτή του τυράννου, ακούω πως ο Μάκντοφ
βρίσκεται σε δυσμένεια. Μπορείς να μου πεις,
κύριε, πού μένει τώρα;

ΛΟΡΔΟΣ

Ο γιος του Ντόνκαν

— που τον έχει στερήσει απ' τη βασιλικιά
κληρονομιά του ο τύραννος — βρίσκεται τώρα
στην Αυλή της Αγγλίας
και τον εδέχτη εκεί ο ευλαβικός Εδουάρδος
με τόσο αγάπη, που όλος ο κατατρεγμός
της τύχης δεν του παίρνει τίποτ' απ' το σέβας
που ανήκει στην ψηλή του θέση. Εκεί πηγαίνει
κι ο Μάκντοφ να ζητήσει του άγιου βασιλιά
να ξεσηκώσει το Νορθούμπερλαντ

με το γενναίο του στρατηγό (τον Σίγουαρτ) ώστε
 με τη βοήθεια αυτών — κι Εκείνου από ψηλά —
 να δούμε το φατί στα τραπέζια μας πάλι,
 τις νύχτες μας τον ύπνο, τις γιορτές μας δίχως
 μαχαίρια φονικά: η υπακοή μας να 'ναι
 αληθινή, κι ο σεβασμός, που θα δεχόμαστε,
 λεύτερος: όλα αυτά που σήμερα μας λείπουν.
 Και τόση ήταν η οργή του βασιλιά,
 σαν τα 'μαθε όλα τούτα, που ετοιμάζεται
 ν' ανοίξει πόλεμο.

ΛΕΝΝ.

Εστειλε στον Μακντόφ.

(Γυρίζει προς το μέρος που βρίσκεται ο ΜΑΚΒΕΘ.)

ΛΟΡΔΟΣ

Ναι, εκείνος όμως μ' ένα απόλυτο «όχι»
 έκανε τον καλό σου τον αποσταλμένο
 να του γυρίσει ευτύς τις πλάτες μουρμουρώντας,
 σα να 'λεγε: «Θα 'ρθει μέρα να μετανιώσεις,
 που με φορτώνεις για να πάω στο βασιλιά
 μια τέτοια απάντηση».

ΛΕΝΝ.

Ίσως αυτό να γίνει
 αφορμή να προσέξει, και να μείνει
 τόσο μακριά, όσο του λείπει η φρόνησή του.
 Κι είθε ένας άγγελος ουράνιος να πετάξει
 στην Αγγλία το παλάτι και το μήνυμά του
 να πάει πριν φτάσει εκείνος, ώστε νά 'ρθει γρήγορα
 πάλι η ευτυχία στη χώρα μας, που ένα κατάρρατο
 χέρι την τυραννά.

ΛΟΡΔΟΣ

Μια προσευχή στέλνω κι εγώ κοντά του.

(Φεύγουν.)

ΠΡΑΞΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΣΚΗΝΗ 1η

ΚΟΣΜΟΣ

ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΝ

Σε μια σπηλιά. Στη μέση βράζει μια χύτρα. Κερανοί.

(Μπαίνουν οι ΤΡΕΙΣ ΜΑΓΕΣ.)

Α' ΜΑΓ. Τρεις φορές ειρώναξε η αγριόγατα.

Β' ΜΑΓ. Τρεις και μian εγούριξε ο σκαντζόχοιρος.

Γ' ΜΑΓ. Και το στριγγλοπούλι σκουίζει

Ήρθε η ώρα! Ήρθε η ώρα!

Α' ΜΑΓ. Το τσουχάλι τριγυρίστε,

τα φαριμάκια μέσα χύστε! —

Φρούνε! που 'στρωσες κλινάρι

κάτω από το κρύο λιθάρι

και μερόνυχτα σαράντα

εκοιμόσουν σε μια μπάντα

όσο που ιδρωσες φαριμάκι,

βράσε μες στο καζανάκι!

ΟΛΕΣ

Κόχλου, κόχλαξε, τσουχάλι,
χι ο χυλός σου αφρούς ας βγάλει!

Β' ΜΑΓ.

Φιδιού ξίγκι, βουρκαρίσου,
στο τσουχάλι βράσε, ψήσου!

Σαγονιά από σαμιαμίθι

πράσινου βατράχου αστήθι,

νυχτερίδας το μαλλί

και μια γλώσσα από σκυλί·

δόντια οχιάς, σαύρας ούρα

και κουκουβαγιών φτερά

Βράζε. Κόλασης καμίνι.

ΟΛΕΣ

Γ' ΜΑΓ.

μαγικός χυλός να γίνει!
 Κόχλους κόχλαζε, τσουκάλι,
 κι ο χυλός σου αφρούς ας βγάλει!
 Λέπια δρόχου και πετσέ-
 δόντια λύκαι και μαζί
 μούμια στρίγγλας και τη ράχη
 απ' αχόρταγο σαλάχι,
 οίσα απήγανου, τριμμένη
 τα μεσάνυχτα βαλμένη.
 Οβροίου βλάστημου χολή,
 και συκώτι από τραγί,
 και κλωνάρι από πρινάρι
 κλαδεμένο με φεγγάρι,
 που στα σκοτεινά μεμιάς
 το 'γει οίξει ο Σατανάς
 μύτη Τούρκου, και τ' αχειλία
 Τάρταρου, και τα δαχτύλια
 απ' της πόρνης το μωρό,
 που το πνίξαν στο νερό:
 και να λιώσει, να χυλώσει,
 στο τσουκάλι να φουσκώσει!
 Κόχλους κόχλαζε, τσουκάλι,
 κι ο χυλός σου αφρούς ας βγάλει!
 Με αίμα απ' τη μαϊμού ραντίστε,
 κι άμα δέσει σερβιρίστε!

ΟΛΕΣ

Β' ΜΑΓ.

(Μπαίνει η ΕΚΑΘΗ.)

ΕΚΑΘΗ

Ω, μπράβο, μπράβο! Για την προκοπή σας
 θα λάβετε γενναία την πληρώμη σας!
 Τώρα τη χύτρα τριγυρίστε,

τα μαγικά να τραγουδήσετε,
σαν τα στοιχειά γαρροπηδήστε!

(Μουσική και τραγούδι, η ΕΚΑΤΗ φεύγει.)

ΤΡΑΓΟΥΔΙ Στοιχειά μαύρα και σταχτιά
κι άλικά σαν τη φωτιά,
τρέξτε εδώ, πετάτε εκεί,
το καλό να βουβαθεί,
το κακό να ξεφωνίσει
και την πλάση να γιομίσει.

Β' ΜΑΓ.

Το δάχτυλό μου με κεντά,
κάποιος κακός θα 'ναι κοντά;
Όποιος βροντίζει,
η θύρα ας ανοίξει!

(Μπαίνει ο ΜΑΚΒΕΘ.)

ΜΑΚΒ.

Ε, σεις, μαύρες, κρυφές, του μεσονυχτιού στρίγ-
γλες,
τι κάνετε αυτού;

ΟΛΕΣ

Πράξη που όνομα δεν έχει.

ΜΑΚΒ.

Σας ξορκίζω στην πίστη και στην τέχνη που 'χετε,
απ' όθε κι αν σας ήρθε η γνώση, αποκριθείτε μου!
Κι αν είν' ακόμα ν' απολύστε τους ανέμους
ώσπου να πέσουν οι εκκλησίες' κι αν είναι ακόμα
τα μανιασμένα κύματα όλα τα καράβια
να καταπιούν, που ταξιδεύουνε' κι αν όλα
τα μεστωμένα στάχια τσακιστούν' κι αν δάση
ολάκερα ξεριζωθούν' κι αν είναι
να γκρεμιστούνε κάστρα
απάνω στων φρουρών τους τα κεφάλια
να γείρουν πυραμίδες και παλάτια

τις κορφές τους στη γη· κι αν όλη η πλάση
 ήτανε να γαλάσει, και στον κόσμο
 ν' απλωθεί πέρα ως πέρα ο χαλασμός:
 Αποκριθείτε σ' ό,τι σας ρωτήσω!

Α' ΜΑΓ. Μίλησε!

Β' ΜΑΓ. Ρώτησέ μας!

Γ' ΜΑΓ. Θα σου αποκριθούμε!

Α' ΜΑΓ. Θες να το ακούσεις απ' τα στόματά μας,
 ή θες τους αρχηγούς μας;

ΜΑΚΒ. Κράζε τανε να τους δω!

Α' ΜΑΓ. Λίγα σκρόφας μέσ' ας πάει,
 που 'χει εννιά παιδιά της φάει.

Ξίχα τώρα —για την τάξη—
 που 'χει απ' την κρεμάλα στάξει
 του φονιά, μες στη φωτιά
 ρίχτε!

ΟΛΕΣ Δείχτε στ' ανοιχτά
 τη μορφή σας, όπου αν είστε
 τα φριχτά μυστήρια λύστε!

(Βροντή. Ένα κεφάλι με πολεμικό κράνος
 παρουσιάζεται από μέσα από το καίαν.)

ΜΑΚΒ. Άγνωστο πνεύμα, πε μου —

Α' ΜΑΓ. Ξέρει αυτό τι θα του πεις.

Ακουσε, και μη μιλείς!

ΤΟ ΟΡΑΜΑ Μάχβεθ, Μάχβεθ, Μάχβεθ!

Έχε το νου σου στον Μαχντόφ,
 το νου σου έχε στου Φάιφ το θάνη.
 Αυτό σε φτάνει!

(Κατεβαίνει και χάνεται.)

Ξανά γένος διάγωμεν
τὴν μία επιθυμία σου. ^{μωροσύνη} ^{Εκδόθηκε το 1900}
καὶ τὸ δού.

ΜΑΚΒ. Ὅποιος κι αν εἶσαι, ευχαριστῶ για την καλή σου
τη συμβουλή. Με βρήκες όπου με πονεί.
Ὅμως μια λέξη ακόμα —

Α' ΜΑΓ. Δεν παίρνει προσταγές. Τώρα ἐρχεται ἄλλο
πιο δυνατό απ' το πρώτο.

(Βροντή. Ἐνα ΠΑΙΔΙ γεμάτο αἷμα
παρουσιάζεται μέσ' από το καζάνι.)

ΤΟ ΟΡΑΜΑ Μάχβεθ! Μάχβεθ! Μάχβεθ!

ΜΑΚΒ. Κι αν εἶχα τρία αυτιά, και με τα τρία θα σ' ἄ-
κουγα.

ΤΟ ΟΡΑΜΑ Στάσου σκληρός κι αφήφα τους ανθρώπους.
Γιατί ἄντρας που τον ἔχει γεννημένο
γυναίκα, δεν μπορεί να βλάψει εσένα.

(Κατεβαίνει και χάνεται.)

ΜΑΚΒ. Τότε ζήσε, Μακντόφ! Δε σε φοβάμαι.
Κι ὅμως διπλήν ασφάλεια θα ζητήσω
κι ἐγγύηση από τη Μοῖρα. Δε θα ζήσεις
για να μπορῶ να λέω στον χίτρινο το φόβο
πως εἶναι ψεύτης, και να αποκοιμημαί
ήσυχος ὅσο κι αν βροντά.

(Βροντή. Ἐνα ΠΑΙΔΙ που φορεῖ στέμμα και κρατεῖ στο
χέρι του ἓνα δέντρο παρουσιάζεται από το καζάνι.)

Τι εἶν' αὐτό πάλι,
που, ὅμοιο με βασιλόπουλο, φοράει
στο παιδικό κεφάλι του το στέμμα
της μοναρχίας;

ΟΛΕΣ

Ἄκου και μη μιλείς!

ΤΟ ΟΡΑΜΑ Στάσου περήφανος κι αντρείος· και μη σε νοιάζει

Αναθεώρηση στὸ ⁹⁴ Ἀκτίον τοῦ Ἀγγλέσι
ἢ Ενδόκητα.

ποιος φωνάζει ή λυσσά, ποιος ανταρσία 'τοιμάζει.
Ο Μάκβεθ δε θα νικηθεί, αν δεν κινήσει
το δάσος απ' το Μπέρναμ για να τον χτυπήσει
στο Ντονσινάιν.

(Κατεβαίνει και χάνεται.)

ΜΑΚΒ.

Αυτό δε θα γενεί.

Ποιος να στρατολογήσει το δάσος μπορεί;
 Το δέντρο να προστάξει από τη γη βαθιά
 τις ρίζες του να βγάλει! (Ω, προφητεία γλυκιά)
 Ω κεφαλή της ανταρσίας, μη σηκωθείς
 προτού να σηκωθεί το δάσος! Και πολύς
 στο θρόνο του θα ζήσει ο Μάκβεθ τον καιρό
 που η μοίρα του 'χει ορίσει, ώσπου με το στερνό
 να δώσει ανασασμό του αυτό που όλοι οι θνητοί
 χρωστούν, μια μέρα, στον καιρό και στη ζωή.
 Μα ένα πράγμα η καρδιά μου ακόμη λαχταρά
 να μάθει: Πέστε μου — αν μπορεί τόσο πολλά
 η τέχνη σας — θα βασιλεύει εδώ κανείς
απ' του Μπάνχο το σοί;

ΟΙ ΤΡΕΙΣ

Πιο πολλά μη ζητείς!

ΜΑΚΒ.

Θέλω αυτό να το μάθω — κι αν μου το αρνηθείτε,
 κατάρρα αιώνια απάνω σας! Αποκριθείτε!

(Το καζάνι βυθίζεται. Οξυβόες.)

Γιατί βουλιάζει η χύτρα; Τι είν' αυτή η βοή;

Α' ΜΑΓ.

Φανερωθείτε!

Β' ΜΑΓ.

Φανερωθείτε!

Γ' ΜΑΓ.

Φανερωθείτε!

ΟΙ ΤΡΕΙΣ

Μπρος στα μάτια του περνάτε!

Την καρδιά του τυραννάτε!
Σκιές ελάτε! Σκιές φευγάτε!

(Παρουσιάζονται οχτώ ΒΑΣΙΛΙΑΔΕΣ και περνάνε ο ένας ύστερα από τον άλλον. Ο τελευταίος κρατεί έναν καθρέφτη.

Το ΠΝΕΥΜΑ του ΜΠΑΝΚΟ ακολουθεί.)

ΜΑΚΒ.

Συ μοιάξεις τρομερά με το πνεύμα του Μπάνκο.
Φύγε! Το στέμμα σου μου καίει τα μάτια! Εσένα που ακολουθάς χρυσοστεφάνωτο κεφάλι, είν' όμοια τα μαλλιά σου όπως του πρώτου! Τρίτος, σαν τους άλλους κι αυτός. Στρίγγλες μαγαριασμένες, τι μου τα δείχνετε όλ' αυτά; Και τέταρτος; Μάτια μου, τυφλωθείτε! Πώς; Αυτή η σειρά λοιπόν θα φτάσει ως τη Δευτέρα Παρουσία; Κι άλλος ακόμα; Κι έβδομος; Δε θέλω πια να βλέπω, κι όμως, να! Περνάει ο όγδοος τώρα. Κρατάει έναν καθρέφτη και μου δείχνει μέσα κι άλλους πλήθος... και βλέπω κάποιοι να κρατούν διπλές στα χέρια σφαίρες και σκήπτρα τριπλά. Θέαμα φριχτό! Τώρα το βλέπω φανερά πως όλα αυτά είν' αλήθεια. Ο ματωμένος Μπάνκο χαμογελάει, και μου τους δείχνει για δικούς του. Είναι λοιπόν αλήθεια αυτά που βλέπω;

Α' ΜΑΓ.

Ναι. Είναι αλήθεια. Μα γιατί ο Μάκβεθ τόσο ν' απορεί;
Ελάτε εδώ να τον γλυκάνουμε κι απ' τις χαρές μας να τον κάνουμε τις πιο μεγάλες να χαρεί!
Θα κάνω ο αέρας μαγικό να χύσει γύρω έναν αγό,

ΔΕΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΕΨΕΙΣ : ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΔΕΙΦΟΝΟ

ΠΡΑΞΗ ΤΕΤΑΡΤΗ - ΣΚΗΝΗ 1η

και σ' αέριχο χορό ας γυρίσουμε,
κι όπως ταιριάζει να τιμήσουμε
το βασιλιά μας τον τρανό.

(Μουσική. Οι ΜΑΓΙΣΣΕΣ χορεύουν κι ύστερα χάνονται.)

ΜΑΚΒ. Πού πάνε; Έφυγαν; Αιώνια αφορεσμένη
στο ημερολόγιο τούτη η απαίσια ώρα ας μένει!
Ποιος είναι εκεί; Ας έρθει μέσα!

(Μπαίνει ο ΛΕΝΝΟΣ.)

ΛΕΝΝ.

Ο ορισμός σας!

ΜΑΚΒ. Είδες τις μάγισσες;

ΛΕΝΝ.

Δεν είδα. βασιλιά μου.

ΜΑΚΒ. Δεν πέρασαν μπροστά σου;

ΛΕΝΝ.

Όχι, δεν είδα τίποτα..

ΜΑΚΒ. Φαρμακωμένος να 'ναι ο αέρας που τις πήρε
κι αναθεματισμένος όποιος δίνει πίστη
στα δικά τους τα λόγια! Τώρα δα άκουσα
αλέγαν πασηβολητά. Ποιος ήτανε;

ΛΕΝΝ.

Κάτι μαντατοφόροι, που 'φεραν την είδηση
πως έφυγε ο Μακντόφ για την Αγγλία.

ΜΑΚΒ.

Για την Αγγλία!

ΛΕΝΝ.

Ναι, δοξασμένη βασιλιά!

ΜΑΚΒ.

Ω χρόνε, τρέχεις μπρος απ' τα φριχτά μου τα
έργα!

Ποτέ κανένας τους γοργόπερους σκοπούς του
δεν μπορεί να τους φτάσει, αν δεν ακολουθάει
από κοντά κι η πράξη! Από δω κι εμπρός θα 'ναι
η κάθε της καρδιάς μου γέννα, την ίδια ώρα,
(και γέννα των χειρών μου.) Και για να σφραγίσω

ΔΥΝΑΜΗ - ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΥΣΗ

το στοχασμό μου τώρα με την πράξη.
 το λέω και θα το κάνω (στον Μακντόφ το χάστρο)
 θα πείσω Εσφινικά, θα πιάσω όλο το Φάιφ,
 κι απ' το σπαθί μου θα περάσω τη γυναίκα του,
 τα παιδιά του, και κάθε δυστυχή ζωή
 που κρατάει απ' το σόι του. Αυτά δεν είναι λόγια
 που λέγονται μονάχα: (η πράξη) θα τελειώσει
 προτού η απόφασή μου τούτη να παγώσει.
 Όμως όχι πια μάγια! — Πού 'ναι εκείνοι,
 που λες πως ήρθαν; Πάμε να τους δούμε!

(Φεύγουν.)

ΣΚΗΝΗ 2η

Στο Φάιφ.

Αίθουσα στο παλάτι του Μακντόφ.

(Μπαίνουν η ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΝΤΟΦ, ο ΓΙΟΣ της και ο ΡΟΣ.)

Λ. ΜΑΚΝΤ. Και τι είχε κάνει, για να φύγει από τον τόπο;
 ΡΟΣ. Να 'χεις υπομονή πρέπει, κυρία.

Λ. ΜΑΚΝΤ. Αυτός όμως δεν είχε. Ήταν τρέλα να φύγει.
 Πολλές φορές μάς κάνει ο φόβος μας προδότες,
 χωρίς να 'μαστε πράγματι.

ΡΟΣ

Δεν ξέρεις
 αν το 'κανε από φόβο, ή από φρόνηση

Λ. ΜΑΚΝΤ. Ω, φρόνηση! Ν' αφήσει τη γυναίκα του,
 τα παιδιά του, το σπίτι του, τ' αξιώματά του,
 και να φύγει. Δε λες πως δε μας αγαπάει!
 Του λείπει η φυσική-στοργή. Γιατί

και το μικρότερο πουλάκι, ο τρυποφράχτης, σαν έχει τα μικρά του στη φωλιά, θα μείνει να πολεμήσει ακόμα και την κουκουβάγια.

Ο φόβος είναι το όλο, και η αγάπη τίποτε. ΟΛΟ ΚΑΙ ΜΕΡΗ
κι η φρόνηση άλλη τόση, όταν φεύγει κανένας αντίθετα σε κάθε λογική.

ΡΟΣ

Κρατήσου,

αγαπητή ξαδέρφη.

Ο άντρας σου έχει ευγενική ψυχή και του σωστό, και φρονιμάδα και καταλαβαίνει των καιρών τα σημάδια. Δε σου λέω περισσότερα.

Μα τα πράγματα είν' άσχημα όταν κανείς γίνεται προσδοτής δίχως να το ξέρει ο ίδιος· όταν

μας τριγυρίζουν φήμες και μας κάνουν φόβο, κι όμως κανένας μας δεν ξέρει τι φοβάται, παρά όλοι πλέουμε σ' αφρισμένες θάλασσες, που μας σέρνουν μια δώθε και μια κείθε.

Τώρα σου αφήνω γεια. Δε θ' αργήσω πολύ.

Σύντομα θα γυρίσω. Άμα φτάσουν τα πράγματα στην άκρια του κακού, θα σταματήσουν, ή θ' ανεβούνε πάλι όπου ήταν πρώτα.

Ο Θεός μαζί σου, ανιψιδάκι μου!

Λ. ΜΑΚΝΤ. Έχει πατέρα, κι όμως δεν έχει πατέρα.

ΡΟΣ Έχω έτσι ταραχτεί, που αν μείνω ακόμη εδώ, κι εγώ θα ντροπιαστώ κι εσένα θα σου αυξήσω την ταραχή. Σε χαιρετώ.

(Φεύγει.)

Λ. ΜΑΚΝΤ.

Ο πατέρας σου,

παιδί μου, έχει πεθάνει. Τι θα κάνεις;

- Και πώς θα ζήσεις;
 Ο ΓΙΟΣ Όπως τα πουλιά, μητέρα.
 Λ. ΜΑΚΝΤ. Πώς, με σκουλήκια και μογάκια;
 Ο ΓΙΟΣ Με ό,τι βρω,
 καθώς εκείνα.
 Λ. ΜΑΚΝΤ. Φτωχό μου πουλάκι.
 Και δε φοβάσαι δίχτυα, ξόβεργες, θηλιές,
 παγίδες;
 Ο ΓΙΟΣ Αχ, γιατί να φοβηθώ, μητέρα;
 Δεν τα βάζουν αυτά για τα «φτωχά πουλάκια».
Ο πατέρας δεν πέθανε, ό τι κι αν μου λες.
 Λ. ΜΑΚΝΤ. Ναι, πέθανε. Και τώρα πού θα βρεις πατέρα;
 Ο ΓΙΟΣ Κι εσύ πού θά βρεις άντρα;
 Λ. ΜΑΚΝΤ. Βρίσκω να φωνίσω
είκοσι αν θέλω.
 Ο ΓΙΟΣ Κι άμα τους φωνίσεις,
 θα τους πουλήσεις πάλι;
 Λ. ΜΑΚΝΤ. Μιλάς όσο μπορείς ξυπνότερα* κι αλήθεια
 μ' αρκετή για τα χρόνια σου ξυπνάδα.
 Ο ΓΙΟΣ Ήταν προδότης ο πατέρας μου, μητέρα;
 Λ. ΜΑΚΝΤ. Ναι, ήτανε.
 Ο ΓΙΟΣ Και τι θα πει προδότης;
 Λ. ΜΑΚΝΤ. Ένας που ορκίζεται και δεν κρατεί τον όρκο του.
 Ο ΓΙΟΣ Κι είναι προδότες όλοι όσoι το κάνουν αυτό;
 Λ. ΜΑΚΝΤ. Όποιος το κάνει είναι προδότης· κι είναι για
 κρέμασμα.
 Ο ΓΙΟΣ Είναι για κρέμασμα όλοι όσoι ορκίζονται και
 δεν κρατούν τον όρκο τους, μητέρα;
 Λ. ΜΑΚΝΤ. Όλοι!
 Ο ΓΙΟΣ Και ποιος θα τους κρεμάσει;

Λ. ΜΑΚΝΤ. Οι τίμιοι άνθρωποι.

Ο ΓΙΟΣ. Τότε όσοι δεν κρατούν τον όρκο τους είναι κου-
τοί· γιατί είναι αρκετοί απ' αυτούς για να τσα-
κίσουνε στο ξύλο όλους τους τίμιους και να τους
χρειάσουνε κατόπι.

Λ. ΜΑΚΝΤ. Ο Θεός να σου τα συχωρέσει αυτά τα λόγια,
μαίμουδίτσα μου. Μα πού θα βρεις εσύ τώρα
πατέρα;

Ο ΓΙΟΣ. Αν ήταν ο πατέρας πεθαμένος, εσύ θα 'κλαιγες.
Κι αν δεν έκλαιγες, θα 'τανε καλό σημάδι πως
δε θ' αργήσω ν' αποκτήσω άλλον πατέρα.

Λ. ΜΑΚΝΤ. Πολυλογά μου, πώς μου κουβεντιάζεις!

(Μπαίνει ένας ΜΑΝΤΑΤΟΦΟΡΟΣ.)

ΜΑΝΤ. Σε προσκυνώ, καλή κυρία! Δε με γνωρίζεις·
μα εγώ ξέρω καλά το τίμιό σου όνομα.
Φοβούμαι πως μεγάλος σε ζυγώνει κίνδυνος·
κι αν δεν καταφρονάς ενός ανθρώπου
σαν κι εμένα απλοίκού τη συμβουλή,
μη μένεις άλλο εδώ· μονάχα πάρε
τα παιδιά σου και φύγε. Είναι κακό, το ξέρω,
που σε τρομάζω έτσι· μα θα 'ταν απάνθρωπο
να σ' αφήσω στον κίνδυνο
που 'ναι τόσο κοντά. Ο Θεός μαζί σου!
Δεν τολμώ πια να μείνω περισσότερο.

(Φεύγει.)

Λ. ΜΑΚΝΤ. Να φύγω — πού να πάω. (Κακό δεν έχω κάνει.)
Όμως ξεχνώ πως ζω σ' αυτό το γήινο κόσμο,
όπου συχνά, να κάνεις το κακό, το βλέπουν
σαν πράξη επαινετή· να κάνεις το καλό όμως

το 'χουν, πολλές φορές, για επικίνδυνη τρέλα.
Γιατί στηρίζομαι λοιπόν, αλιμονό μου,
σε μια τέτοια γυναίκεια λογική, και λέω
πως τίποτα κακό δεν έχω κάνει;

(Μπαίνουν οι ΦΟΝΙΑΔΕΣ.)

Ποιοι είν' αυτοί;

Α' ΦΟΝ. Πού είναι ο άντρας σου;

Λ. ΜΑΚΝΤ. Ελπίζω όχι σε τέτοιο αφορεσιμένο μέρος,
που να μπορούνε να τον έβρουν άνθρωποι
όμοιοι με σένα.

Α' ΦΟΝ. Είναι προδότης!

Ο ΓΙΟΣ Ψέματα λες, αχρείε, αναμαλλιάρη!

Α' ΦΟΝ. Τι είπες, πως είπες, σπόρε —

(Τον μαχαιρώνει.)

γέννημα προδοσίας!

Ο ΓΙΟΣ

Με σκότωσε, μητέρα,
τρέξε, φύγε από δω.

(Φεύγει η ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΝΤΟΥ φωνάζοντας «Βοήθεια!».)
(Οι ΦΟΝΙΑΔΕΣ την παίρνουν από πίσω.)

ΣΚΗΝΗ 3η

Στην Αγγλία.

Μπροστά στο βασιλικό παλάτι.

(Παρουσιάζονται ο ΜΑΛΚΟΜ και ο ΜΑΚΝΤΟΥ.)

ΜΑΛΚ.

Ας βρούμε καμιά απόμερη άκρη, για να κλάψουμε
και ν' αλαφρώσουμε τον πόνο της καρδιάς μας.

ΜΑΚΚΤ. Καλύτερα ας αδράξουμε
τα φονικά σπαθιά μας, και σαν άντρες
τα ποδοπατημένα ας πάμε να γυρέσουμε
δικαιώματά μας. Κάθε μέρα ξημερώνει
και καινούριες θρηνούνε χήρες, και καινούρια
κλαίνε ορφανά· καινούριες συφορές γυτούνε
τον ουρανό στο πρόσωπο· έτσι, που αντηχάει
σα να πάσχει κι αυτός μαζί με τη Σχοτία
και τα ίδια λόγια να κράζει του πόνου.

ΜΑΛΚ. Γί'α ό,τι πιστεύω θα θρηνήσω· κι ό,τι θα μάθω
θα το πιστέψω· κι ό,τι μπορώ να διορθώσω
θα το διορθώσω, άμα η περίσταση βοηθήσει.
Όσα μου 'πες μπορεί και ν' αληθεύουν.
Μα αυτός ο τύραννος, που μόνο τ' όνομά του
μας σηκώνει στη γλώσσα φούσκες, επερνούσε
τόσον καιρό για τίμιος. Συ τον αγαπούσες,
κι εσένα δε σε πείραξε ακόμα. Είμαι νέος,
μα θα μπορούσες ίσως να κερδίσεις
την εύνοιά του εξαιτίας μου· κι είναι πράξη
ανθρώπου γνωστικού να θυσιάζει
ένα φτωγό κι αδύνατο κι αθώο αρνάκι
για να ημερώσει ένα θεό οργισμένο.

ΜΑΚΚΤ. Δεν είμαι εγώ προδότης.

ΜΑΛΚ. Ο Μάκβεθ όμως είναι.

Κι ένας καλός και τίμιος άνθρωπος λυγάει
καμιά φορά στην προσταγή του βασιλιά.
Όμως συχώρεσέ με· οι στοχασμοί μου
δεν μπορούν να σ' αλλάξουν απ' ό,τι είσαι.
Οι άγγελοι πάντα λάμπουν, μ' όλο που 'χει πέσει
ο πιο λαμπρός. Κι αν ήταν όλες οι καχίες

να πάρουνε της αρετής την όψη, πάλι
η αρετή με την ίδια θα δειχνόταν χάρη
καθώς πάντα.

ΜΑΚΝΤ.

Έχασα όλες τις ελπίδες μου.

ΜΑΛΚ.

Ίσως εκεί που βρήκα εγώ τις υποψίες μου.

Πώς παράτησες έτσι

γυναίκα και παιδιά — αυτά τα πολύτιμα

πλασμάτα, αυτούς τους δυνατούς δεσμούς

της αγάπης — χωρίς καν

να τους αφήσεις γεια; Μα σε παρακαλώ

τη δυσπιστία μου αυτή να μην την πάρεις

για προσβολή δική σου, μόνο για δική μου

προφυλάξη. Μπορεί συ να 'σαι αγνός

και τίμιος, μ' ό,τι αν βάζω εγώ στο νου μου.

ΜΑΚΝΤ.

Ας τρέξει, ας τρέξει το αίμα σου, φτωχή πατρίδα!

Ω τυραννία, βάλε γερά τα θέμελά σου;

Η αρετή δεν τολμά να σ' αντικρίσει!

Πράττε τις αδικίες σου φανερά, κανένας

δεν έχει απαίτηση καμιά στους τίτλους σου!

Κύριε, σου αφήνω γεια! Δε θα δεχόμουν να 'μαι

ο σκρειός που με νομιζεις, για όλο το βασίλειο

που 'ναι κάτω απ' τα νύχια του τυράννου.

κι όλη μαζί την πλούσια Ανατολή.

ΜΑΛΚ.

Μη θυμώνεις μαζί μου!

Δε με κάνει μονάχα η δυσπιστία για σένα

να λέω αυτά που λέω. Ξέρω πως πάσχει

η πατρίδα μας κάτω απ' το ζυγό·

θρηνεί, ματώνει η κάθε μέρα, που περνάει,

κι άλλη πληγή προσθέτει στις πληγές της.

Ξέρω ακόμα πως είναι πολλά χέρια πρόθυμα

ΕΞΟΤΕΡΙΚΟ ΕΞΟΤΕΡΙΚΟ

ΠΡΑΞΗ ΤΕΤΑΡΤΗ - ΣΚΗΝΗ 3η

να σηκωθούν για τα δικαιώματά μου·
κι εδώ, η γενναία Αγγλία
μού προσφέρει βοήθεια από πολλές χιλιάδες.
Όμως, και μ' όλ' αυτά,

κι όταν πατήσω του τυράννου το κεφάλι,
ή το καρφώσω στο σπαθί μου, περισσότερες
θα μαστίζουν κακίες απ' ό,τι πρώτα
τη δόλια μου πατρίδα· πιο πολλά να πάθει,
και χειρότερα, θα 'χει από το διάδοχό του.

Ποιος θα 'ναι αυτός;

ΜΑΚΝΤ.
ΜΑΛΚ.

Για μένα σου μιλώ.

Ξέρω πως έχω τόσες μέσα μου κακίες,
που αν ξεσπάσουν και βγουν στο φως, μια μέρα,
ο μαύρος Μάχβεθ θα φανεί λευκός σα χιόνι·
κι η φτώχη μας πατρίδα,
μπρος στα πολλά μου τ' ανομήματα, θα πει
γι' αυτόν πως ήταν μόνο αθώο αρνί.

ΜΑΚΝΤ. Μέσα στις λεγεώνες της

η Κόλαση δεν έχει ούτ' ένα δαίμονα
τόσο καταραμένο σαν τον Μάχβεθ.

ΜΑΛΚ.

Είναι, το παραδέχομαι, αιμοβόρος,
φιλήδονος, πλεονέχτης, φειδής, δολερός,
αψύς και μοχθηρός, και με κάθε κακία
που 'χει όνομα στον κόσμο· μια είν' αμέτρητα
τά βάθη της δικής μου της λαγνείας.

Οι γυναίκες κι οι κόρες σας,
κυράδες κι υπηρέτριες δε θ' αρκαύσαν
να γεμίσουν του πάθους μου την άβυσσο·
κι η ακολασία μου θα πατούσε καθ' εμπόδιο
που θα 'βρισκε μπροστά της. Κάλλιο ο Μάχβεθ

παρά ένας τέτοιος βασιλιάς.

ΜΑΚΝΤ.

Το άμετρο πάθος

είναι, κι αυτό, τυραννία, κι έχει κάνει, συχνά, ν' αδειάσουν πρόωρα θρόνοι ευτυχισμένοι, και βασιλιάδες να χαθούν. Όμως εσύ, και μ' όλο αυτό, μη φοβηθείς να πάρεις αυτό που 'ναι δικό σου. Θα μπορείς να δώσεις στο πάθος σου άφθρητη τροφή, κι όμως να δείχνεσαι φυγρός και να κρατείς κρυφό το φυσικό σου.

Εχουμε πρόθυμες γυναίκες αρκετές.

Είν' αδύνατο να 'γεις μέσα σου ένα τέτοιο όρνιο, που να μπορεί να καταπίνει τόσες όσες θα προσφερθούν στο μεγαλείο σου, σα δουν την όρεξή σου.

ΜΑΛΚ.

Υπάρχει ακόμα.

μες στην αμαρτωλή ψυχή μου, τέτοια αχόρταχη πλεονεξία, που αν γινόμουν βασιλιάς, σιγά σιγά θα έβγαζα όλα τα μεγάλα σόγια του τόπου για τα χτήματά τους.

Του ενός θε να ορεγόμεουν τα διαμαντικά, και του αλλουνού το σπίτι: κι όσα θ' αποχτούσα θα 'τανε σαν τ' ορεχτικό που θα 'κανε πιο μεγάλη την πείνα μου· σε τρόπο που θα δημιουργούσα άδικους τσακωμούς με τους χρηστούς πολίτες, και θα τους αφάνιζα για τα πλούτη τους.

ΜΑΚΝΤ.

Τούτη η πλεονεξία

πηγαίνει πιο βαθιά· ρίχνει πιο ολεθρές ρίζες κι απ' τη λαγνεία· αυτή ήταν το απαθή, που 'σφαξε τόσους βασιλιάδες μας. Ωστόσο,

δεν πρέπει να φοβάσαι. Της Σκοτίας τα πλούτη
είν' τόσο πολλά, που φτάνει ό,τι σου ανήκει
για να χορτάσεις. Όλ' αυτά είν' υποφερτά
όταν τα ισοβαρίζουν άλλες αρετές.

ΜΑΛΚ.

Εγώ καμιά δεν έχω.

Τις αρετές που πρόπον σ' ένα βασιλιά:
δικαιοσύνη, ειλικρίνεια, μεγαλοψυχία,
επιείκεια, μετριοπάθεια, ευλάβεια, σταθερότητα,
υπομονή, δύναμη, αντρεία (ή) καρτερία —
ούτε ένας απ' αυτές δεν έχω. Μα πολύμορφες
και πολύτροπες όλες οι αμαρτίες
με πλημμυρίζουν. Τι λέω! — Αν ήταν στα χέρια μου,
το γλυκό ήθελα χύσω γάλα της αγάπης
στην Κόλαση του κόσμου την ειρήνη
ήθελ' αναστατώσω, και να καταστρέψω
πάνω στη γη κάθε ένωση.

ΜΑΚΝΤ.

Ω Σκοτία, Σκοτία!

ΜΑΛΚ.

Αν ένας τέτοιος άνθρωπος είν' άξιος
να κυβερνήσει, πες μου το.
Εγώ είμ' όπως σου λέω.

ΜΑΚΝΤ.

Να κυβερνήσει;

Όχι· μήτε να ζει! Ω δύστυχο έθνος,
που ενός σφετεριστή σε κυβερνάει τυράννου
το ματωμένο σκήπτρο, πότε θα δεις πάλι
ευτυχισμένες μέρες, αφού ο γνήσιος
κληρονόμος του θρόνου σου
είναι καταραμένος απ' αυτόν τον ίδιον
και ντροπιάζει το σόι του; Ο βασιλιάς πατέρας σου
εστάθηκε άγιος για το λαό του. Η βασίλισσα,
που σε γέννησε, πιο συχνά ήτανε πεσμένη

στα γόνατά της παρά ορθή, κι απόβησε
 όλες τις μέρες της ζωής της. — Έχε γεια!
 Όσα μου είπες κακά για τον εαυτό σου
 με διώχκυνε μακριά από τη Σχοτία. — Καρδιά μου,
 η ελπίδα σου τελειώνει εδώ!

ΜΑΛΚ.

Μακντόφ,

η ευγενικιά σου οργή, παιδί του τιμιού
 χαρακτήρα σου, σβήνει απ' την καρδιά μου
 τις μαύρες υποψίες
 και κάνει να στραφεί το πνεύμα μου με αγάπη
 πάλι προς τη δική σου πίστη και τιμή.
 Ο σατανάς ο Μάκβεθ με τέτοιες παγίδες
 δοκίμασε συχνά να με πιάσει· για τούτο
 με κρατεί η φρονιάδα να μη βιάζομαι
 και να μη δίνω εύκολη πίστη. (Μα ο Θεός)
 ας είν' από ψηλά κριτής πια ανάμεσό μας!
 Γιατί αφήνομαι τώρα στα δικά σου χέρια,
 και παίρνω πίσω τα όσα κατηγορήσα
 τον εαυτό μου· αποκηρύχνω εδώ
 τα ελεεινά τα ελαττώματα
 που 'ριξα στον εαυτό μου, γιατί είν' όλα Έένα
 στο χαρακτήρα μου. (Γυναίκα δεν εγνώρισα)
 ακόμη ψεύτικο όρκο ποτέ μου δεν πήρα·
 καλά καλά δεν πόθησα ούτε ό,τι μου ανήκει·
 ποτέ δε δείχτηκα άπιστος· ούτε το διάβολο
 στο σύντροφό του δε θα πρόδινα ποτέ μου·
 κι αγαπώ την αλήθεια όσο και τη ζωή μου.

Το πρώτο ψέμα μου ήταν ό,τι σου είπα τώρα
 για τον εαυτό μου. Εκείνος που 'μαι εγώ στ' αλήθεια,
 είμαι στις προσταγές σου και στις προσταγές

της άμοιρης πατρίδας μου.

Και τόντι για εκεί κάτω γερο-Σίγουαρτ,
προτού να 'ρθεις εδώ, ήταν χιόλας έτοιμος
να κινήσει με δέκα γιλιάδες στρατιώτες.

Τώρα άς πάμε μαζί του, κι είθε να 'ναι η τύχη μας

τόσο καλή όσο δίκαιος είν' ο πόλεμός μας!

Γιατί σώπαίνεις;

ΜΑΚΝΤ.

Τόσα ευάριστα μέμιás,
και δυσάρεστα πράγματα είναι δύσκολο
να συνταιριάξουνε!

(Μπαίνει ένας ΓΙΑΤΡΟΣ.)

ΜΑΛΚ.

Καλά τα ξαναλέμε. —

ΓΙΑΤΡ.

Παρακαλώ: Θά 'ρθει έξω ο βασιλιάς;

Ναι, θά 'ρθει χίριέ μου.

Ένα σωρό δυστυχισμένα πλάσματα
τον καρτερούν να τα γιατρέψει. Η αρρώστια τους
αντιστέκεται σ' όλες των γιατρών τις τέχνες,
μα φτάνει να τους 'γγίξει
εκείνος — τέτοιαν άγια δύναμη έχουν δώσει
στο γέρι του οι ουρανοί — κι ευτός καλύτερείουν.

ΜΑΛΚ.

Σ' ευχαριστώ, γκιρέ.

(Φεύγει ο ΓΙΑΤΡΟΣ.)

ΜΑΚΝΤ. Για ποιαν αρρώστια λέει;

ΜΑΛΚ.

Τη λένε «το καικό».

Θαύματα αληθινά του καλού βασιλιά,
που, απ' την ημέρα που 'ρθα στην Αγγλία, τον είδα
πολλές φορές να τα εκτελεί μπροστά μου.
Πώς βρήκε απ' το Θεό μια τέτοια χάρη.

ΜΑΚΒΕΘ

το ξέρει μόνο αυτός. Μα ανθρώπους που υπο-
φέρουν

από αλλόκοτο πάθος, με φριχτά προξίματα,
και γεμάτους πληγές —σπαραγμός να τους βλέ-
πεις—,

που μπρος τους η επιστήμη στέχει απελπισμένη,
τους κάνει αυτός καλά, κρεμώντας ένα νόμισμα
χρυσό από το λαιμό τους, που τους το περνάει
λεγοντας κάτι προσευχές. Και λένε

πως τη θαυματουργήν αυτή θεία χάρη
θα την αφήσει στους διαδόχους του. Μαζί
με την παράξενη αυτή δύναμη έχει
κι ένα χάρισμα ουράνιο,

να προφητεύει· κι άλλες ευλογίες ακόμη
σχεκάζουνε το θρόνο του, που δείχνουνε
πως είν' ο αγαπημένος του Θεού.

ΜΑΚΝΤ.

Ποιος έρχεται;

ΜΑΛΚ.

Κάποιος συμπατριώτης· μα δεν τον γνωρίζω.

(Μπαίνει ο ΡΟΣ.)

ΜΑΚΝΤ.

Καλώς τον πάντα αγαπητό μου ξάδερφο!

ΜΑΛΚ.

Τονε γνωρίζω τώρα. Θεέ μου, δώσε γρήγορα
να λείψουν οι αφοριές που μας κρατούνε ξένους!

ΡΟΣ

Αμήν, κύριε μου!

ΜΑΚΝΤ.

Τα ίδια πάντα στη Σκοτία;

ΡΟΣ

Αχ, πατρίδα φτωχή — σχεδόν φοβάται η ίδια
να βλέπει τον εαυτό της!

Τώρα πια δεν μπορεί να λέγεται μητέρα μας,
παρά μονάχα τάφος μας.

Εκεί κανείς πια δε γελάει, έξω από κείνον

που τίποτα δεν ξέρει. Εκεί φωνές και βόγχοι
και στεναγμοί ξεσκίζουν τον αέρα,
μα κανείς δεν τους δίνει προσοχή.
Εκεί η μεγάλη θλίψη κάνει την εντύπωση
ομαδικής μανίας. Άμα σημαίνει
η νεκρική καμπάνα, κανείς δε ρωτάει
για ποιον σημαίνει. Και οι ζωές των εναρέτων
ξεφυγχούν γρηγορότερα,
παρ' ό,τι τα λουλούδια στο ανθογαλάι,
πεθαίνοντας προτού καν ν' αρρωστήσουν.
Ω, τι καλή περιγραφή — κι αλίμονο,
τι αληθινή!

ΜΑΛΚ.

Και ποια είναι τώρα η νεότερη

δυστυχία εκεί κάτω;

ΡΟΣ

Ό,τι κι αν γίνει, ύστερ' από μιαν ώρα

κάνει γελοίο, όποιον το πει για νέο.

Κάθε στιγμή γεννάει και μιαν άλλη σφυρά.

ΜΑΚΝΤ.

Και τι κάνει η γυναίκα μου;

ΡΟΣ

Μα, καλά.

ΜΑΚΝΤ.

Τα παιδιά μου;

ΡΟΣ

Κι εκείνα καλά.

ΜΑΚΝΤ.

Δεν έχει ο τύραννος ταραξει την ειρήνη τους;

ΡΟΣ

Όχι, ήτανε σε ειρήνη, όταν τους άφησα.

ΜΑΚΝΤ.

Μη λυπάσαι τα λόγια· πες τι γίνεται;

ΡΟΣ

Όταν ερχόμουν για να φέρω εδώ

τα νέα που μου πλακώνουν την καρδιά,

έτρεχε η φήμη εκεί για κάποια παλικάρια,

που 'χανε πάρει τα όπλα. Κι αυτό θα 'ναι αλήθεια.

Θαρρώ· γιατί είδα του τυράννου τα στρατεύματα

σε κίνηση μεγάλη. Τώρα είναι ο καιρός

για μια βοήθεια: μια ματιά σου στη Σκοτία
θα γεννούσε στρατιώτες, θα 'κανε οι γυναίκες μας
να πολεμήσουν για να βγάλουν από πάνω τους
τη φριχτή δυστυχία.

ΜΑΛΚ.

Ας παρηγορηθούνε

γιατί φεύγουνε αμέσως για εκεί κάτω.

Η ευγενικά η Αγγλία μάς έχει δώσει

το γενναίο τον Σίγουαρτ με δέκα χιλιάδες;

πιο παλιό και καλύτερο στρατιώτη

απ' αυτόν δε θα βρεις μες στη χριστιανοσύνη.

ΡΟΣ

Μακάρι να μπορούσα

μ' όμοια παρηγοριά ν' αντιπληρώσω

τα λόγια αυτά που ακούω. Μα εγώ έχω λόγια,

που θα 'πρεπε κανείς να τα φωνάζει

μες στον ερημο αέρα.

για να μην τα δεχτούν ανθρώπου αυτιά.

ΜΑΚΝΤ.

Και για ποιόν είν' αυτά; Για το κοινό μας ζήτημα;

Ή μήπως είναι πόνος που ανήκει μονάχα

σε μια καρδιά;

ΡΟΣ

Καμιά τίμια ψυχή

δεν μπορεί να μην έχει μερτικό στη θλίψη.

Όμως το πιο μεγάλο είναι δικό σου.

ΜΑΚΝΤ.

Τότε, αν είναι δική μου, μη μου την κρατείς;

δώσε μου την αμέσως.

ΡΟΣ

Γ' αυτιά σου ας μη μισήσουν αιώνια τη γλώσσα

μου, αν τα γεμίσει με τον πιο σκληρό ήχο

που έχουν ως τώρα ακούσει.

ΜΑΚΝΤ.

Ναι, καταλαβαίνω.

ΡΟΣ

Μπήκανε ξαφνικά στον πύργο σου άσπληχνα

σφάξανε τη γυναίκα σου και τα παιδιά σου.

ΑΠΕΙΡΗ ΑΡΝΗΤΙΚΗ ΚΡΙΣΗ
οδηγεί στην παρηγορία
ΠΡΑΞΗ ΤΕΤΑΡΤΗ ~ ΣΚΗΝΗ 3η

Να σου ιστορήσω τώρα το πώς έγινε,
θα 'τανε να προσθέσω μες στα τόσα θύματα
ένα ακόμη, σκοτώνοντας κι εμένα.

ΜΑΛΚ.

Ω σπλαγγικοί ουρανοί! — Μα, φίλε, μην τραβάς
το καπέλο στα μάτια·

δώσ' στον πόνο σου λόγια κι θλίψη, όταν σιωπάει,
νοκιοκλαίει στην καρδιά σου της λέγει να σπάσει!

ΜΑΚΝΤ.

Τα παιδιά μου — κι αυτά; Απειρή Αρνητική Κρίση

ΡΟΣ

Παιδιά, γυναίκα, υπηρεσία, κι όποιον εβρήκαν.

ΜΑΚΝΤ.

Κι εγώ να 'μαι μακριά τους! Τη γυναίκα μου,
τη σκότωσαν κι εκείνη;

ΡΟΣ

Σ' το 'πα.

ΜΑΛΚ.

Συγκρατήσου.

Ας κάνουμε απ' την άγιοια εκδίκηση μας
το γιατρικό για το μεγάλο πόνο μας.

ΜΑΚΝΤ.

Δεν έχει αυτός παιδιά! Όλα μου τ' αγγελούδια
είπες; Όλα; — Ω, το τέρας της Κόλασης! — Όλα!
Πώς, όλα τα χρυσά μου τα πουλιά
κι η μάνα τους με το ίδιο πέσαν χτύπημα;

ΜΑΛΚ.

Βάστηξέ το σαν άντρας.

ΜΑΚΝΤ.

Θα το βάστηξω, ναι, μα πρέπει επίσης
να το νιώσω σαν άντρας.

Μπορώ να μη θυμάμαι πως αυτά τα πλάσματα
ήταν ό,τι είχα πιο πολύτιμο στον κόσμο;

Και το είδε ο ουρανός αυτό που 'γινε, δίχως
να τους υπερασπίσει; Ω αμαρτωλέ Μακντόφ!

Από σένα χαθήκαν όλα! — Ω, άθλιος που 'μαι!

Όχι δικό τους κρίμα· το δικό μου μόνο
τους έβαλε το Χάρο στην καρδιά τους. Τώρα
ο Θεός ας αναπάψει την ψυχή τους!

Απειρή Κρίση : τό πλάτος της ήιας έννοιας
δεν μπουφά τ' πλάτος της ψ. ήης
(ο άνθρωπος είναι εξέφρακτος)
(δεν είναι ούτε)

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΜΑΛΚ. Αυτό ας γενεί τ' αχόνι του σπαθιού σου:

η λύπη σου ας γίνει οργή.

Να μη μαράνει την καρδιά σου:

Να την ανάψει!

ΜΑΚΝΤ. Ω, θα μπορούσα με τα μάτια

να κάνω σα γυναίκα και να λέω

μεγάλα λόγια με τη γλώσσα! Μα συντόμεψε,

σπλαχνική ουρανέ, την κάθε αναβολή:

Στήθος με στήθος φέρε αυτόν τον κακό δαίμονα

της Σκοτίας μπροστά μου,

τόσο, που να τον φτάνει το σπαθί μου·

κι αν μου ξεφύγει, τότε

ας τονε συγχωρέσει κι ο Θεός!

ΜΑΛΚ. Αυτά είναι αντρίκεια λόγια. Έλα να πάμε

τώρα στο βασιλιά. Ο στρατός είν' έτοιμος:

Δε μένει άλλο παρά να τον αφήσουμε γεια.

Ο Μάχβεθ είναι πια ώριμος

να πέσει απ' το κλαδί, και οι ουρανοί

έχουνε κιόλα τα όργανά τους έτοιμα.

Κάνε καλή καρδιά. Όσο αν κρατήσει

η νύχτα, θά 'ρθει η αυγή να τη σκορπίσει.

(Φεύγουν.)

Διάσωση

ΠΡΑΞΗ ΠΕΜΠΤΗ

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΕΝΝΟΥΙΑ

ΠΑΡΑΦΡΟΣΥΝΗ

ΣΚΗΝΗ 1η

Ντουναιάν. Προθάλαμος στο παλάτι.

(Μπαίνουν ένας ΓΙΑΤΡΟΣ και μια ΚΥΡΙΑ ΤΗΣ ΤΙΜΗΣ.)

ΓΙΑΤΡ. Αγρύπνησα δυο νύχτες μαζί σου, μα δεν είδα τίποτα που να βεβαιώνει τα όσα μου είπες. Πότε είχε σηκωθεί για τελευταία φορά;

ΚΥΡΙΑ. Απ' τον καιρό που έφυγε η Μεγαλειότητά του για τον πόλεμο, την είδα πολλές φορές να σηκώνεται από το κρεβάτι, να ρίχνει απάνω της τη ρόμπα της, να ξεκλειδώνει το γραφείο της, να παίρνει χαρτί, να το διπλώνει, να γράφει, να διαβάζει, ό,τι έγραφε, κατόπι να το σφραγίζει, και να γυρίζει πάλι στο κρεβάτι της. Και όλη αυτή την ώρα βυθισμένη σε βαθύτατο ύπνο.

ΓΙΑΤΡ. Μεγάλη ταραχή του οργανισμού: να δέχεται του ύπνου το ευεργέτημα και να κάνει όπως αν ήτανε ξύπνιος! Μέσα σ' αυτή την κατάσταση του ύπνου, εξόν από το περπάτημα και τ' άλλα που κάνει, τι την έχεις ακούσει ποτέ να λέει;

ΚΥΡΙΑ. Πράγματα που δε θα τα πω ποτέ μου.

ΓΙΑΤΡ. Δε μένα μπορείς να τα πεις; και είναι μάλιστα απόλυτη ανάγκη να μου τα πεις.

ΚΥΡΙΑ. Ούτε στην ευγενία σου, ούτε σ' άλλον κανένα, αφού δεν έχω κανένα μάρτυρα για να βεβαιώσει τα λόγια μου. — Να την, έρχεται!

(Μπαίνει η ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ μ' ένα φως στο χέρι.)

ΥΠΟΣΤΑΣΙΣ = Ο ΚΥΡΙΟΣ ΤΗΣ
ΠΑΡΑΚΡΟΥΣΗΣ
ΑΝΑΤΟΞ
ΜΑΚΒΕΘ

Έτσι ακριβώς το κάνει πάντα, και, μα τη ζωή μου, βαθιά κοιμισμένη. Πρόσεξε την, μην κουνηθείς από τη θέση σου.

ΓΙΑΤΡ. Πού το βρήκε αυτό το φως;

ΚΥΡΙΑ. Ήτανε πλάι στο κρεβάτι της. Έχει πάντοτε ένα φως κοντά της. Είναι διαταγή της.

ΓΙΑΤΡ. Το βλέπεις πως έχει ανοιχτά τα μάτια της.

ΚΥΡΙΑ. Ναι, μα η αίσθησή της είναι κλειστή.

ΓΙΑΤΡ. Τι είναι αυτό που κάνει τώρα; Δες πώς τρίβει τα χέρια της.

ΚΥΡΙΑ. Το κάνει πάντα. Θαρρεί κανείς πως πλένει τα χέρια της. Την έχω δει να κάνει αυτή την κίνηση κάπου ένα τέταρτο της ώρας, αδιάκοπα.

Λ. ΜΑΚΒ. Εδώ είν' ακόμη ένας λεκές.

ΓΙΑΤΡ. Άκου! Μιλεί. Θα τα γράψω όσα λέει, για να τα θυμούμαι καλύτερα.

Λ. ΜΑΚΒ. Φύγε, καταραμένο σημάδι! Φύγε, λέω! Ένα, δύο... Τότε λοιπόν είναι καιρός να το κάνω. Η Κόλαση είναι σκοτεινή! Ντροπή, βασιλιά μου, ντροπή. Στρατιώτης και να φοβάσαι; Τι ανάγκη έχουμε να φοβούμεστε μην το μάθει κανένας, αφού κανένας δεν μπορεί να ζητήσει το λόγο από τη δύναμή μας. Όμως ποιος να το φανταζότανε πως ένας άνθρωπος σ' αυτή την ηλικία θα είχε μέσα του τόσο αίμα;

ΓΙΑΤΡ. Το άκουσες αυτό;

Λ. ΜΑΚΒ. Ο θάνης του Φάιφ είχε γυναίκα: πού είναι την ώρα; Όστε λοιπόν αυτά τα χέρια δε θα καθάρισουν ποτέ; Μην κάνεις έτσι πια, βασιλιά μου, μην κάνεις πια έτσι! Τα καταστρέφεις όλα μ'

- αυτό σου τον τρόπο.
- ΓΙΑΤΡ. Να, να: έμαθες ό,τι δεν έπρεπε να ξέρεις.
- ΚΥΡΙΑ Είπε ό,τι δεν έπρεπε να πει, αυτό είν' αλήθεια.
Ο Θεός ξέρει τι έγει μέσα στην καρδιά της.
- Λ. ΜΑΚΒ. Ακόμα μυρίζει το αίμα. Όλα τ' αρώματα της
Αραβίας δε θα μπορέσουν ποτέ να καθαρίσουν
τούτο το μικρό χέρι. Οχ, οχ, οχ!
- ΓΙΑΤΡ. Άκου πώς αναστενάζει! Η καρδιά της είναι βα-
ριά από θλίψη.
- ΚΥΡΙΑ Δε θα 'θελα να 'χω τέτοια καρδιά στο στήθος
μου για όλα τα μεγαλεία της.
- ΓΙΑΤΡ. Καλά, καλά, μα —.
- ΚΥΡΙΑ Ο Θεός να δώσει να 'ναι καλά, κύριε.
- ΓΙΑΤΡ. Αυτή η αρρώστια είναι έξω από τα όρια της τέ-
χνης μου. Και όμως έχω γνωρίσει ανθρώπους,
που περπατούσαν στον ύπνο τους και που πέ-
θναν σαν άγιοι στα κρεβάτια τους.
- Λ. ΜΑΚΒ. Πλύνε τα χέρια σου· φόρεσε το νυχτικό σου· μην
κιτρινίζεις έτσι! Σ' το ξαναλέω: Ο Μπάνκο είναι
θαμμένος· δεν μπορεί να βγει απ' τον τάφο του.
- ΓΙΑΤΡ. Κι αυτό ακόμη;
- Λ. ΜΑΚΒ. Στο κρεβάτι μας, στο κρεβάτι μας! Χτυπούνε
στην εξώπορτα. Έλα, έλα, έλα, δώσ' μου το χέ-
ρι. Ό,τι έγινε δεν ξεγίνεται. Στο κρεβάτι μας,
στο κρεβάτι μας!

(Φεύγει.)

ΓΙΑΤΡ. Τώρα πάει στο κρεβάτι της πάλι;

ΚΥΡΙΑ Γραμμή.

ΓΙΑΤΡ. Φριχτές ομολογίες βγήκαν στο φως· αφύσικες

πράξεις, αφύσικες γεννούνε στενοχώριες.
 Τα αρρώστημένα πνεύματα αλαφρώνονται
 παραδίνοντας στο άφυγο προσκέφαλο
 τα βαριά μυστικά τους. Περισσότερο
 της χρειάζεται αυτή πνευματικός
 τώρα, παρά γιατρός. — Ο Θεός, ο Θεός
 να συγχωρνάει τον κόσμο! Πρόσεχε την:
 παρό' της το καθετί που θα μπορούσε
 μ' αυτό να βλάψει τον εαυτό της και το μάτι
 σου

πάνω της πάντα. — Τώρα, καληνύχτα! —
 Μου σάστισε τα μάτια και το νου.
 Στοχάζομαι πολλά, μα δε μιλώ.
 Καληνύχτα, γιατρέ.

ΚΥΡΙΑ

(Φεύγουν.)

ΣΚΗΝΗ 2η

Αγρός κοντά στο Ντονσινάιν.

(Μπαίνουν, με τράπεζα και με σημαίες ο ΜΕΝΤΙΘ, ο ΚΑΙΘΝΕΣ
 ο ΛΙΓΚΟΣ, ο ΛΕΝΝΟΣ και ΣΤΡΑΤΙΩΤΕΣ.)

MENT.

Ο στρατός της Αγγλίας είναι κοντά πια,
 με στρατηγούς τον Μάλχαμ, το θείο του τον Σί-
 γουαρτ
 και το γεωγάτο Μακντόου. Μέσα τους κλαίει η εκ-
 δίκηση.

γιατί ο δίκαιος σκοπός τους θα Εσθήκωνε
 σ' αιματερό και λυσσασμένο πόλεμο.

ακόμη κι έναν ασκητή.

ΑΓΚ.

Στου Μπέρναμ

το δάσος θα τους βρούμε· από κει θα περάσουν.

ΚΑΙΘ.

Ξέρει κανείς αν είναι με τον αδερφό του
κι ο Ντόναλμπειν;

ΛΕΝΝ.

Όχι, δεν είναι. Έχω κατάλογο

της αριστοκρατίας που είναι μαζί.

Μέσα εκεί είναι γραμμένοι

ο γιος του Σίγουαρτ κι άλλα αμούστακα παιδιά,
που πηγαίνουν να πάρουν της μάχης το βάπτισμα.

MENT.

ΚΑΙΘ.

Κι ο τύραννος τι κάνει;

Οχυρώνει γερά το μέγα Ντονσιναιν.

Πολλοί τον λεν τρελό· κι άλλοι που τον μισούν

λιγότερο το βρίσκουν ηρωική μανία

αυτό που κάνει. Όμως το βέβαιο είναι

πως δεν μπορεί να κλείσει το άφροστο έργο του
μέσα στη ζώνη πια του νόμου.

ΑΓΚ.

Τώρα νιώθει

τους μυστικούς του φόνους να κολλούν στα χέ-
ρια του·

τώρα σηκώνει· η ανταρσία να του θυμίσει

κάθε στιγμή την προδοσία του· όσους προσταζει

τα πράττουν όλα κατά προσταγή,

και τίποτ' από αγάπη. Τώρα νιώθει

το αξίωμά του να κρεμάει απάνω του

σα ρούχο κάποιου γίγαντα στο σώμα

κανενός νάνου, λες, που το 'χει κλέψει.

MENT.

Ποιος θ' απορήσει αν η ψυχή του τρέμει
κι αναταράσσεται, όταν όσα υπάρχουν μέσα του
καταδικάζουνε τον ίδιο τον εαυτό τους

ΚΑΙΘ.

γι' αυτή την ύπαρξή τους:

Πάμε τώρα

να πάρουμε εκείνων τις προσταγές
που 'χουν δικαίωμα αλήθεια να προστάζουν:
ας βρούμε το γιατρό του άρρωστου κράτους.
κι ας χύσουμε μαζί του στις πατρίδας
το γιατρικό κάθε σταγόνα του αίματός μας.
Η όσο καν χρειάζεται
να δροσιστεί τ' ωραίο βασιλικό λουλούδι
και να πνιγούνε τα ζιζάνια. Εμπρός,
ας ξεκινούμε τώρα για το Μπέρναμ!

ΛΕΝΝ.

(Φεύγουν με στρατιωτικό βήμα.)

ΣΚΗΝΗ 3η

Ντουνσινάιν. Αίθουσα στο παλάτι.

(Μπαίνουν ο ΜΑΚΒΕΘ, ο ΓΙΑΤΡΟΣ και ακολουθία.)

ΜΑΚΒ.

Μη μου φέρνετε πλέον αναφορές.
Ας φύγουν όλοι. Ενώσω δεν κινάει
απ' το Μπέρναμ το δάσος για να 'ρθει
στο Ντουνσινάιν, εμένα φόβος δε με πιάνει.
Τι είναι αυτό το παιδί τάχατε, ο Μάλχομ;
Αυτόν δεν τον εγέννησε γυναίκα;
Τα πνεύματά που Εξέρουν όλα όσα
κυβερνούν τις τύχες των ανθρώπων
μού προφήτεψαν έτσι: «Μη φοβάσαι, Μάκβεθ!
Γιατί άντρας, που τον γέννησε γυναίκα,
ποτέ δε θα νικήσει εσένα». — Φύγετε

λοιπόν, άπιστοι θάνηδες, πηγαίνετε
ν' ανταμώστε τους Άγγλους Επικούρους!
Εμένα η γνώμη μου ποτέ δε θα λυγίσει,
και μητε φόβος την καρδιά μου θα τη σείσει.

(Παρουσιάζεται ένας ΥΠΗΡΕΤΗΣ.)

Να σε μαυρίσει ο διάολος, γελοίο κιτρινιάρη,
πού τη βρήκες αυτή τη χηνίσια θωριά;

ΥΠΗΡ.

Είναι δέκα χιλιάδες —

ΜΑΚΒ.

Χήνες, ζώο;

ΥΠΗΡ.

Στρατιώτες, κύριε!

ΜΑΚΒ.

Σύρε να κεντήσεις

το πρόσωπό σου και να βάψεις κόκκινο
το φόβο σου, δειλό ζαγάρι. Λέγε,

τι στρατιώτες, ηλίθιε;

Ο διάολος να σε πάρει! Αυτά τα χασεδένια
μάγουλά σου είναι κήρυκες του φόβου.

Σαν τι στρατιώτες, μούτρο από τυρόγαλο;

ΥΠΗΡ.

Άγγλοι στρατιώτες, βασιλιά μου.

ΜΑΚΒ.

Φύγε να μη σε βλέπω.

(Φεύγει ο ΥΠΗΡΕΤΗΣ.)

Σίτον!

Με πιάνει αηδία, άμα βλέπω — Σίτον, πού 'σαι; —

Τούτο το χτύπημα ή θα με στερεώσει
στο θρόνο τώρα, ή θα με ρίξει κάτω.

Έχω ζήσει αρκετά!

Ο δρόμος της ζωής μου μπήκε στο φθινόπωρο,

στα μαραμένα φύλλα. Κι όμως όσα πρέπει
να συνοδεύουν τα γεράματα — τιμή,

αγάπη, υπακοή — πλήθη από φίλους —

δεν πρέπει να τα περιμένω. Αντί γι' αυτά
κατάρως έχω, σιγανές, αλλά βαθιές,
 επαίνους με τα χείλια, λόγια που θα ήθελε
 η δύστυχη καρδιά να τ' αρνηθεί
 μα δεν τολμά —
 Σίτον!

(Μπαίνει ο ΣΗΤΟΝ.)

ΣΗΤΟΝ Τι ορίζεις, βασιλιά μου;

ΜΑΚΒ. Τι νεότερο;

ΣΗΤΟΝ Βεβαιώνονται όλα, κύριε, τα μηνύματα.

ΜΑΚΒ. Θα πολεμήσω ως να πέσει το κρέας μου
 από τα κόκαλά μου. Δώσ' μου τα όπλα μου!

ΣΗΤΟΝ Δεν είν' ανάγκη ακόμη.

ΜΑΚΒ. Θέλω να τα βάλω.

Στείλε κι άλλο ιππικό, να περιτρέξει
 τον τόπο. Κι όποιος μιλήσει για φόβο,
 να τον κρεμάστε. Τα όπλα μου! — Πώς είναι
 η άρρωστή σου, γιατρέ;

ΓΙΑΤΡ. Δεν είναι τόσο

άρρωστη, βασιλιά μου, όσο που την ταραΐζουν
 όλη την ώρα, φαντασίες και της στερούνε
 την ανάπαυση του ύπνου.

ΜΑΚΒ.

Γιάτρεψέ την
 απ' αυτές! Δεν μπορείς να κάνεις τίποτα
 σε μian άρρωστη ψυχή; Να ξεκολλήσεις
 μια ριζωμένη θλίψη από τη μνήμη,
 να της σβήσεις τις έγνοιες
 που 'ναι γραμμένες στο μυαλό, και ν' απαλλάξεις
 με κανένα γλυκό λησμονικό αντιφάρμακο

το φαρτωμένο στήθος απ' το κακό βάρος,
που πνίγει την καρδιά;

ΓΙΑΤΡ.

Σ' αυτό ο αρρώστος

ΜΑΚΒ.

πρέπει να βρει μονάχος τη γιατρείά του.

Ρίξε τη γιατρική στους σκύλους. Ας μου λείπει. —

Έλα, βάλε μου τα όπλα! Δώσε μου το σκήπτρο. —

Σίτον, να πάνε ευτύς! — Γιατρέ, με παρατούνε
οι θάνηδες μου. — Εμπρός, κάνε πιο γρήγορα! —

Αν μπορούσες, γιατρέ, να εξετάσεις της χώρας μου
το νερό και να βρεις από τι πάσχει,

και, καθαρίζοντάς τη, να τη φέρεις

στην πρώτη της και πάλι υγεία, θα φώναζα

τον έπαινό σου στην Ηχώ, για να τον φώναζε

κι αυτή άλλη μια φορά. — Τράβα το, λέω! —

Τι είδος ρεβέντι, ποια σιναμική,

ή ποιο καθάρσιο θα ξεπάστρευε από δω

αυτούς τους Αγίλους; Αχαισές γι' αυτούς;

ΓΙΑΤΡ.

Μάλιστα, κύριέ μου,

της Μεγαλειότητάς σου οι ετοιμασίες μάς κάνουν
κάτι να ξέρουμε κι εμείς.

(Στάν ΣΙΤΟΝ, που κάνει να του δώσει την ασπίδα του.)

ΜΑΚΒ.

Φέρ' τη μαζί μου.

Θάνατο και χαμό δε φοβούμαι αν δε δω

το δάσος να 'ρχεται του Μπέρναμ προς τα εδώ.

(Φεύγουν όλοι εξόν από το ΓΙΑΤΡΟ.)

ΓΙΑΤΡ.

Αν μπορούσα γερός το Ντονσιναίν ν' αφήσω
για τίποτα στον κόσμο δε θα 'ρχόμουν πίσω.

(Φεύγει.)

ΣΚΗΝΗ 4η

Λγρός κοντά στο Ντονσινάιν.
Ένα δάσος φαίνεται στο βάθος.

(Μπαίνουν, με τύμπανα και σημαίες, ο ΜΑΛΚΟΜ, ο ΣΙΓΟΥΑΡΤ, πατέρις και γιος, ο ΜΑΚΝΤΟΦ, ο ΜΕΝΤΗ, ο ΚΑΙΘΝΕΣ, ο ΑΓΚΟΣ, ο ΛΕΝΝΟΞ, ο ΡΩΣ και ΣΤΡΑΤΙΩΤΕΣ. Περιπατούν σε τάξη στρατιωτική.)

ΜΑΛΚ. Ξαδέρφια, ελπίζω πως ζυγώνει η μέρα,
που θα ζούμε μ' ασφάλεια πια στα σπίτια μας.
ΜΕΝΤ. Κανείς δεν αμφιβάλλει.
ΣΙΓ. Ποιο δάσος είναι τούτο;

ΜΕΝΤ. Το δάσος του Μπέρνουμ.
ΜΑΛΚ. Ας κόψει ένα κλαδί κάθε στρατιώτης
κι ας το κρατεί μπροστά του. Θα τους κρίνουν
με έτσι
το πλήθος του στρατού μας, και θα κάνουμε
να γελαστεί η αναγνώρισή τους.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ. Ναι, πηγαίνουμε!
ΣΙΓ. Μόνη πληροφορία έχουμε ότι ο τύραννος,
πιστεύοντας στη δύναμή του, μένει πάντα
στο Ντονσινάιν, για να δεχτεί την πολιορκία μας.
ΜΑΛΚ. Αυτή είναι η μόνη ελπίδα του:

Γιατί, όπου δόθηκε ευκαιρία, του επαναστάτησαν
μεγάλοι και μικροί, και δεν του απόμεινε
πιστός άλλος κανείς, παρ' όσους δένει
η βία κοντά του, που κι εκείνων οι καρδιές
είναι μακριά απ' αυτόν.

ΜΑΚΝΤ. Η δίκαιη κριτική μας

ΣΙΓ.

ας μείνει ως να τελειώσει αυτή η ιστορία.
Τώρα ας βαλθούμε μ' όλη την καρδιά μας
στο έργο του πολέμου.

Ζύγωσε η ώρα.
 που από τη δίκαιη κρίση της θα δούμε
 τι θα 'ναι το δικό μας, και τι θα χρωστούμε.
 Η σκέψη αμφίβολες ελπίδες μόνο αφήνει,
τη βέβαιη νίκη το σπαθί τη δίνει.
Και προς αυτήν ας προχωρήσουμε όλοι!
 (Φεύγουν όλοι με στρατιωτικό βήμα.)

ΣΚΗΝΗ 5η

Στο Ντουκαιναίν. Μέσα στο φρούριο.

(Μπαίνουν, με τσιμπάνα και σημαίες, ο ΜΑΚΚΕΘ,
 ο ΣΙΠΤΟΝ και ΣΤΡΑΤΙΩΤΕΣ.)

ΜΑΚΚΕ Σηκώστε τις σημαίες μας στα έξω τείχια!
 Όλοι φωνάζουν «Ερχονται!», μα το γερό μας
 το κάπνισμα θα γελάσει
 για την πολιορκία τους' ας καθίσουν
 εδώ ώσπου να πεθάνουν απ' τις θερμές
 κι από την πείνα! Κι αν δεν τους βοηθούσαν
 εκείνοι που 'χαν χρέος να 'ναι μαζί μας,
 θα βγαίναμε έξω εμείς να χτυπηθούμε
 μ' αυτούς παλικαρίσια,
 στήθος με στήθος, ώσπου να τους κάνουμε
 να μας στρέφουν τις πλάτες.

(Ακούγονται από μέσα κάτι ΓΥΝΑΙΚΕΣ που ξεφωνίζουν.)

Τι είν' αυτό;

ΣΗΤΟΝ

Κάποιες γυναίκες σκούζουν. βασιλιά μου.

(Φεύγει.)

ΜΑΚΒ.

Έχω σχεδόν εσχάσει την ουσία του φόβου.
Ήτανε μια εποχή, που μια κραυγή τη νύχτα
πάγωσε την ψυχή μου· και μια δύσηση
τρομαχτική μπορούσε ν' ανορθώσει
του κορμιού μου τις τρίχες
σα να 'ταν ζωντανές. Χόρτασα πια από φρίκη.
Τρόμος κι ανησυχία, γνωστή συντροφία
των φονικών μου στογασμών, δεν ημπορούνε
να με ταράξουν πια.

(Ξαναπαίρνει ο ΣΗΤΟΝ.)

Γιατί φωνάζουν;

ΣΗΤΟΝ

Η βασίλισσα, αφέντη βασιλιά μου, πέθανε.

ΜΑΚΒ.

Μπορούσε να πεθάνει αργότερα.

Θα ρχόταν ο καιρός γι' αυτό το λόγο.

Όλο αύριο, και αύριο, και αύριο,

πέρνεται αργά με το κοντό του βήμα

από μέρα σε μέρα

ως τη στερνή τη συλλαβή που γράφει η Μοίρα.

Και όλα μας τα χτες έχουν φωτίσει

μόνο τρελούς στο δρόμο παι οδηγεί

στον θανάτου το χώμα. Σβήσε σβήσε.

Λυγίλω φως! Μια σκιά που περπατάει

είναι μόνο η ζωή; ένας φτωχός θεατρίνος,

που θορυβεί για σοβαρεύεται ένα δυό ώρες

απάνω στη σκηνή, και δεν ακούγεται πια.

(Αυτοσυκίηση)

Πάρετα ο Μοιράτορας
Τὸ νύκτωρ σφύλλο τοῦ Σράφτος

Είναι ένα παραμύθι, λόγια ενός τρελού
γεμάτα θόρυβο και λυσσα, δίχως νόημα

(Μπαίνει ένας ΑΓΓΕΛΙΟΦΟΡΟΣ.)

ΑΓΓΕΛ. Κάτι έχεις μες στο στόμα: λέγε αμέσως!
Μεγαλόκαρδε κύριε,
πρέπει να πω κάτι, που λέω πως είδα·
όμως δεν ξέρω πώς.

ΜΑΚΒ. Ε, λέγε, κύριε!

ΑΓΓΕΛ. Εκεί που φύλαγα σκοπός στη ράχη, κι έβλεπα
κατά το Μπέρναμ, ξαφνικά μου φάνηκε
πως άρχισε να προχωρεί το δάσος.

ΜΑΚΒ. Ψεύτη, παλιάνθρωπε!

(Τον χτυπά.)

ΑΓΓΕΛ. Ας με χτυπήσει η οργή σου, αν είπα ψέματα.
Τρία μίλια από δω, μπορείς να δεις
που 'ρχεται προς εμάς. Μα την αλήθεια,
δέντρα που περπατούν.

ΜΑΚΒ. Αν μου λες ψέματα,
θα σε κρεμάσω από το πρώτο δέντρο,
και θα σ' αφήσω εκεί ώσπου να λιώσεις
από την πείνα· αν πάλι λες αλήθεια,
μπορείς κι εσύ να κάνεις τ' όμοιο και για μένα.
Χάνω την πίστη μου κι αρχίζω να υποψιάζομαι
κά διπλανήτα λόγια του διαβόλου,
που το ψέμα του μοιάζει σαν αλήθεια.
«Να μη φοβάσαι» μου 'πε «όσο δε βλέπεις
το δάσος απ' το Μπέρναμ ν' ανεβαίνει
στο Ντονσινάιν!». Και τώρα, να, ένα δάσος
που 'ρχεται να μας βρει στο Ντονσινάιν! —

Στα όπλα, κι έξω! —
 Αν αυτός είπε αλήθεια, δεν μπορούμε
 ούτε να φύγουμε, ούτε εδώ να καρτερούμε.
 Το φως του ήλιου μ' έχει πια κουράσει,
 και θα 'θελα να γκρεμιστεί όλη η πλάση. —
 Καλέστε στα όπλα! Χαλασμός! Μούγκρισε, αέρι!
 Τουλάχιστο ας πεθάνουμε με το σπαθί στο χέρι.

(Φεύγουν.)

ΣΚΗΝΗ 6η

Στο Ντονσιναιν, Κάμπος μπροστά στο κάστρο.

(Μπαίνουν με τύμπανα και σημαίες, ο ΜΑΛΚΟΜ, ο ΣΠΟΥΑΡΤ,
 ο ΜΑΚΝΤΟΦ, ΛΕΙΩΜΑΤΙΚΟΙ και στρατός με κλαδιά.)

ΜΑΛΚ. Τώρα είμαστε κοντά. Πετάχτε κάτω
 τα πράσινά σας σκέπαστρα, και πια φανείτε
 όπως είστε. — Εσύ, γενναίε μου θείε,
 κι ο ξάδερφός μου, ο ευγενικός σου ο γιος,
 θα οδηγήστε την πρώτη μας γραμμή.
 Ο αντρείος Μακντόφ κι εγώ
 θα κάνουμε όλα τ' άλλα, που προβλέπει
 το σχέδιό μας.

ΣΙΓ.

Σας αφήνω γεια! —

ΜΑΚΝΤ.

Τον τύραννο μπροστά μας ας τον βρούμε,
 κι αν δεν τονε συντρίψουμε ας χαθούμε.
 Οι σάλπιγγες ας χράξουν, δώστε τους αγό
 να κηρύξουν το Χάρο, το αίμα, το χαμό.

(Φεύγουν.)

ΣΚΗΝΗ 7η

Στο Ντονσαιν, Άλλο μέρος του κάμπου.

(Σάλπιγγες. Μπαίνει ο ΜΑΚΒΕΘ.)

ΜΑΚΒ.

Μ' έχουν δεμένο σ' ένα στύλο· για να φύγω
δεν είναι τρόπος· πρέπει εδώ να πολεμήσω
μ' άλλο το σκυλαλάι σαν την αρκούδα.
Μα πού 'ναι αυτός, που δεν τον γέννησε γυναίκα;
Αυτόν μονάχα πρέπει να φοβούμαι
κανέναν άλλον.

(Μπαίνει ο ΓΙΟΣ Ο ΣΙΓΟΥΑΡΤ.)

ΓΙΟΣ ΣΙΓ.

Ποιο είν' τ' όνομά σου;

ΜΑΚΒ.

Θα τρομάξεις αν τ' ακούσεις.

ΓΙΟΣ ΣΙΓ.

Όχι· κι αν τ' όνομά σου καίει όσο κανένα
άλλο μέσα στην Κόλαση.

ΜΑΚΒ.

Με λένε Μάκβεθ.

ΓΙΟΣ ΣΙΓ.

Ο διάβολος δεν μπορούσε να προφέρει
λέξη πιο μισητή.

ΜΑΚΒ.

Κι ούτε πιο τρομερή.

ΓΙΟΣ ΣΙΓ.

Ψέματα, απαίσια τ'όρνανε! Με το σπαθί μου
ώρα θα σ' το αποδείξω.

(Μονομαχούν. Ο ΓΙΟΣ ΣΙΓΟΥΑΡΤ σκοτώνεται.)

ΜΑΚΒ.

Σε γέννησε γυναίκα.

Γελώ για τα όπλα και σαρκάζω το σπαθί
του ανθρώπου που έχει από γυναίκα γεννηθεί.

(Φεύγει. Ακούγονται σάλπιγγες. Μπαίνει ο ΜΑΚΝΙΟΣ.)

ΜΑΚΝΤ.

Εκεί 'ναι η ταραχή. Τυράννε, δείξε το πρόσωπό σου! Αν σκοτωθείς από άλλο χέρι, θα 'ρχονται της γυναίκας μου και των παιδιών μου οι ισχίοι να με παιδεύουν όλη μέρα.

Δεν μπορώ να σκοτώσω σαν κι αυτούς τους άθλιους τους Ιρλανδούς στρατιώτες, που με πληρωμένα χέρια κρατούνε τα κοντάρια τους. Η ΕΣΕΝΑ,

Μάκβεθ δη το σπαθί μου, με την κόψη αγάραχη, θα το βάλω στη θήκη

άποαχτο πάλι. Εκεί πρέπει να βρίσκεσαι:

Αυτή η μεγάλη ταραχή μηνάει

κάποιον μεγάλο. Φέρε τον.

Τόχη, μπροστά μου, κι άλλο δε ζητάω.

(Φεύγει Σάλπιγγες. Μπαίνουν ο ΜΑΛΚΟΜ

και ο ΠΑΤΕΡΑΣ ο ΣΠΟΥΑΡΤ.)

ΣΠ.

Από δω πάμε, κύριε. Το κάστρο παραδόθηκε κιόλα:

οι άνθρωποι του τυράννου πολεμούνε κι από τις δυο μεριές. Οι τίμιοι θάνηδες έχουν ριχτεί γενναία στη μάχη. Η μέρα έχει σχεδόν αποφασίσει για τη νίκη σου, και λίγα τώρα μένουν πια να γίνουν.

ΜΑΛΚ.

Βρήκαμε εχτρούς που πολεμούνε στο πλευρό μας.

ΣΠ.

Πηγαίνουμε στο κάστρο, κύριέ μου.

(Φεύγουν. Σάλπιγγες. Ξαναμπάνει ο ΜΑΚΒΕΘ.)

ΜΑΚΒ.

Γιατί να παίζω τον τρελό Ρωμαίο και να πεθάνω απ' το δικό μου το σπαθί; Όσο βλέπω ζωές, καλύτερα είναι απάνω τους να πέφτουν οι σπαθιές μου.

(Κάνει να φύγει. Ξαναμπαίνει ο ΜΑΚΝΤΟΦ.)

ΜΑΚΝΤ.

Στάσου, σκύλε του Άδη, στάσου, στάσου!

ΜΑΚΒ.

Απ' όλους τους ανθρώπους
εσένα μόνο απόφευγα, φύγε από μένα:
είναι αρκετά βαριά η φυγή μου απ' το αίμα σου.

ΜΑΚΝΤ.

Δεν έχω λόγια εγώ. Η φωνή μου εμένα
είναι μες στο σπαθί μου, πέρας πιο αμφοβόρο
απ' ό,τι λέξη ανθρώπινη μπορεί να πει!

(Χτυπιούνται.)

ΜΑΚΒ.

Χαμένος κόπος.
Όσο μπορεί να βλάψει τον αέρα
το κοφτερό σπαθί σου, τόσο θα μπορέσει
να πληγώσει κι εμένα. Στρέψε τη λεπίδα σου
σ' άλλα τριωτά κεφάλια. Εμένα τη ζωή μου
την προστατεύουν μάγια,
και δε θα τη νικήσει ποτέ άντρας
από γυναίκα γεννημένος.

ΜΑΚΝΤ.

Τότε,

απελτίσου απ' τα μάγια σου, και ο άγγελος,
που πάντα ακολουθείς, ας σου το πει
πως τον Μακντόφ τον βγάλαν πριν της ώρας του,
σπάζοντας την κοιλιά της μάκας του.

ΜΑΚΒ.

Κατάρρα

να 'χει η γλώσσα που λέει αυτό το λόγο,
γιατί μου παραλεί τη δύναμή μου!
Και πια κανένας ας μη δίνει πίστη
στα δολερά δαιμόνια, που πλανομέ
με διπλonoήτα λόγια τους ανθρώπους,
και κρατούνε το λόγο τους, σ' εκείνο

που μας τάζουν μονάχα για τ' αυτιά μας,
και τον πατούν για τις ελπίδες που μας δίνουν.
Δε χτυπιούνται μαζί σου!

ΜΑΚΝΤ.

Τότε παραδώσου.

δειλέ! Και ζήσε αν θέλεις,
για να 'σαι το περίεργο θέαμα όλου του κόσμου.
Θα στήσω σ' ένα στύλο την εικόνα σου
όπως κάνουν για κάτι σπάνια τέρατα,
κι από κάτω θα γράψω: Να ο τύραννος!

ΜΑΚΒ.

Δε θα παραδοθώ, για να φιλώ το χώμα,
που θα πατάει ο Μάλκομ, το παιδί,
και να με κυνηγά η κατάρα του όγλου.
Κι αν το δάσος του Μπέρναμι έχει άνεβει
στο Ντανσιναιν, κι αν στέχεις αντικρύ μου εσύ,
που δε σε γέννησε γυναίκα· εγώ θα κάνω
την τελευταία προσπάθεια. Μπρος απ' το κορμί μου
ορθώνω τη γερή μου ασπίδα.
Εμπρός τώρα, Μακντόφ, χτύπα γεμάτα,
κι ανάθεμα σ' αυτόν που κράζει «Φτάνει, κράτα!».

(Φεύγουν σπαθιομαχώντας. Υποχώρησι. Σάλπιγγες. Μπαγνέται.
με τρύπανα και σημαίες. Ο ΜΑΛΚΟΜ, Ο ΣΙΓΟΥΑΡΤ, Ο ΡΟΣ,
Ο ΛΕΝΝΟΣ, Ο ΛΙΓΚΟΣ, Ο ΚΑΙΘΝΕΣ, Ο ΜΕΝΤΙΘ και ΣΙΡΑΤΗΤΕΣ.)

ΜΑΛΚ.

Θα 'θελα να 'βλεπα γερούς εδώ μαζί σας
τους φίλους που μας λείπουν.

ΣΙΓ.

Πάντα ποέπει
κάποιοι να σκοτωθούν. Μα απ' ό τι βλέπω,
φτηνά έχουμε πληρώσει για μια τέτοια
μεγάλη ημέρα.

ΜΑΛΚ.

Ο Μακντόφ λείπει ακόμη!

κι ο αντρείλος ο γιος σου.

ΡΟΣ

Ο γιος σου, στρατηγέ μου,
επλήρωσε το χρέος του σα στρατιώτης.
Εξήσέ μόνον όσο που 'γινε άντρας,
και ό,τι το 'δειξε αυτό η παλικαριά του
στη θέση όπου αγωνίζονταν ακλόνητος,
σαν άντρας τόντι πέθανε.

ΣΙΓ.

Όστε πέθανε;

ΡΟΣ

Ναι, και τον πήραμε από κει. Μα για τον πόνο σου
μην πάρεις μέτρο την αξία εκείνου,
γιατί έτσι θα 'ναι δίχως όρια.

ΣΙΓ.

Τις πληγές του

από μπροστά τις πήρε;

ΡΟΣ

Ναι, στο μέτωπο.

ΣΙΓ.

Ας είναι τότε του Θεού στρατιώτης!
Αν είχα τόσους γιους όσες και τρίχες
στην κεφαλή, δε θα μπορούσα να ευχηθώ
ωραιότερο θάνατο γι' αυτούς.
Αυτοί μου οι λόγροι ας είναι η νεκρική καμπάνα
που σημαίνει για χείρον.

ΜΑΛΚ.

Περισσότερο

πένθος τού πρέπει και το χρέος αυτό
απέναντί του θα το κάνω εγώ.

ΣΙΓ.

Δεν πρέπει περισσότερο. Όπως λένε,
σαν τίμιος άντρας έχει αναχωρήσει
και το λογαριασμό του έχει ξεφλήσει.
Ο Θεός μαζί του! Και να τώρα που 'ρχεται
μία νέα για μας παρηγοριά.

(Ξαναμπάνει ο ΜΑΚΝΤΟΦ κρατώντας το κεφάλι
του ΜΑΚΒΕΘ βαλμένο σ' ένα κοντάρι.)

ΜΑΚΝΤ.

Πολλά σου τα έτη, βασιλιά! Γιατί είσαι εσύ
ο βασιλιάς μας τώρα. Κοίτα πού είναι
το μυστικό κεφάλι εκείνου του άρπαγα!
Ο κόσμος είναι λεύτερος. Σε βλέπω
τριγυρισμένο απ' τον ανθό του κράτους σου,
και όλοι μες στις καρδιές τους
την ίδια ευχή λένε μαζί μου· κι η φωνή τους
θέλω μαζί μου ν' ανακράξει. Χαίρε,
Βασιλιά της Σκοτίας!
Χαίρε,
Βασιλιά της Σκοτίας!

ΟΛΟΙ

(Σάλπιγγες.)

ΜΑΛΚ.

Πολύς καιρός δε θα χρειαστεί να λογαριάσω
τα όσα χρωστώ στου καθενός σας την αγάπη
και να ξοφλήσω μ' όλους. Θάνηδές μου
και Ξαδέρφια μου, εδώ κι εμπρός ας είστε κό-
μηδες
οι πρώτοι που με τέτοιο αξίωμα στη χώρα μας
τιμήθηκαν ποτέ. Ό,τι απομένει ακόμη
να γίνει, ό,τι καινούριο πρέπει πάλι
με τον καιρό να φυτευτεί: — να 'ρθουνε
και πάλι στην πατρίδα οι φίλοι μας,
που 'χαν ξεφύγει από τα βρόχια του τυράννου,
και να τιμωρηθούνε οι άθλιοι εκείνοι μπράβοι
του πεθαμένου αυτού κακούργου και της μαύρης
σκατινικής βασιλείσσάς του, που όπως φαίνεται
έδωσε η ίδια βίαιο τέλος στη ζωή της —
αυτά, κι ό,τι άλλο μένει ακόμη για να γίνει,
με τη βοήθεια Εκείνου που βοηθά από πάνω.

οπόταν, κι όπου, κι όπως πρέπει, θα το κάνω.

Τώρα όλοι ένα θεουό «ειχαριστώ» δεχτείτε
και σας καλώ στη στέψη μου, στο Σκον, να 'ρθείτε.

(Σάλπιγγες. Φεύγουν όλοι.)

Τ Ε Λ Ο Σ

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗ

Η τραγωδία του Μάκβεθ έχει μεταφραστεί στα ελληνικά από το Ν.Ι.Κ. στα 1852, το Δ. Βικέλα στα 1882, το Μιχ. Δαμιράλη κατά τα τέλη του περασμένου αιώνα,¹ από τον Άγγελο Βλάχο στα 1905 και από τον Κ. Θεοτόκη στα 1923. Τούτη η μετάφραση, που δημοσιεύεται σήμερα² ξανααδουλεμένη, γράφτηκε για πρώτη φορά στα 1926 για το Θέατρο της Μαρίκας Κοτοπούλη και πρωτοπαίχτηκε το Νοέμβριο του ίδιου χρόνου· το ρόλο του Μάκβεθ έπαιξε ο Αιμίλιος Βεάκης, και της λαίδης Μάκβεθ η μεγάλη μας τεχνίτρα,³ στην οποία ευλαβικά έχει αφιερωθεί από το μεταφραστή. Τυπώθηκε για πρώτη φορά στα 1938 στην Αθήνα από το τότε «Γραφείο Πνευματικών Υπηρεσιών», και ύστερα πάλι στα 1950.

Η ελληνική απόδοση τούτου του έργου έχει γίνει για το θέατρο και, όσο ήτανε για το μεταφρασθή βολετό, λογοτεχνική. Έτσι, μένοντας όσο μπορούσε περισσότερο πιστός στα νοήματα και στην ψυχή του πρωτοτύπου, προσπάθησε, ο μεταφραστής, να δώσει την εντύπωση ελληνικού κειμένου και τέτοιου που, αν ήταν τρόπος, να φτάνει, όπως λένε, ολόκληρη στο θεατή, που κάθεται και την ακροάζεται μέσα στην αίθουσα του θεάτρου. Τούτο είναι δυσκολότατο επι-

1. Του 19ου αιώνα. (Σ.τ.Δ.)

2. Αναφέρεται στην έκδοση του 1962, που έγινε από τον εκδοτικό οίκο Ι. Γ. Βασιλείου. (Σ.τ.Δ.)

3. Η Μαρίκα Κοτοπούλη. (Σ.τ.Δ.)

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗ

χείρημα και ελπίζω όποιος καλόγνωμα τη διαβάσει, ή την ακροαστεί στο θέατρο, θα θελήσει να μη δειχτεί πάρα πολύ αυστηρός στην κρίση του για τις πολλές ή λίγες ατέλειες, που ήθελε τυχόν παρατηρήσει.

Ακολουθούν μερικά σχόλια, που θα είναι ίσως χρήσιμα για τους αναγνώστες.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΜΑΚΒΕΘ

Το όνομα Macbeth θα έπρεπε να αποδοθεί στη γλώσσα μας πιο σωστά με τη λέξη «Μαχμπέθ», όμως έχει από καιρό πια καθιερωθεί η μορφή «Μάχβεθ», και ίσως δε θα ήτανε σωστό τώρα να το αλλάξει κανείς.

Σελ. 25, στίχ. 4: *θάνης* (thane). Τίτλος *σκατικός* αντίστοιχος περίπου με τον *αγγλικό* του *βαρόνου*, κατώτερος του κόμη.

Σελ. 29, στίχ. 12: *Σίνελ*, ο πατέρας του Μάχβεθ.

Σελ. 44, στίχ. 28 κ.εξ.:

«που έχει το “δεν τολμώ” πάντα να κρύβεται
από πίσω από το “θέλω”, σαν τη γάτα
στην παροιμία;»

Η παροιμία που εννοεί ο ποιητής είναι, για να την πούμε σε στίχο, πως «τα ψάρια η γάτα ορέγεται, μα το νερό φοβάται», δηλαδή πως η γάτα βλέπει τα ψάρια να κολυμπούνε στο νερό και θέλει να τα πιάσει, μα φοβάται το υγρό στοιχείο.

Σελ. 50, στίχ. 2-3: «με του Ταρκύνιου την άγρια απόφαση...» Ταρκύνιος ο Περήφανος (Tarquinius Superbus): Ο τελευταίος βασιλιάς της Ρώμης, δυνάστης σκληρός, αποφασιστικός και δραστήριος. Θανάτωσε τη γυναίκα του, για να πάρει την αδερφή της, και έβαλε να δολοφονήσουν τον πεθερό του, για να γίνει αυτός βασιλιάς (534-510 π.Χ.). Όταν τον εξορίσανε και κηρύξανε στη Ρώμη την ελεύτερη πολιτεία, δοκίμασε πολλές φορές να πάρει πάλι την εξουσία οργανώνοντας συνωμοσίες, που όμως όλες αποτύχανε.

Σελ. 55, στίχ. 20-23: «ένας Εγγλέζος ράφτης που 'ρχεται εδώ γιατί έκλεψε ύφασμα από ένα φραντσέζικο στενοβράκι».

Ο ράφτης ήτανε τόσο επιτήδειος κλέφτης, ώστε κατόρθω-
νε να κλέβει ύφασμα ακόμα κι απ' τις στενές γαλλικές κι-
λότες, που του παράγγελναν.

Σελ. 55, στίχ. 25: «παποράκι» είναι το σίδερο, που έχουν οι
ραφτάδες για να σιδερώνουν τα ρούχα και που μέσα του
βάζουνε αναμμένα κάρβουνα, για να μένει πολλή ώρα
καυτό. Το κείμενο έχει «here you may roast your goose», δη-
λαδή «εδώ μπορείς να ψήσεις τη χήνα σου». παίζοντας με
τη λέξη «goose», που θα πει και σίδερο των ραφτάδων.

Σελ. 64: Ο βασιλιάς ο Μάλκομ, που βασιλεύει πριν από τον
Ντόνκαν, είχε δυο θυγατέρες. Η μια απ' αυτές ήταν μη-
τέρα του Ντόνκαν και η δεύτερη του Μάκβεθ. Έτσι ο κο-
ντινότερος συγγενής του Ντόνκαν, ύστερα από τους δυο
γιους του, ήταν ο Μάκβεθ.

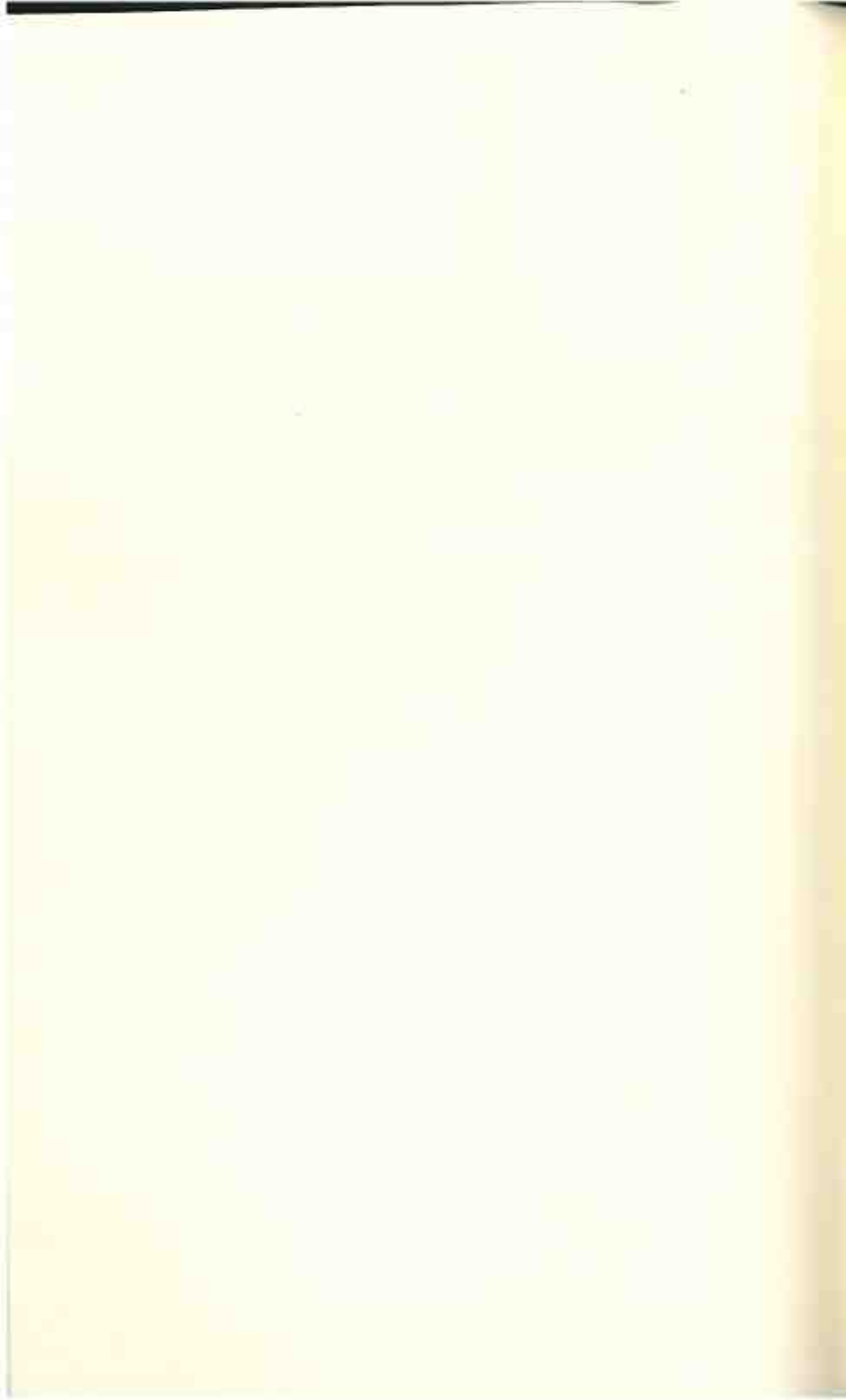
Σελ. 65, στίχ. 2: Σκον, εκκλησιαστική περιοχή, κοντά στη σκο-
τική πόλη Περθ. Εκεί γινότανε η στέψη των βασιλιάδων της
Σκοτίας.

Σελ. 96, στίχ. 14-15:

«...και βλέπω κάποιοι να κρατούνε
διπλές στα χέρια σφαίρες και σκήπτρα τριπλά».

Ο Ιάκωβος ο Α' (1566-1625), που ένωσε κάτω από την ί-
δια δυναστεία τα δυο βρετανικά νησιά και τα τρία βασί-
λεια της Αγγλίας, της Σκοτίας και της Ιρλανδίας, ήτανε
γιος της Μαρίας Στούαρτ, που κατά το θρόνο κρατούσε
από τη γενιά του Μπάνκο.

Σελ. 109, στίχ. 22: «Τη λένε το “κακό”». Το «κακό» (the evil),
η λεγόμενη βασιλική αρρώστια (the king's evil), είναι αυτά
που λέμε σήμερα χελώνια (χοιράδες). Κατά το θρόνο, οι
παλιοί βασιλιάδες της Αγγλίας είχανε την υπερφυσική δύ-
ναμη να γιατρεύουν αυτή την αρρώστια με μαγικά μέσα.

Ευχαριστούμε πολύ το διευθυντή του Εθνικού Θεάτρου κ. Νίκο Κούρκουλο για την παραχώρηση του φωτογραφικού υλικού και για τη γενικότερη συμβολή του στην έκδοση αυτού του βιβλίου.

Μάκβεθ, 1967

Αλέξης Μινωτής, Μάκβεθ – Κατίνα Γιακινού, λαίδη Μάκβεθ

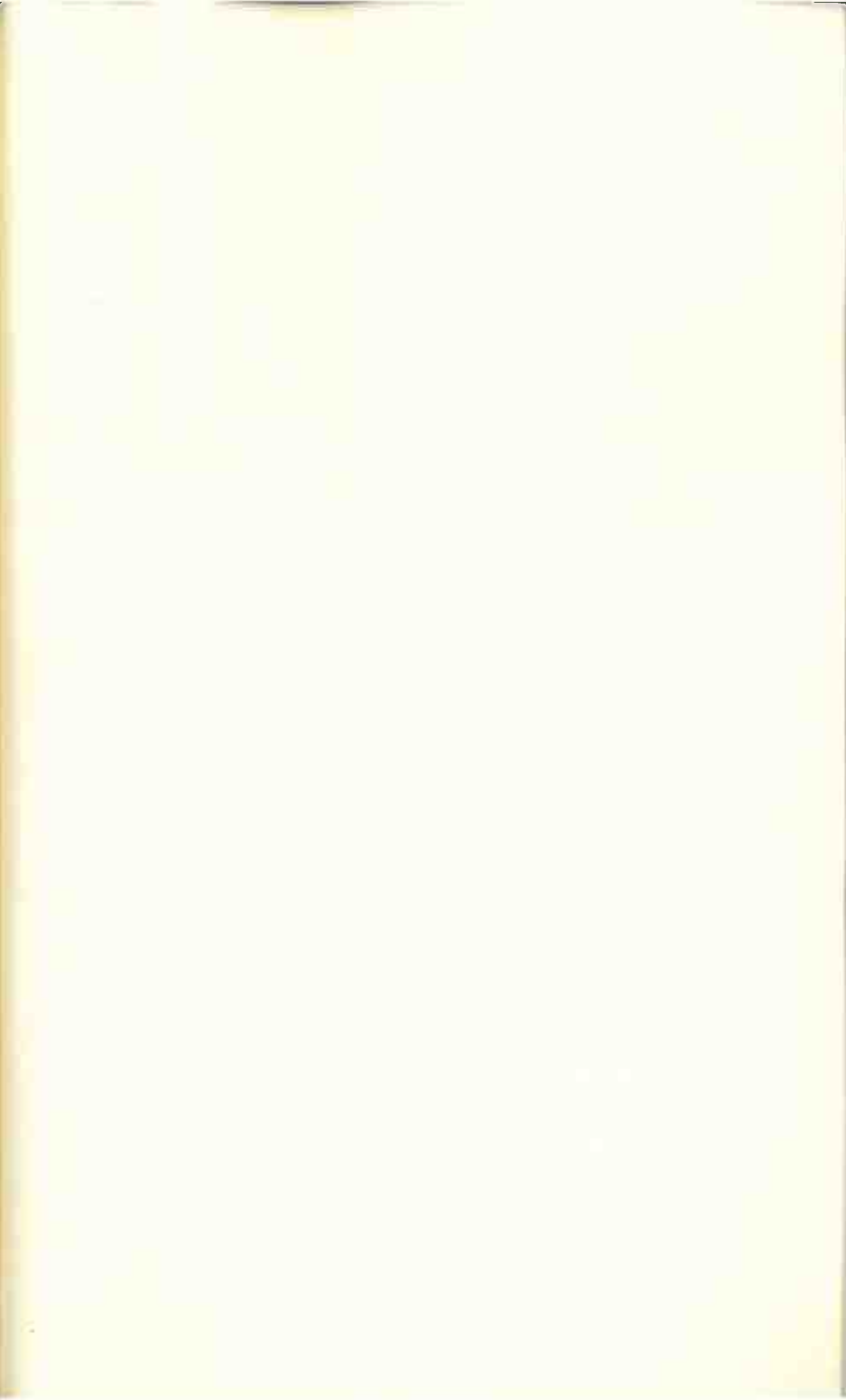
Μαξ Μιννέλι, 1967. Αλέξης Μινωτής, Μάκβεθ -- Κατρίνα Παξινοού, Λαίδη Μάκβεθ -- Στέλιος Βόκοβιτς, Μινάνκο

Μάρβεθ, 1981. Δημήτρης Παπαμυχαήλ, Μάρβεθ - Ελένη Χατζηραγγίρη, Λαΐδη Μάρβεθ

Μάκβεθ, 1981
Δημήτρης Παπαμιχαήλ, Μάκβεθ
Ελένη Χατζηαργύρη, Λαίδη Μάκβεθ

ΟΥΙΛΛΙΑΜ ΣΑΙΞΠΗΡ

Ρωμαίος και Ιουλιέττα

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ

Οι μεταφράσεις δραμάτων του Σαίξπηρ και άλλων κλασικών έργων που έγιναν από τον Καρθαίο θεωρούνται «θεατρικά» υποδειγματικές χωρίς να χάνουν στο ελάχιστο από την ποιητική τους μορφή.

Ο ίδιος ο Καρθαίος γράφει:

«Η ελληνική απόδοση τούτου του έργου έχει γίνει για το θέατρο και, όσο ήτανε για το μεταφραστή βολετό, λογοτεχνική».

Έτσι, μένοντας όσο μπορούσε περισσότερο πιστός στα νοήματα και στην ψυχή του πρωτοτύπου, προσπάθησε ο μεταφραστής να δώσει την εντύπωση ελληνικού κειμένου και τέτοιου που, αν ήταν τρόπος, να φτάνει, όπως λένε, ολόκληρο στο θεατή που κάθετα και το ακροάζεται μέσα στην αίθουσα του θεάτρου! Τούτο είναι δυσκολότατο...

Λιλή Ιακωβίδη

Ο ποιητής Καρθαίος,

Από τη ζωή και το έργο του. Αθήνα, 1971

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ
www.patakis.gr

ΟΥΙΛΛΙΑΜ ΣΑΙΞΠΗΡ

Ο Βασιλιάς Ριχάρδος ο Β΄

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ

Στο «Ριχάρδο Β΄» ξεσπάζει το αρχικό εκείνο αμάρτημα που θα γίνει αφορμή για συμφορές ιστορικές και μεγάλες. Έναν ολάκερο αιώνα το αγγλικό έθνος θ' αναστατώνεται από υποχθόνιους σπασμούς, όλην εκείνη τη σειρά των συγκρούσεων που καταλήγουν και κορυφώνονται στον Πόλεμο των δύο ρόδων. Το «προπατορικό» τούτο αμάρτημα είναι η έκπτωση και ο βίαιος θάνατος του βασιλέα Ριχάρδου Β΄. Δεν ήτανε βέβαια ιδανικός μονάρχης ο Ριχάρδος. Χαρακτήρας ευγενικός, όμως αδύνατος, είχε, ενόσω βρισκότανε στην ακμή του, το αλλοπρόσαλλο εκείνο των ανθρώπων που δεν ήρθαν ουσιαστικά σε τριβή με την πραγματικότητα, που ο δρόμος τους στάθηκε μακάριο ταξίδι.

[...] Μ' έξοχη τέχνη ο μεγάλος Ποιητής συσσωρεύει απανωτά στην τρίτη πράξη τα χτυπήματα που θα ξυπνήσουνε βαθμιαία τη συνείδηση του νεαρού βασιλιά και θα τη φωτίσουνε σαν αστραπές με το κρύο, δραματικό τους φως. Είναι οι στιγμές που όλοι γύρω του τον παρατάνε, τον προδίνουν. Ο δρόμος του, από κει και πέρα, θα γίνει τραχύς, ανηφορικός, δύσκολος, δρόμος μαρτυρίου, μια βαθμιαία και διαβρωτική κατάκτηση της πικρής, ύπατης για τον άνθρωπο γνώσης. Συντριμμένος τώρα, έκπτωτος, θα δειχτεί βασιλέας πραγματικός. Θα έχει συμπληρώσει τον κύκλο μιας μαθητείας αιματοστολάχτης, με αποκορύφωμα αναγκαίο, εξαγνιστικό, την αποθέωση του θανάτου.

Άγγελος Τερζάκης

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ
www.patakis.gr

ΟΥΙΛΛΙΑΜ ΣΑΙΞΠΗΡ

Ο Βασιλιάς Ριχάρδος ο Γ΄

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ

Είναι θρίαμβος -και θρίαμβος όχι κοινός- της τέχνης ενός μεγάλου δραματουργού να έχει υψώσει σε ήρωα τραγωδίας πρόσωπο τόσο εγκληματικό καθώς ο Ριχάρδος του Γκλόστερ. Για την ακρίβεια, βρισκόμαστε εδώ μπροστά σε μια πρόκληση: Η τραγωδία δεν απαιτεί βέβαια ήρωες που να είναι υποδείγματα αρετής· δεν μπορεί όμως και να πετυχαίνει τις οφειλόμενες αντιδράσεις μέσα στην ψυχή του θεατή όταν υψώνει σε σύμβολα πρόσωπα αποκρουστικά, που να ευχόμαστε τη συντριβή τους.

[...] Ο Ριχάρδος έχει γιγαντωθεί κάνοντας εγκλήματα. Καταλαβαίνουμε πως η βασιλεία του πρέπει να είναι ένας εφιάλτης για τους τρίτους, πως ο ίδιος του πέφτει γύρω μολυβένιος, πως η παρουσία του αλλάζει το νόημα των στιγμών. Λογικά, θα έπρεπε να ευχόμαστε την καταστροφή του - και πραγματικά την ευχόμαστε. Την ίδια στιγμή ωστόσο νιώθουμε πως όταν αυτός λείπει, κάποιο ανεξήγητου μεγέθους ανθρώπινο υπόδειγμα θα χαθεί: κάποιο υπόδειγμα που ενσαρκώνει το εωσφορικό στοιχείο χωρίς ποτέ να παύει και να είναι συνεπέστατα ανθρώπινο. Στον εικονοκλαστικό διονυσιασμό του μέσα, υπάρχει κάτι το τιτανικό, που παίρνει καθαυτό ηρωικές διαστάσεις. Και το δέος που εμπνέει, περιέχει την αισθητική κατηγορία του Υψηλού. Ο Ριχάρδος συναρπάζει με την ένταση ενός ζοφερού μεγαλείου.

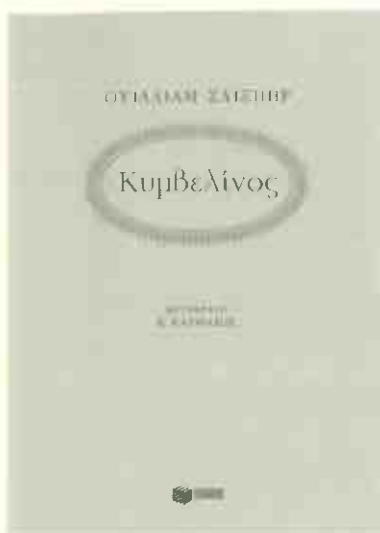
Άγγελος Τερζάκης

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ
www.patakis.gr

ΟΥΙΛΛΙΑΜ ΣΑΙΞΠΗΡ

Κυμβελίνος

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΥ

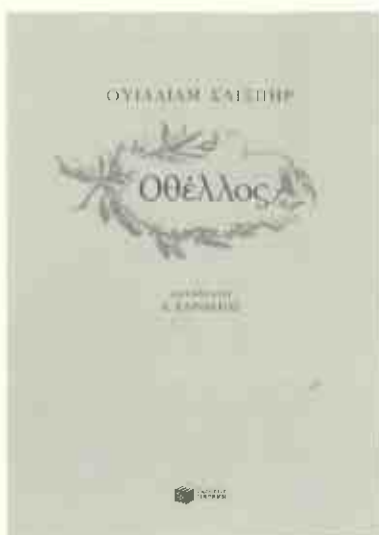
Το έργο λέγεται «Κυμβελίνος», κατά κοινή ομολογία όμως κεντρική του μορφή είναι η Ιμογένη. Πολλοί τη θεωρούν την ωραιότερη ηρωίδα από όσες έπλασε ο Σαίξπηρ. [...] «Η Ιμογένη –γράφει η κυρία Τζέμσον, που μελέτησε ιδιαίτερα τα γυναικεία πρόσωπα των σαιξπηρικών έργων– μας κάνει την εντύπωση να συνδυάζει την πιο απόλυτη απλότητα με ό,τι το πιο θαυμαστά πολυσύνθετο...» Πραγματικά: η Ιμογένη, αν και πλάσμα σιολισμένο με τα πιο σπάνια χαρίσματα, δεν μοιάζει καθόλου με τις συμβατικές υπάρξεις που μας προτείνει κατά κανόνα η ρομαντική ποίηση. Πίσω από την υψηλή της αφοσίωση, την αυθεντική της ευγένεια και την ήρεμη χάρη της, παραδοκεί μια δύναμη ψυχής αξιοθαύμαστη. Τη γενικότερη μάλιστα αρετή της μπορεί ίσως κανείς να την εντοπίσει στη σταθερότητα αυτής της καρδιάς που συντρίβεται, αλλά που δεν σαστίζει. [...] Το κρίνο αυτό, όπως τόσα άλλα αβρά δημιουργήματα του σαιξπήρειου οίστρου, θα το επιβουλευτεί, θα ζητήσει να το συντρίψει η διαβολή. Όμως τη λευκότητά του δεν θα πετύχει να την κατασιλώσει η ευτέλεια του κόσμου. Να υποθέσει κανένας πως ο Σαίξπηρ στάθηκε τόσο τυχερός, τόσο ευνοημένος ανάμεσα σ' όλους τους ανθρώπους, ώστε να συναντήσει στην τρέχουσα ζωή τέτοια πλάσματα; Απίθανο. Τι σημαίνει: Ας τον ευγνωμονούμε που με τη δύναμη και τη μαγεία του λόγου του 'α έκανε υπαρκτά για μας»

Άγγελος Τερζάκης

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ
www.patakis.gr

ΟΥΙΛΙΑΜ ΣΑΙΞΠΗΡ Οθέλλος

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ

Οι μεταφράσεις δραμάτων του Σαίξπηρ και άλλων κλασικών έργων που έγιναν από τον Καρθαίο θεωρούνται «θεατρικά» υποδειγματικές χωρίς να χάνουν στο ελάχιστο από την ποιητική τους μορφή.

Ο ίδιος ο Καρθαίος γράφει:

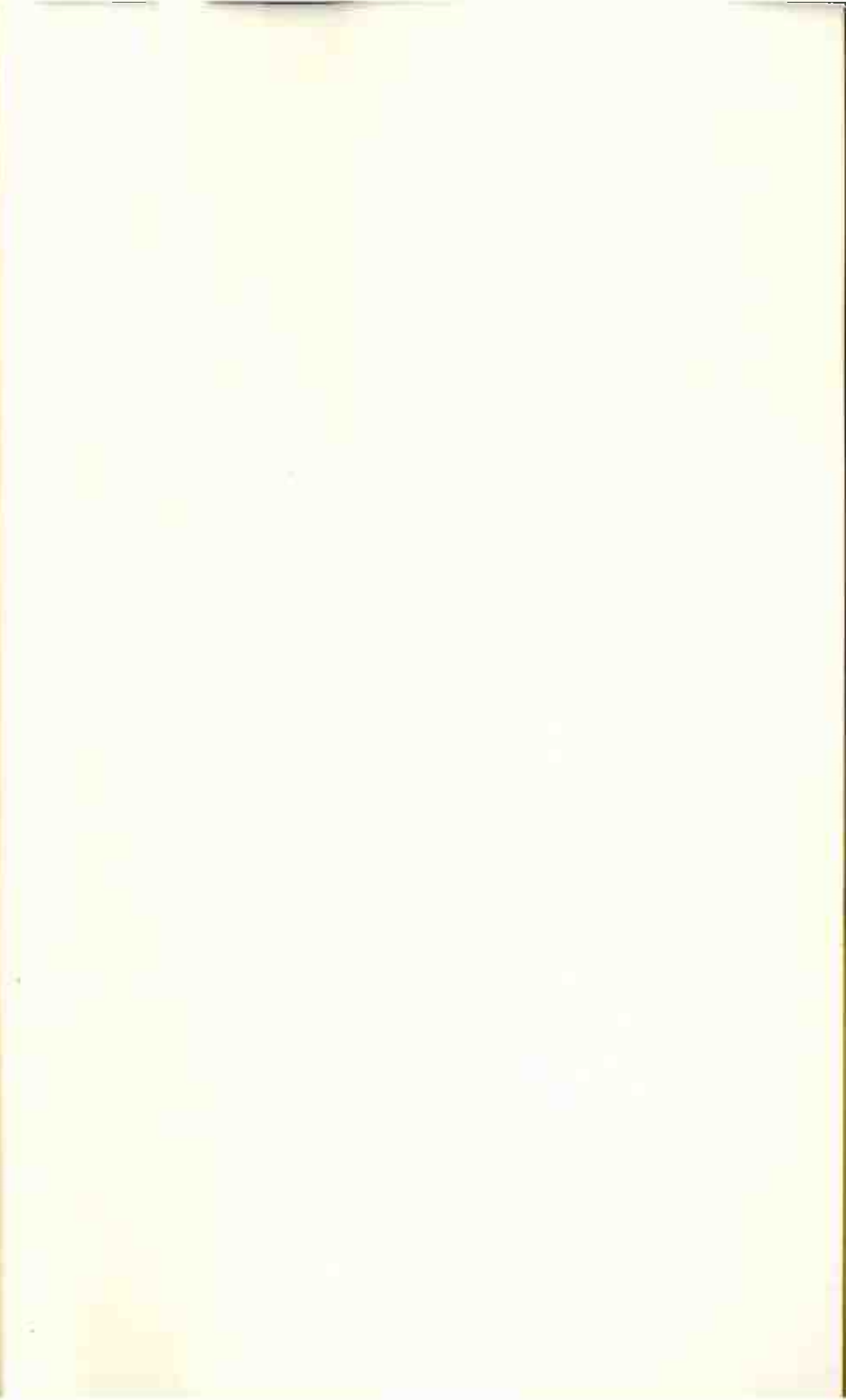
«Η ελληνική απόδοση τούτου του έργου έχει γίνει για το θέατρο και, όσο ήτανε για το μεταφραστή βολετό, λογοτεχνική».

Έτσι, μένοντας όσο μπορούσε περισσότερο πιστός στα νοήματα και στην ψυχή του πρωτοτύπου, προσπάθησε ο μεταφραστής να δώσει την εντύπωση ελληνικού κειμένου και τέτοιου που, αν ήταν τρόπος, να φτάνει, όπως λένε, ολόκληρο στο θεατή που κάθεται και το ακροάζεται μέσα στην αίθουσα του θεάτρου! Τούτο είναι δυσκολότατο...

Λιλή Ιακωβίδη

Ο ποιητής Καρθαίος.

Από τη ζωή και το έργο του. Αθήνα, 1971

Ο Κ. Καρθαίος καταπιάστηκε με τη μετάφραση του «Μάκβεθ» ύστερα από επίμονη παρότρυνση της Μαρίας Κοτοπούλη και αυτό είναι το πρώτο σαιξπηρικό έργο που έδωσε στη γλώσσα μας ο αείχαστος εκείνος πνευματικός άνθρωπος. Από τότε, η μετάφραση τούτη δουλεύτηκε έξι φορές με την υποδειγματική ευσυνειδησία, τη σοφή κατάρτιση, την αλάθευτη κρίση και το ποιητικό ταλέντι του Κ. Καρθαίου, για να πάρει την οριστική της μορφή, αυτή που έχει στην παρούσα έκδοση.

Ρένο Καρθαίος

ΜΑΚΒΕΘ (9.37)

ΤΙΜΗ: 5.62 € Δ

9 789601 608624

ISBN 978-960-16-0862-4

9 789601 608624

Βοήθ. κωδ. μηγ/σης 04862

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ
www.pataki.gr

ΟΥΛΙΑΛΙΑΜ ΣΑΙΞΠΗΡ

ΜΑΚΒΕΘ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΥ